

Fylkesmannen i Innlandet

Årsrapport 2019

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Fylkesmannens beretning	4
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	4
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	4
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	7
Sted, dato og fylkesmannens signatur	7
2 Introduksjon til embetets hovedtall	8
2.1 Embetet og samfunnsoppdraget	8
2.2 Organisasjon og ledelse	8
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	9
3 Årets aktiviteter og resultater	13
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	13
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	13
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	14
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	15
Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	15
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	16
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	16
3.1.1.2 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	18
3.1.1.3 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	20
3.1.1.4 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene	21
3.1.1.5 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet	22
3.1.1.6 Styrket folkehelsearbeid	22
3.1.1.7 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester	23
3.1.1.8 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner	24
3.1.1.9 Forurensning skal ikke skade helse og miljø	24
3.1.1.10 Marin forsøpling er redusert	24
3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene	25
3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket	25
3.1.1.13 Bærekraftig landbruk	27
3.1.1.14 Andre oppdrag	28
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	28
3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	28
3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	29
3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	29
3.1.2.4 Andre oppdrag	30
3.1.2.5 Tilrettelegge for et godt sivil-militært arbeid	30
3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	31
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling	31
3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	32
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	35
3.1.3.4 Andre oppdrag	37

3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet	38
3.1.3.6 Vergehaver skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede	40
3.1.3.7 Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket	40
3.1.3.8 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med bosetting og integrering	48
3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	49
3.1.4.1 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov	49
3.1.5 Gjennomførte evalueringer	50
3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks	50
3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver	50
3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet	50
3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet	50
3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet	50
3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet	50
3.2.6 Klima- og miljødepartementet	50
3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet	50
3.2.8 Kunnskapsdepartementet	50
3.2.9 Landbruksdepartementet	51
3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	51
3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	82
3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	83
4 Styring og kontroll i embetet	84
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging	84
4.1.1 Embetets risikostyring	84
4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak	84
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet	85
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	85
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	85
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	85
5 Vurdering av framtidsutsikter	86
5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	86
5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	86
5.3 Andre forhold	86
6 Årsregnskap	88

1 Fylkesmannens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

Fylkesmannen i Innlandet ble en realitet 1. januar 2019. Et nytt embete med 250 medarbeidere med forskjellig erfaring, rutiner og bakgrunn. Innlandet dekker et stort geografisk område; større enn Danmark. Å sikre mest mulig nærhet til kommuner og befolkning er likevel viktig for oss. Omorganisering i det offentlige og hos oss bør gi merverdi og gevinst. Vi håper å se gevinst i mer nærhet, harmonisert forvaltning og mer initiativ. Jeg tiltrådte med et ønske om et fremtidig embete som tok vekst i Innlandet, effektiv forvaltning og rettssikkerhet på alvor. Jeg varslet derfor at jeg ville bruke fylkesmannens initiativrett til å bidra til utviklingen av Innlandet.

Vi visste på forhånd at 2019 ville bli et omstillingsår. Embetet er fortsatt i omstilling, men i året vi har foran oss ønsker vi å konsolidere. Omstilling har krevd mye av mange i embetet. Jeg er imponert og stolt når jeg ser på den innsatsen hver enkelt medarbeider har lagt ned og de resultatene vi har oppnådd i 2019. Årsrapporten viser at vi har få avvik i forhold til resultatkravene. Til tross for omstilling har innsatsen i embetet vært stor fra medarbeidere i alle enheter. Det har vært jobbet godt.

For min del – og for 200 av mine medarbeidere – ble 2019 også året da vi ble bedre kjent med kommunene, og kommunene ble bedre kjent med oss. Vi besøkte 48 kommuner i Innlandet i løpet av 90 dager. Kommunene ble bedt om å invitere med og gi taletid til de unge på møtene – noe som også ble gjort. Nesten alle medarbeidere var med på ett eller flere besøk. Møtene var preget av allsidighet både i temaer og i hvem som møttes, og mange av temaene er fulgt opp i senere møter. Turen foregikk ikke upåaktet; det ble laget 140 artikler/innslag i lokale, regionale og nasjonale media. I sosiale media og på Fylkesmannens nettside var det også stor aktivitet. Vi la vekt på dialog, varslet «åpen dør og lav terskel», og at vi ønsket å være medspiller.

Målet med turen og møtene var å gjøre embetet kjent med kommunenes fortrinn og utfordringer – og gjøre kommunene kjent med embetets rolle og organisering. Kommunene skulle også gjøre seg kjent med et nytt fylkesmannsembetet og ny fylkesmann.

Turene og møtene, og dokumentasjonen av disse, bidro også til å skape stolthet over å bo i Innlandet - og til å synliggjøre en allsidig innlandsidentitet. Dette var også intensjonen med en bok vi lagde etter turen – «Innlandet på tvers». Den ga smakebiter på hva som skjer innenfor og utenfor egen kommunegrense, store og små ting om «naboene» som ikke er så kjent, idéer til kommunene og tips til enkeltpersoner. Gjennom fagartikler, statistikk og historiske bilder er det presentert smakebiter fra den nye geografiske enheten Innlandet. Opplaget på 2000 ble distribuert til samarbeidspartnere., kommunestyre og sentrale personer vi møtte på turen.

Ny organisasjonsstruktur ble realisert 1. januar 2019. Ambisjonen var å samlokalisere enhetene så snart som praktisk mulig. Det var besluttet at hovedkontoret skulle være på Lillehammer, og én enhet skulle være i Hamar.

I juni ble det besluttet samlokalisering i midlertidige lokaler i Lillehammer mens ombygging av kontorlokaler pågikk. Dette ble realisert rett etter sommerferien da embetet ble fysisk samlokalisert – med om lag 200 medarbeidere på Lillehammer og i overkant av 40 på Hamar. Dette har gitt oss flere fordeler og vil på sikt gi færre kostnader. Den årlige innsparingen i husleiekostnader vil bli på 22 prosent eller snaut 4,5 millioner i året. For organisasjonen som helhet mener jeg samlokalisering har gitt effekt. Denne utviklingen vil fortsette når vi flytter inn i nyoppussede lokaler både på Hamar og Lillehammer våren 2020.

- Vi blir allerede nå oppfattet som en mer interessant arbeidsplass. Dette gjelder for begge lokasjoner. Søkerlistene er lengre og søkermassen mer kvalifisert.
- Vi har erfart at de to embetene hadde noe forskjellig arbeidsform og kultur på en del områder. Harmonisering er nødvendig, og alle medarbeidere i en enhet er under samme tak bidrar til å lette det arbeidet. Et eksempel på dette er at vi før beitesesongen 2019 etablerte en beredskapsordning som var en kombinasjon av de to tidligere fylkesmannsembetenes rovviltberedskap, og tilpasset det omfang og antall saker Innlandet vil ha. Ordningen, med SMS-varslings og ukentlige oppdateringer, ble gjennomgående tatt godt imot av aktørene.
- Fylkesmannen i Innlandet har valgt en organisasjonsmodell med fire virksomhetsområder, hvert med to til fem enheter. Vi håper effekten blir mer harmonisert forvaltning og mer koordinering og samlet strategi mellom flere fagfelt. Slikt arbeid utvikles stadig. Eksempelvis ble det i 2019 gjennomført et samtidig, krevende tilsyn på skole, barnevern- og helseområdet i Nord-Fron etter en svært uheldig hendelse. At fagmiljøer er samlet er en ubetinget fordel i slike tilfeller, og vi vil videreutvikle slikt samarbeid i samråd med oppdragsgiverne våre.
- En «ny» form for kommunedialog er opprettet gjennom matgledekorpsset, der vi har samarbeidet med eksterne (tre kokker, en ernæringsfysiolog og en hotelldirektør/servitør) for å bidra til endringer/utvikling i kommunen. Det å promotere god og næringsrik mat og trivsel rundt måltidet i institusjoner er en del av «Leve hele livet». Denne måten å arbeide på høster vi viktig lærdom av.

En overordnet målsetting for Fylkesmannen er å styrke Innlandet. Forsterket dialog mellom representanter for Innlandet og nasjonale aktører er en forutsetning for dette. Vi tok derfor – sammen med de to fylkeskommunene - initiativ til «Treffpunkt Innlandet» (april 2019). Her møttes representanter på de to stortingsbenkene fra Innlandet og representanter for 15 frivillige organisasjoner i en «interessepolitisk speed-dating». Det alene ble det 53 korte møter ut av. Gudbrandsdølen Dagningen skrev: «Treffpunkt Innlandet var det nærmeste vi i seriøse politiske fora kan omtale som et vekkelsesmøte.» Det blir «Treffpunkt Innlandet» også i 2020.

Sett i lys av sammenslåingen fra 1. januar 2019, flytteprosesser til/fra Hamar og Lillehammer, økte kostnader som følge av bruk av virkemidler i omstilling og lønnsharmonisering i 2019 mener jeg regnskapsresultatet på et mindre merforbruk på ca. 500.000 – altså et avvik på 0,3 prosent - er et godt resultat. De totale og reelle omstillingskostnadene var i 2019 på ca. 7. millioner kroner.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

Det har vært en klar prioritet å etablere en ny organisasjon med 250 medarbeidere, innføring av styringsrutiner og etablering av de formelle arenaene i

organisasjonen. Samtidig har det innad i enhetene vært viktig å finne gode systemer for samhandling og drive harmonisering i stort og smått.

Det har vært en viktig oppgave å skape det nye fylkesmannsembetet i folks bevissthet og etablere «det nye Innlandet» i medarbeidernes bevissthet. Planleggingen, gjennomføringen og etterarbeidet etter de 48 kommunemøtene ble gitt høy prioritet, og pågår fortsatt

I embetet har vi 2019 hatt noen utvalgte prioriterte satsinger som i stor grad trenger engasjement og arbeidskraft på tvers av enhetene:

Grønt Skifte, Bioøkonomi/klima

Bioøkonomi: Dette er områder der vi først og fremst vil oppnå resultater i samarbeid med andre, slik som fylkeskommunen, forskningsinstitusjoner og næringsliv. En «Bioøkonomistrategi for Innlandet» er utarbeidet av Fylkesmannen og fylkeskommunene i fellesskap. Arbeidet med strategien ble revitalisert i 2019 gjennom etableringen av BioValley. BioValley skal være en overbygging og drivkraft for å fremme de biobaserte næringene, klyngene og kompetansemiljøene i Innlandet. Ambisjonen er at Innlandet, med basis i eksisterende kunnskapsmiljøer og ressursgrunnlag, skal være en nasjonalt ledende bioøkonomiregion. En SINTEF-rapport viser at bioøkonomi kan gi Innlandet 25.000 nye arbeidsplasser og 20 milliarder i økt, årlig verdiskapning. Bioøkonomi var hovedtema på «Treffpunkt Innlandet». Vi er opptatt av at alle må ta rollen som spydspiss for bioøkonomien og bli dets fremste ambassadører! Vi må sammen få de nasjonale, politiske strategiene til å ta steget inn i en bioøkonomisk tidsalder. Og vi har det travelt.

Økt bruk av tre: Fylkesmannen og de to fylkeskommunene tok i 2019 et initiativ overfor Landbruks- og matdepartementet for at en Mjøsbru kan bygges i tre. Innlandet har tidligere skrevet historie i utviklingen av konstruksjoner i tre, fra OL-bygget Vikingskipet og Gardermoen lufthavn til verdens høyeste trehus i Brumunddal. Innlandet ønsker å ta klimaansvaret og bruke de mulighetene som miljøvennlige bærekraftige byggematerialer gir.

Mange klimasatsprosjekter: Innlandskommunene har benyttet klimasatsordningen i betydelig grad siden den ble lansert i 2016. I 2019 ble det gitt totalt 14,7 millioner kroner til 41 tiltak og prosjekter. Det er hevet over enhver tvil at disse midlene har bidratt til å realisere prosjekter som igjen avler ytterligere klimasatsing i Innlandet. Fylkesmannen ser fram til å arbeide videre med å stimulere til konkrete tiltak basert på Klimasats.

Arbeid til beste for barn og unge

Fylkesmannen i Innlandet arbeider langs flere akser i arbeidet med barn og unge; blant annet ved å invitere dem inn i diskusjonene og lytte til dem – og dessuten ved at vi har spesiell oppmerksomhet mot utsatte barn og unge og deres familier.

Barn og unge ses og høres i flere fora: Da fylkesmannen og ansatte i embetet møtte de 48 kommunene i Hedmark og Oppland på starten av 2019, ble kommunene oppfordret til å slippe til ungdom. I nær alle kommuner var unge med på møtene. De snakket om nåtida; om fritidstilbud, utdanning og ungdomspsykiatri. Og de snakket om framtida; om bolyst og jobbmuligheter. Vi har brakt videre deres synspunkt og vi vet deres stemme i økende grad blir hørt i kommunene etter dette.

Ungdom aktive og synlige: Da Kronprinsparet var på «fylkestur» i Nord-Gudbrandsdal høsten 2019, ble kommunene oppfordret til å la de unge prege besøkene. Det gjorde de. Ungdommen var vertskap og guider, holdt innlegg, lagde mat og underholdt. Dette ble tema i media, og en påminnelse til alle om hvilken ressurs de unge er.

Barn- og unge-panel: Skal vi klare å gjøre hverdagen for alle barn og unge i Innlandet bedre, må vi spørre ekspertene; altså de unge selv. De unge må bli hørt, og trenger flere arenaer og kanaler. Derfor inviterte vi høsten 2019 unge fra hele Innlandet til å delta i et ungdomspanel. Vi vil etablere en dialog med dem om alle Fylkesmannens oppgaver og skal ta med oss deres meninger i vårt daglige arbeid. Når vi nå etablerer nye strukturer og nye fylker skal vi gjøre hva vi kan for å møte barn og unge best mulig.

Utsatte barn og unge: Det er i livets kanskje vanskeligste situasjoner at Fylkesmannens tjenester etterspørres, og at vi utfordres for å finne gode og nyanserte svar. Nord-Fron kommune ba om Fylkesmannens tilsyn etter en tragisk hendelse på Vinstra i 2018. Arbeidet med dette tilsynet tok mye ressurser i 2019, og ble gjennomført som et fellestilsyn av tre enheter hos Fylkesmannen i Innlandet; enhet for familie og barnevern, enhet for helse og omsorg og enhet for barnehage og opplæring. Slik tverrfaglig oppmerksomhet er nødvendig og krevende skal vi styrke kommunenes velferdsarbeid.

Velferdsforum: Den enkelte som skal ha hjelp blir taperen hvis samhandlingen mellom tjenester ikke er god nok. Da blir også samfunnet taper. Fylkesmannen i Innlandet etablert derfor i 2019 et «velferdsforum», en møteplass hvor ledere i en rekke etater skal informere hverandre om hva de gjør – og enda viktigere: hva de vil gjøre sammen. Regionale offentlige etater som fylkeskommunen, NAV, politiet, IMDi, Husbanken, høgskolene og helsevesenet utfordres til å jobbe mot et mer helhetlig velferdstilbud. Gjennom «Velferdsforum» vil vi sette søkelyset på samhandling.

Innlandsnettverket: Fylkesmannen er også med i «Innlandsnettverket», et fagnettverk mot vold i nære relasjoner. Nettverksmedlemmer er FMIN, RVTS Øst, Fylkeskommunen, IMDi, UDI regionkontor Indre Østland, Bufdir (Familievernkontoret Innlandet), Gjøvik krisesenter, Politi Innlandet, Likestillingssenteret.

Rettsikkerhet

Rettsikkerhet er løftet opp som et overordnet fokusområde for embetet. I 2019 arbeidet vi mye med harmonisering og utarbeidelse av felles retningslinjer, rutiner og maler. Dette er en viktig for å sikre likebehandling, rettslikhet og kvalitet. Vi har også arbeidet med å få ned saksbehandlingstiden på områder hvor den har vært uakseptabel høy. Det er mager trøst i å ha rett, om en ikke innen rimelig tid får rett. Dette vil derfor ha fokus også i 2020.

Beredskap

Beredskap ble fra dag én i det nye embetet fastsatt som et prioritert område. Innlandets kommuner var allerede rimelig godt rustet, og internt i embetet fungerer både den løpende overvåkingen og informasjonsflyten godt. Samholdet i Fylkesberedskapsrådet er også godt. Vi opplever at samarbeidet med kommunene i planlegging og gjennomføring av øvelser fungerer godt. Beredskapsarbeid er viktig fordi utfordringene er mange og øker i

kompleksitet. Selv om vi forbereder oss på mange uforutsette hendelser, må vi også våge å innse at det kan komme hendelser vi ikke er forberedt på. Det vil kreve av oss at vi er generalister og gode på beredskap. I 2019 tok vi flere initiativ på beredskapsområdet, blant annet:

Kommunepolitisk ansvar: I brev til nye og gjenvälgte kommunepolitikere i Innlandet pekte vi blant annet på beredskap som et viktig område, og påpekte bla: «*Et av de tyngste ansvarene du har – og der det kan bli store konsekvenser om noe skjer – er innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Vi bor alle i en kommune, og konsekvensen av nesten alle uønskede hendelser vil måtte håndteres av kommunen.*» Brevet fikk offentlig oppmerksomhet, og var et element i å sette dagsorden for de nyvalgte politikere.

Initiativ og tryggere veg: Fylkesmannen i Innlandet valgte også å støtte Vang kommune i et initiativ for om mulig å få forgang i arbeidet med å utbedre E16 ved Kvamskleiva. Den farlige strekningen av E16 er en beredskapsmessig utfordring spesielt for utrykningskjøretøy. Den er til dels smal og vanskelig framkommelig, og ved ras er omkjøringsvegen lang. Initiativet ble gjort gjennom et brev til Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Samferdselsdepartementet. I årets statsbudsjett satte Regjeringen av 100 millioner kroner til anleggsstart for prosjektet.

Skypemøte med alle kommuner: Med 48 (Fra 2020: 46) kommuner og et areal større enn Danmark blir informasjonsoverføring krevende. Lange avstander gjør det vanskelig å samle folk fysisk fra alle kommuner. Beredskapsenheten startet i 2019 en ny type møte ved å invitere alle 48 beredskapskoordinatorene i kommunene og alle 22 brannsjefene i Innlandet til et felles Skype-møte. Erfaringen var at dette verktøyet fungerer godt til å gi informasjon og å samle alle kommunene kjøpt til et møte. Tilbakemeldingen fra kommunene var positiv, og det ble gitt uttrykk for et ønske om at flere fagområder hos Fylkesmannen tar i bruk dette verktøyet.

Organisasjon

Oppstartsåret 2019 har selvsagt vært spesielt for alle hos Fylkesmannen i Innlandet. Medarbeiderne hadde ulike forventninger, ulike historier og ulik erfaring. Enheter i Hedmark og Oppland hadde i ulik grad gjort seg kjent med hverandre på forhånd. Selv om oppdragene var identiske på hver side av den daværende fylkesgrensa, var ikke arbeidsoppgaver alltid utført på samme måte. Ulike strategier var valgt, og ulike rutiner etablert og ulik organisasjonskultur lå i bunn. En stor oppgave i alle enheter var derfor å etablere gode systemer og rutiner og gjennom det drive harmonisering. Dette arbeidet er ikke slutført, men kommet langt.

Ambisiøs organisasjonsmodell: Målet med vår organisasjonsmodell er å være rustet til å møte et stadig mer komplekst samfunn med økte forventninger til faglighet, rettsikkerhet, helhetlig tenkning og ressursbruk. Oppdragene til embetet legger større vekt på samhandling og samordning mellom sektorer. Vi ønsker en organisasjonsmodell som bidrar til dette.

Organisasjonskultur: Det er en langsiktig målsetning å etablere en felles organisasjonskultur med felles verdigrunnlag. Tillitsbasert ledelse og kultur utvikles gjennom bevisstgjøring og dialog, og skjer i den daglige samhandlingen.

I og med at det ikke ble gjennomført en fysisk sammenslåing av enhetene før etter sommeren 2019, kom dette arbeidet ikke i gang for fullt så tidlig som ønsket. Likevel er det min oppfatning at vi er på god vei mot en organisasjon der det er legitimt å ta initiativ, løse oppdrag gjennom dialog, og hvor det er «åpen dør og lav terskel».

Det er også etablert et godt gjensidig medbestemmelsesapparat i embetet, og det er god samarbeidskultur i partsrollene.

Interne møteplasser: For å drive et framoverlent og effektivt embete er det vesentlig for oss å ha en god struktur på møteplasser, og en god intern informasjonsflyt. Det er etablert flere møteplasser/-strukturer i embetet i dette første året. Vi har blant annet ledermøter annenhver uke, og såkalte «tavlemøter» hver mandag morgen der kalenderaktiviteter for embetsledelsen og aktuelle saker for media kommende uke drøftes. Erfaringer i 2019 er at en tett møtevev har vært nyttig. Mange saker har vært av administrativ eller praktisk art, og det er et mål å vie mer oppmerksomhet til strategisk arbeid på de overordnede møtene.

Kommunerettet arbeid

Fylkesmannen må kjenne sine kommuner, og være tett på. Det er Fylkesmannens styrke i et fragmentert forvaltningsapparat. Derfor er det viktig med mye og systematisk informasjon om kommunene og gode relasjoner til dem. Det meste av Fylkesmannens arbeid rettes mot kommunene.

Brev til alle nyvalgte politikere: Som nevnt sendte vi etter valget høsten 2019 brev til de 1.082 ny- og gjenvälgte kommunepolitikere i Innlandet. Hensikten med brevet var å minne om viktige arbeidsoppgaver for dem fra dag én, men selvsagt var det også for å minne om fylkesmannsembetets oppdrag og oppgaver. Vi var i brevet opptatt av kommunepolitikernes rolle som samfunnsbyggere og inviterte dem til å samarbeide med mine 250 flinke fagfolk. Vi skal være medspiller og ha «åpen dør» og «lav terskel». Vi påpekte områder vi anser som viktige, slik som beredskap, arbeidet for barn og unge og planarbeid.

Kommunebilder: Vi trenger god kunnskap om kommunene for å kunne prioritere i samarbeidet med kommunene. Med 48 kommuner (46 fra 2020) er dette en stor jobb. I 2019 utarbeidet vi risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) for alle kommuner opp mot alle de områder vi har ansvaret for. Totalt ble 50 indikatorer vurdert for hver av kommunene. Vurderingene ble bygget på tilgjengelig KOSTRA-statistikk, annen nasjonal statistikk, tilsyn, økonomiforvaltning og også den dialogen Fylkesmannen har med kommunene. Alle de 46 kommunebildene ble sendt på høring til kommune i begynnelsen av 2020, og når kommunene har gitt tilbakemelding vil de kunne brukes i dialog med kommunene og av kommunene selv. Vi er i begynnelsen av valgperioden, og de nyvalgte kommunestyrene skal ta viktige valg for de kommende fire årene. Det er et mål for Fylkesmannen at kommunebildene skal være viktige innspill til kommunens arbeid med sin planstrategi og i øvrig arbeid.

Bruk av skjønnsmidler: I fordelingen av skjønnsmidlene har vi lagt vekt på å fordele ordinære skjønnsmidler ut fra en risiko og sårbarhetsvurdering av kommunene. De prosjektrettede skjønnsmidlene for 2020 ble utlyst med tre fokusområder: kommunestruktur, velferd og klima.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

Etablering av nye Fylkesmannen i Innlandet har totalt sett påvirket måloppnåelsen i embetet i 2019. Harmonisering og etablering av ny organisasjon har vært et viktig fokus, samtidig som jeg har holdt samfunnoppdraget og fokus på Innlandet sterkt oppe.

Den nye organiseringen og fysisk flytting av personell mellom Lillehammer og Hamar har ført til en del høyere turnover enn vanlig og vi mister gjennom dette verdifull kompetanse. Noen enheter har vært mer utsatt for turnover enn andre, herunder bl.a. vergemål, plan og byggesaker som er særskilt sårbare områder. Ledere og medarbeidere har lagt ned mye tid og ressurser i forbindelse med rekruttering.

Ledere i embetet har i 2019 også stått i sterkt press, noen ledere var nye etter fusjon og noen har fått nye roller. Vi startet året med to like store lokasjoner på Lillehammer og Hamar, noe som førte til at ledere var mye "på reis" mellom kontorsteder. Dette bedret seg ved samlokalisering i september 2019.

Innlandet er en stor geografisk region. Det merkes i vår planlegging av aktivitet og i oppgaveløsning at det er lengre reiseveier når det er påkrevd å være ute og at vi øker bruk av digital kommunikasjon osv. Vi ønsker å ha høy tilgjengelighet.

Vi har gjennom hele 2019 arbeidet for å øke samordning innad i embetet og med andre regionale etater. Vi har prioritert å ha bred deltagelse i regionalt planforum og vi har sikret at andre statlige virksomheter prioriterer å delta. Regionalt planforum er en viktig arena for tidlig dialog og samordning av statlige interesser og sikrer forutsigbarhet i planprosessene. Vi har lyktes med den formelle samordningen i 2019. Vi har mer å hente på å utvikle samordning ytterligere og spesielt når det gjelder hvordan vi praktisk vurderer hensynet til det kommunale selvstyret.

Sted, dato og fylkesmannens signatur

Knut Storberget (sign.)

Lillehammer, 28 februar 2020.

2 Introduksjon til embetets hovedtall

2.1 Embetet og samfunnsoppdraget

Fylkesmannen er statens representant i fylket, og er administrativt underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). Fylkesmannens samfunnsoppdrag er beskrevet i fylkesmannsinstruksen § 1, første og andre ledd: «Fylkesmannen er Kongens og Regjeringens representant i fylket og skal arbeide for at Stortingets og Regjeringens vedtak, mål og retningslinjer kan bli fulgt opp. Fylkesmannen skal med dette som utgangspunkt virke til gagn og beste for fylket og ta de initiativ som finnes påkrevd.»

Fylkesmannens 4 hovedroller beskriver det overordnede samfunnsoppdraget:

Som **sektormyndighet** representerer vi mange fagdepartement og direktorat, og vi skal bidra til at nasjonale mål nås – tilpasset fylkets særtrekk. Brukerne våre skal gjennom dialog og ved annen formidling erfare at Fylkesmannen i Innlandet har god fagkompetanse, forvaltningkompetanse og rolleforståelse, og at vi tar hensyn til lokale forhold.

Som **samordningsmyndighet** skal vi bidra til et best mulig samarbeid mellom kommunene, fylkeskommunen og den regionale statsforvaltningen. Innlandssamfunnet vil ha nytte av at offentlige aktører samordner seg. Dette forutsetter helhetsperspektiv, avklarte roller, kunnskap om de andre aktørene og reell vilje til samordning. Fylkesmannen ønsker å fremme en slik kultur blant aktørene, og dessuten etablere og drifte møteplasser for informasjonsutveksling og samordning.

Som **rettsikkerhetsmyndighet** er vi klageinstans for vedtak som treffes i kommunene og tilsynsmyndighet på viktige velferdsområder som forvaltes av kommunene. Slik skal vi se til at folk får innfridd sine rettigheter. Brukerne våre skal oppleve læring av tilsyn og klagebehandling og dermed heve sin egen kompetanse. Innbyggerne skal få raske svar med god kvalitet.

Vi har rett og plikt til å **ta initiativ** som er nødvendig for at Innlandet skal utvikles på beste måte, vi skal drive utviklingsarbeid på våre fagområder og bidra til bærekraft i næring. Innlandets egenart og utfordringer legges til grunn når Fylkesmannen tar initiativ og arbeider med utvikling. Dette forutsetter at våre medarbeidere har helhetlig samfunnsforståelse, lokalkunnskap og kraft i gjennomføring. Klare tilbakemeldinger om utviklingen av Innlandssamfunnet skal bygge på kunnskap og analyser.

I tillegg skal Fylkesmannen i Innlandet ha en **organisasjonskultur** bygget på gode relasjoner, tillit, initiativ og utviklingsarbeid.

Hovedmål for Fylkesmannen i Innlandet i 2019 og 2020 er: **Å bygge «Innlandet» sterkere.** For å gjøre dette tar vi **Initiativ**, løser oppgaver med **Dialog** og praktiserer **Åpen dør-Lav terskel**.

Vi har definert 6 overordnede fokusområder som er retningsgivende for samordning, tverrgående prioritet og strategisk rettet oppgaveløsning og arbeid:

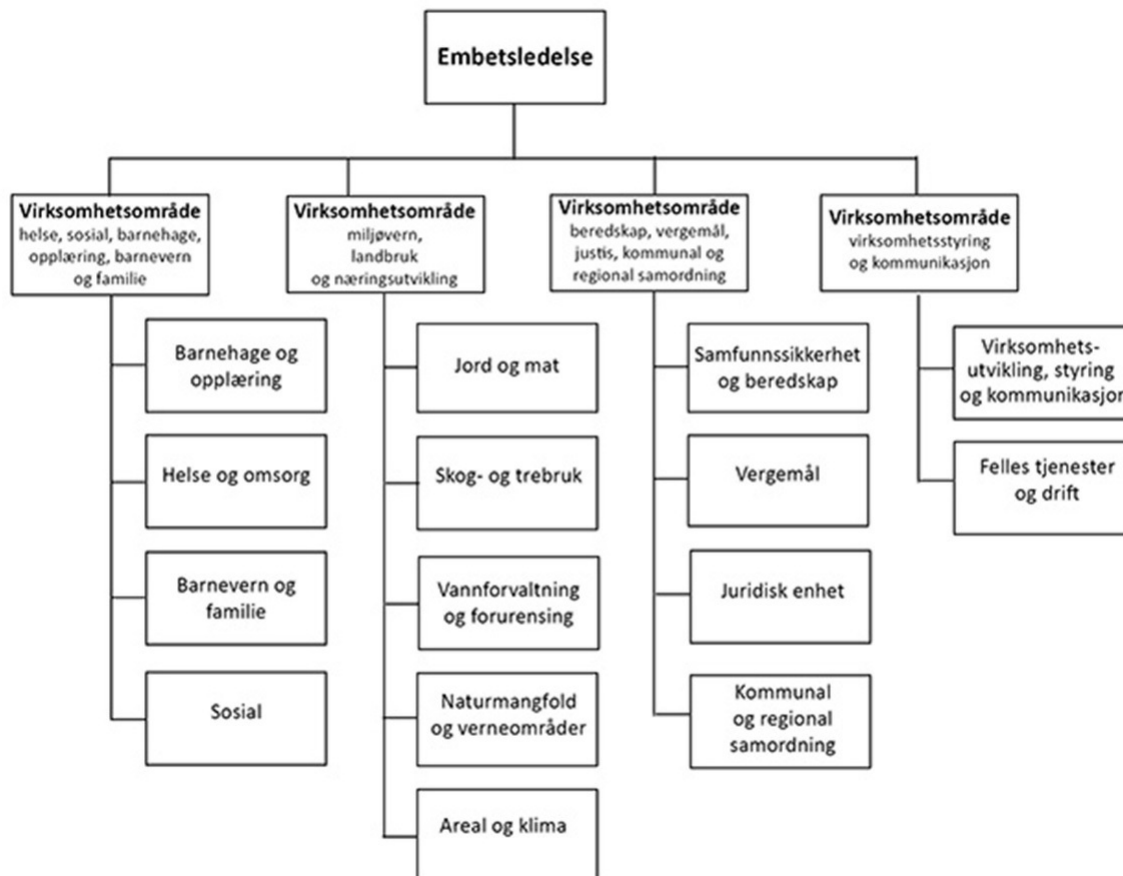
- Barn og Unge
- Grønn Omstilling og Klima
- Fremtidsrettet kommunesektor
- Rettsikkerhet
- Samfunnsikkerhet og Beredskap
- Organisasjon

Disse skal ha plass i alle virksomhetsområdenes arbeid. Det rettes tiltak for hvert område og det avklares hvilke samarbeidsarenaer som skal prioriteres for å fremme samhandling med samarbeidspartnere.

Fylkesmannen i Innlandet har på flere områder et utstrakt regionalt samarbeid med de omkringliggende statsetater, fylkeskommune og kommuner.

2.2 Organisasjon og ledelse

Organisasjonsmodell Fylkesmannen i Innlandet

Fylkesmann Knut Storberget tiltrådte i embete pr. 1. januar 2019 og avløste henholdsvis fylkesmann Sigbjørn Johnsen i Fylkesmannen i Hedmark og fylkesmann Sigurd Tremoen i Fylkesmannen i Oppland.

Fylkesmannen i Innlandet er etter fusjon pr. 1. januar 2019 organisert med Virksomhetsområder (VO) og underliggende enheter. VO skal forsterke samordning og koordinering på tvers i embetet og innad i virksomhetsområdene, VO ledes av fire direktører. Enhetene ledes av enhetsledere, med unntak av enhetene kommunal og regional samordning og virksomhetsutvikling, styring og kommunikasjon. Disse ledes av aktuell VO-direktør.

Embetet hadde i 2019 totalt 258 ansatte. Dette fordelte seg på 206,7 årsverk.

Fylkesmannen i Innlandet har hovedsete på Lillehammer i Rosenlund Kontorbygg og ca. 200 ansatte har arbeidssted her. På Hamar har Fylkesmannen i Innlandet en underliggende enhet, og ca. 44 ansatte har arbeidssted ved Statens Hus der. I tillegg har Fylkesmannen i Innlandet flere mindre kontorlokasjoner for nasjonalparkforvaltere og regionstillinger innen landbruk rundt om i Innlandet.

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Nøkkeltallene i årsrapporten er beskrevet nærmere i tabelldata.

2019 har vært et særskilt år hvor nøkkeltallene ikke nødvendigvis kan sammenlignes med tilsvarende tall for de to tidligere embetene. Årsaken er at man tidligere har aggregert nøkkeltall ulikt i FMOP og FMHE. I tillegg gir etableringen av FMFA en utfordring knyttet til å sammenligne tall med tidligere år.

Nøkkeltallene krever fortsatt en del manuell bearbeiding, dette gjelder i hovedsak nøkkeltall innenfor HR. Fylkesmannen i Innlandet har etter beste evne prøvd å beskrive hva som er lagt til grunn i nøkkeltallene.

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (kr)	- 536.4
Budsjettavvik (%)	- 0.3 %

Budsjettavviket skyldes ekstrakostnader ved fusjon, dobbelt husleie under ombygging og tilpasning av lokaler for samlokalisering av embetene, virkemidler i omstilling mm. Både Fylkesmannen i Oppland og Fylkesmannen i Hedmark hadde mindreforbruk i 2018.

Driftsutgifter og lønn

Driftsutgifter	191 025.0
Lønn 052501	155 158.0
Lønnsandel av driftsutgifter	81.2 %

Lønnsandelen er litt høyere enn gjennomsnittet av de to fusjonerte embetene i 2018. Andel lønn er litt lavere enn gjennomsnittet av de andre embetene.

Husleie

Husleie (tall i 1000 kr)	30 186
Husleie (% av driftsutgifter)	16 %

Husleieandelen er høyere enn den var for de to fusjonerte embetene i 2018. Dette forklares med dobbel husleie i påvente av ombygging og ferdigstilling av lokaler for samlokalisering og redusert leieareal. Andel husleie er på samme nivå som andre embeter som har fusjonert i 2019.

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	103 497	70 198	33 299

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2019
052501	194 005
052521	5 964
Post 01 (unntatt 052501)	30 014
Post 20-29 (unntatt 052521)	81 048
Post 30-39	26 529
Post 40-49	0
Post 60-69	192 240
Post 70-79	40 383
Post 80-89	3 300

Belastningen på postene vil avhenge av tildelingene vi mottar på de ulike postene.

Turnover

Betegnelse på rapporteringskrav	2019
Turnover i prosent	11.7 %
Gjennomsnittlig antall ansatte	213.7
Totalt antall ansatte som sluttet (ekskudert de som gikk av med pensjon) i løpet av året og ble erstattet	25.0
Totalt antall ansatte som sluttet	44.0
Herav ansatte som sluttet grunnet pensjonering	12.0
Herav ansatte som sluttet grunnet andre årsaker	1.0

Som forventet er turnover høyere i 2019 enn den har vært i FMHE og FMOP tidligere. Mange ansatte har fått lengre reiseveg, og har derfor søkt seg bort fra embetet. Sammenlignet med andre sammenslåtte embeter er ikke vår turnover høy. Dette skyldes ikke at vi ikke har hatt mange som sluttet, men at mange av de som sluttet gikk av med pensjon eller var midlertidige som ikke skulle erstattes.

Sykefravær

Betegnelse på rapporteringskrav	Dager/Prosentdel
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	2 426.0
Prosent sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	4.4 %
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	465.0
Prosent sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	2.4 %
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	1 961.0
Prosent sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	5.6 %
Antall legemeldte sykedager for menn	291.0
Prosent legemeldte sykedager for menn	1.5 %
Avtalte arbeidsdager for menn	19 510.0
Antall legemeldte sykedager for kvinner	1 434.0
Prosent legemeldte sykedager for kvinner	4.1 %
Avtalte arbeidsdager for kvinner	35 267.0
Antall egenmeldte sykedager for menn	174.0
Prosent egenmeldte sykedager for menn	0.9 %
Antall egenmeldte sykedager for kvinner	526.0
Prosent egenmeldte sykedager for kvinner	1.5 %

Sykefraværet i 2019 har vært lavt (4,4 %), og er lavere enn det var i FMOP men noe høyere enn det var i FMHE i 2018. Vi ser at sykefraværet økte mot slutten av året, og er forberedt på at det kan bli høyere i 2020 enn i 2019 som er året vi ble sammenslått. Sykefraværet er lavt sammenlignet med andre embeter.

Likestilling

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kvinner	Andel kvinner	Antall menn	Andel menn	Årslønn kvinner	Årslønn menn	Andel kvinners lønn av menns lønn
Totalt i virksomheten	159.0	61.6 %	99.0	38.4 %	621 647.0	678 328.0	91.6 %
Kategori 1: Embetsledelse/Dir/Admsjef	8.0	44.4 %	10.0	55.6 %	905 253.0	926 961.0	97.7 %
Kategori 2: Seksjonssjef/Ass dir	3.0	30.0 %	7.0	70.0 %	1 069 688.0	851 683.0	125.6 %
Kategori 3: Saksbehandler 1	94.0	60.6 %	61.0	39.4 %	616 848.0	625 632.0	98.6 %
Kategori 4: Saksbehandler 2	30.0	88.2 %	4.0	11.8 %	547 198.0	556 869.0	98.3 %
Kategori 5: Kontorstillinger	12.0	85.7 %	2.0	14.3 %	494 933.0	450 450.0	109.9 %
Kategori 6: Fagarb. stillinger	2.0	100.0 %	0.0	0.0 %	417 650.0	0.0	Infinity %
Kategori 7: Lærlinger	0.0	0.0 %	0.0	0.0 %	0.0	0.0	

Kvinnens andel av menns lønn per desember 2019 var 91,6 %. Sammenlignet med 2018, så er den litt lavere enn det var hos Fylkesmannen i Oppland (93,2%), mens den er høyere enn det var hos Fylkesmannen i Hedmark (89,4 %). Sammenlignet med andre embeter ser vi ut til å ligge midt på treet når det kommer til kvinners andel av menns lønn.

HR

Betegnelse på rapporteringskrav	2019
Sum antall ansatte	258.0
Antall kvinner	159.0
Antall menn	99.0
Sum antall deltidsansatte	16.0
Antall deltid kvinner	13.0
Antall deltid menn	3.0
Sum antall deltidsansatte grunnet omsorg jf.AML §10-2, fjerde ledd og HTA § 20	4.0
Antall deltid kvinner, omsorg	4.0
Antall deltid menn, omsorg	0.0
Sum antall midlertidige ansatte	18.0
Antall kvinner, midlertidig	14.0
Antall menn, midlertidig	4.0
Sum antall ansatte med personalansvar	22.0
Antall kvinner, personalansvar	8.0
Antall menn, personalansvar	14.0
Sum antall ansatte	239.0
Antall ansatte under 20 år	0.0
Antall ansatte 20 - 29 år	15.0
Antall ansatte 30 - 39 år	41.0
Antall ansatte 40 - 49 år	55.0
Antall ansatte 50 - 59 år	72.0
Antall ansatte over 60 år	56.0
Sum antall ansatte i foreldrepermisjon	9.0
Antall kvinner i foreldrepermisjon	8.0
Antall menn i foreldrepermisjon	1.0

Mye av dette kan kjennes igjen fra FMHE og FMOP. Det er imidlertid gledelig å se at det er betraktelig færre midlertidig stillinger nå. I desember 2019 hadde vi 18 midlertidig tilsatte, mot tilsammen 32 i FMHE og FMOP på samme tid i 2018. Sammenlignet med andre embeter har vi forholdsvis få ansatte med deltidsstillinger, og det samme gjelder antall midlertidig tilsatte.

Årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	2019
Totalt antall årsverk	206.7
Totalt antall årsverk for kvinner	131.9
Totalt antall årsverk for menn	74.8
Totalt antall årsverk for faste stillinger	195.8
Totalt antall årsverk for midlertidige stillinger	16.1
Sum andel administrasjon	7.1 %
Økonomi	5.0
Lønn	0.7
Personal	2.9
Resepsjon/sentralbord	3.4
Andre administrative oppgaver (spesifiser i kommentarfeltet)	2.7
DFØs definisjon av årsverk er benyttet.	

Grenseoppgang mellom fag og administrative oppgaver er krevende. Når det kommer til ledere har vi lagt til grunn at det i hovedsak spørres etter ressurser som blir brukt for å legge til rette for at ansatte og ledere kan løse sine faglige oppgaver. Hos FMIN er disse funksjonene lagt til ett virksomhetsområde (VO4). I nøkkeltallene finner man derfor bare igjen ansatte i VO4. Virksomhetsdirektør er fordelt på personal og annet. Underdirektør er fordelt på økonomi, personal og annet. Annet for disse to betyr virksomhetsstyring. Den tredje lederen i VO er fordelt på annet (som her betyr drift), samt økonomi og noe på resepsjon (som er de områdene hun leder). Under andre adm. oppgaver er også øvrig drift (med unntak av renhold) lagt inn.

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Velferd

Fylkesmannen formidler nasjonal politikk på ASD sitt område gjennom møtepunkter med kommunal ledelse, ledere for Nav-kontor i fylket og samarbeid med NAV Innlandet. Vi formidler også føringer gjennom tilsyn og klagebehandling, veiledning med enkeltkommuner, via stimulering og vurderinger innen tilskuddsordningen "utvikling av sosiale tjenester" samt formidling via FM Innlandet sine kommunebrev som synliggjør utfordringbildet gjennom vår samlede oversikt over levekårssituasjonen i kommunene i Innlandet. Innsatsområdene i strategien "bolig for velferd" er formidlet via vårt velferdsforum, vi har initiert innsats på tiltaksområdene i strategien gjennom tilskuddsordninger og vi har igangsatt samarbeid med Husbanken om kommunerett innsats på strategiområdene.

Fylkesmannen i Innlandet har kommunisert nasjonal politikk på barnehage og opplæringsområdet på ulike arenaer. Arenaene knyttet til regional og desentralisert ordninger knyttet til kompetanseutvikling har vært viktige for formidling av nasjonal politikk.

Barnekonvensjonen vært tema i en tverrfaglig samling for barnehage, skole og PP-tjenesten. Basert på tilbakemeldinger og spørsmål i etterkant er det vårt inntrykk at denne samlingen tilfredstilte et behov i sektor. Når det gjelder skolemiljø så har vi fulgt opp dette i regioner, enkeltkommuner og -skoler. Vi har også arrangert kursdager "Våg å se - våg å handle" om vold i nære relasjoner. Målgruppen var ansatte i barnehage, SFO, skole og helsestasjon. På barnehageområdet har det vært arrangert to fagdager i samarbeid med UDIR om IKT-plan. Det er vårt inntrykk at det ble godt mottatt av de som deltok.

Gjennom prosjektet "leve hele livet" har det vært arrangert samlinger med helse- og omsorgssektoren i alle kommuner, der kommunene i etterkant følger opp med konkret aktivitet.

Fylkesmannen har på tvers av alle fagområder en egen "barn og unge gruppe" som i 2019 har utarbeidet en langsiktig plan for oppfølging av oppdraget "tverretattlig og tverrfaglig samarbeid for utsatte barn og unge og deres familier". Arbeidsgruppa jobber med oppfølging av "barn- og unge panelet" og barn og unge settes på agendaen i Velferdsforum. Gjennom dette tverrfaglig arbeidet har Fylkesmannen i Innlandet fått stort fokus på utsatte barn og unge og deres familier.

Enhet barnevern og familie har i år særlig arbeidet med å gjøre kompetansestrategien for barnevernet kjent. Vi har arrangert en samling for barneverntjenestene om læringsnettverk, deltatt på samlinger for kommunene i tjenestestøtteprogrammet og for de som har hatt tiltak om veiledningsteam. I tillegg har vi hatt mye dialog med kommuner, samarbeidspartnere og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet om strategien. Vi har også sendt ut informasjon, brukt Internett for å informere og snakket om satsingen til media.

Gjennom dialogmøter om barnevernet med flere kommuner i 2019, og i samlinger og informasjonsutveksling med barnevernet, har vi også bidratt til å gjøre de kommende barnevernreformen bedre kjent. Kommunene gir oss imidlertid tilbakemelding om at informasjonsbehovet er større, og de ber om at statlige myndigheter og departementet utgir mer konkrete føringer for hva som forventes av dem i forbindelse med reformen.

Landbruk og miljø

På landbruksområdet er kommunene førstelinja i forvaltningen, og er dermed hovedfokus i Fylkesmannens arbeid med formidling av nasjonale forventninger og politikk. Dette ivaretas gjennom tett dialog, løpende veiledning og en rekke målretta kurs, seminarer og samlinger, rettet mot såvel administrativt som politisk nivå. Antallet kommuneretta kurs og samlinger var likevel på et noe lavere nivå i 2019 enn tidligere, noe som har sammenheng med prioriteringer knyttet til sammenslåing av embetene. På område næringsutvikling spesielt brukte Fylkesmannen oppdraget på utforming av et nytt Regionalt bygdeutviklingsprogram (RBU) for Innlandet, som en anledning til å skape ekstra oppmerksomhet regionalt om politikk, muligheter og virkemidler også på det området.

Fylkesmannen formidler nasjonal politikk på klima- og miljøområdet til kommunene og påpeker hvilke hensyn som skal ivaretas gjennom tilbakemelding på alle oppstartmeldinger og høringer i plansaker og gjennom veiledning, svar på spørsmål på telefon og e-post, deltagelse i diverse møter i større planprosesser. Nasjonal politikk på andre miljøområder som eksempelvis på klima, ivareta det biologisk mangfoldet formidles på samme måte i regionale møter, kurs, dialog med enkeltkommuner.

Areal og samfunnsplanlegging

Vi har nådd målsettingen på området i 2019 jf omtale under. Vi har hatt tidlig, tydelig og tett dialog med kommunene om areal- og samfunnsplaner. Gjennom dialogen har vi tydeliggjort nasjonalt politikk. Vi har fremmet innsigelser der det har vært nødvendig for å ivareta nasjonale interesser. Innsigelsene er i hovedsak knyttet til formelle feil og mangler, årsakene er flere; manglende kapasitet er gjennomgående, i tillegg små fagmiljøer i mindre kommuner og stort utbyggingspress i sentrale kommuner. Vi har løst innsigelsene gjennom meklings, bare en sak ble i 2019 oversendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Vi har diskutert hensynet til det kommunale selvstyret i alle overordnede planer vi har hatt til behandling. Avveiningen mellom hensynet til ivaretagelse av nasjonale interesser og det kommunale selvstyret er krevende og vil også i 2020 være et viktig utviklingsområdet for fylkesmannen. Ivaretagelse av viktige nasjonale og regionale interesser i arealplaner er også en viktig rettsikkerhetsoppgave.

Økonomiforvaltning

Vi har brukt skjønnsmidler, veiledning og oppfølging av enkeltkommuner målrettet for å bidra til bedre økonomiforvaltning i kommuner som vi hadde

definert å være i faresonen til å bli registrert i ROBEEK. Vi har plukket ut kommunene vi må følge opp gjennom en ROS-analyse der blant annet budsjett, regnskap, lånesituasjon, arbeidskapital inngår i vurderingen. Kommunene har gitt uttrykk for at det har vært nyttig og vi ser at vår dialog bidrar til økt bevissthet og forståelse av behovet for bedre styring. Vi har derfor bidratt til bedre økonomiforvaltning i de kommunene som ble definert av oss til å være i faresonen.

Samfunnsikkerhet- og beredskap

Innen samfunnsikkerhet og beredskap er alle mål nådd. Vi har fått gode tilbakemeldinger på gjennomførte øvelser. Når kommunene har hatt reelle hendelser blir fylkesmannens øvelser med kommunene ofte trukket frem i evalueringene som svært nyttige for krisehåndteringsevnen. Tilsyn er gjennomført iht oppdrag. Det er ikke avdekket en generell trend, men mangel på oppdaterte ROS og beredskapsplaner er avdekket flest ganger. Manglende risikovurderinger utgjør flesteparten av innsigelsene på samfunnsikkerhetsområdet.

Det understrekes at all aktivitet mot kommunene sees i sammenheng. Tilsyn, øvelser, plansaksbehandling og veiledningsaktiviteter danner sammen en kompetansehevingsspakke vi mener har stor effekt på krisehåndteringsevnen i kommunene. Dette underbygges også av gode resultater på DSBs årlige kommuneundersøkelse, evalueringer og tilbakemeldinger fra kommunene.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Velferd

Vi tett og konkret samarbeid med Nav Innlandet om kompetansesarbeid, møter med enhetsledere og formidling av forventninger til styring og prioritering. Dette har bidratt til at Nav-kontorene opplever en helhetlig tilnærming til deres rolle som ledere med to styringslinjer.

På barnevernområdet har vi videreført det regionale samarbeidet med Fylkesmannen for Oslo og Viken, herunder for å koordinere tilsynet med Bufetat region øst. Vi har avholdt samarbeidsmøter med Bufetat, og gjennom året hatt jevnlig kontakt, særlig om oppfølging av barneverninstitusjonene i Innlandet.

Vi har etablert "velferdsforum" som er en overbyggende arena hvor alle statlige etater på velferdsområdet inviteres til dialog og kunnskapsutveksling med formål å samordne/samhandle rundt innsats på velferdsområdet. Deltakere er NAV, Sykehuset Innlandet, Politiet, Imdi (vi ønsker også deres deltakelse fra 2020), Husbanken, BUFetat, KS (rådmannsutvalg, styret og direktør i regionen) Fylkeskommunen, NTNU, HINN, avdelingsdirektørene på velferdsområdet. Velferdsforum ledes av fylkesmannen.

Vi har "Innlandsnettverket". Det er et fagnettverk mot vold i nære relasjoner. Nettverksmedlemmer er FMIN, RVTS Øst, Fylkeskommunen, IMDi, UDI regionkontor Indre Østland, Bufdir (Familievernkantoret Innlandet), Gjøvik krisesenter, Politi Innlandet, Likestillingssenteret.

Fylkesmannen i Innlandet er ett av embetene som deltar i "Pilot for programfinansiering" med fire kommuner. Det er laget en plan for arbeidet med piloten i fylket.

Landbruk og miljø

På landbruksområdet er det etablert et godt fungerende samarbeid med de øvrige regionale utviklingsaktørene, faglagene og andre kompetansemiljøer (det regionale partnerskapet) i arbeidet med landbruksbasert næringsutvikling. Bioøkonomi er utpekt som en hovedsatsing i næringsutviklingsarbeidet regionalt, noe som ble ytterligere forsterket gjennom etableringen av satsingen "BioValley" i 2019. BioValley ledes av en bredt sammensatt styringsgruppe der også næring, virkemiddelapparat og politikk er representert foruten Fylkesmannen og Fylkeskommunen. Samarbeidet og samordningen med Statens kartverk ivaretas innenfor en rekke fora (Norge digitalt, Geovekst, lederforum GIS m.v.). Det er også etablert et løpende samarbeid med Mattilsynet når det gjelder det nasjonale målet om matsikkerhet, herunder trygg mat og god dyrevelferd.

På klima- og miljøområdet har Fylkesmannen jevnlig kontakt med regionale statlige etater (NVE, Politiet, Mattilsynet, Arbeidstilsynet, Statens vegvesen, SNO m.fl.) og fylkeskommunen på de ulike fagområder. Vi deltar i faste forum som for eksempel Miljøforum og Regionalt planforum for å utveksle informasjon og bidra til helhetlig og samordnet forvaltning.

Areal og samfunnsplanlegging

Det er bred deltagelse i regionalt planforum og vi har sikret at andre statlige virksomheter prioriterer å delta. Regionalt planforum er en viktig arena for tidlig dialog og samordning av statlige interesser og sikrer forutsigbarhet i planprosessene. Vi har lyktes med den formelle samordningen i 2019. Vi har mer å hente på å utvikle samordningen ytterligere og spesielt når det gjelder hvordan vi praktisk skal vurdere hensynet til det kommunale selvstyret.

Internt har vi arbeidet med utvikling av ROS-analyser og kommunebilder som vil være et viktig grunnlag i arbeidet med kommunedialog, samordning av tilsyn og innspill til planstrategier og planer. Formålet er at embetet skal ha en mer målrettet, systematisk og effektiv kommunedialog.

Samfunnsikkerhet og beredskap

Fylkesberedskapsrådet (FBR) er fylkesmannens viktigste verktøy for samordning. Fylkesmannen mener at FBR er et kollegium som også må snakke sammen utenfor fastlagte møter. Vi har god kjennskap og kunnskap om og til medlemmene og deres organisasjon. Vi mener dette har en stor effekt, og vi opplever at det er lav terskel for å ta kontakt og bruke FBR. Vi får gode tilbakemeldinger på dette, og medlemmene setter stor pris på denne kontakten og at det gjennomføres øvelser i FBR.

Sivil-militært samarbeid og totalforsvaret er prioritert. Det er opprettet et Regionalt totalforsvarsforum som består av Fylkesmannen, Politiet, Sivilforsvaret og Heimevernet. Forumet møtes tre ganger i året og diskuterer tema som objektsikring og totalforsvarsutfordringer. Viktige tema løftes til FBR. Dette forumet har hatt effekt ved at totalforsvarstema blir diskutert og vi ser at under TRJE18 gjorde diskusjonene i dette forumet at vi gikk inn i øvelsen med

god kunnskap om utfordringene. Erfaringer og læringspunkter fra TRJE18 er gjennomgått i FBR.

Hovedmål 3 - Rettsikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

Rettsikkerhet er rask og riktig avgjørelse etter korrekt fremgangsmåte og med riktig ressursbruk. Rettsikkerhet er løftet opp som et overordnet fokusområde i embetet.

Velferd

På ASD sitt område har vi hatt fokus på å identifisere områder hvor det er svakheter i kommunenes lovforståelse og lovanvendelse. Vi finner at det er stor variasjon i skjønnsutøvelse, ivaretagelse av barneperspektivet og helhetlig tilnærming og tilgjengelighet til de sosiale tjenestene.

Innen Helse og omsorg ser vi at saksmengden har økt siste året. Vi tror tilgjengelighet gjennom Helsetilsynets nettportal og Fylkesmannens mulighet for sikker e-post påvirker dette. Helse omsorg klarer ikke mål for saksbehandlingstid for klagesaker og prioriterer rettighetklager iht. resultatmålene.

På barnevern- og familieområdet har vi hatt tydelig fokus på å holde saksbehandlingstiden nede. Omfanget av tilsyn og klagesaker er forholdsvis stort i Innlandet, og kapasiteten hos Fylkesmannen har vært en utfordring, men tydelig prioritering har gjort at alle tilsyn ble utført og at de fleste saker hadde en rimelig saksbehandlingstid. Det samme gjelder ekteskapområdet. Tilfanget av saker er jevnt stort og vi har hatt redusert saksbehandlerkapasitet, men har klart å overholde rimelig saksbehandlingstid.

Landbruk og miljø

På landbruksområdet ble det i 2019 lagt ned mye ressurser i å utvikle et felles harmonisert kontrollopplegg og en felles risikobasert kontrollplan for det nye embetet. Grunnet sammenslåing og oppfølging av det særlige avlingskadeåret 2018, ble imidlertid ikke alle kontroller gjennomført som forutsatt selv om selve andelen forvaltningskontroll var over minimumskravet (20 %). Det ble blant annet ikke gjennomført noen kontroller på jordbruksområdet (med grunnlag i kontrollplanen) av kommunenes forvaltning av de økonomiske virkemidlene. Det var heller ingen kontroller på husdyrkonsesjonsområdet.

Imidlertid har Fylkesmannen brukt forholdsvis mye ressurser på å heve den generelle forvaltningkompetansen i kommunene (kurs, samlinger m.v.) noe som er et viktig bidrag til å ivareta rettsikkerheten. Vårt inntrykk er at det generelt har vært positiv utvikling i kommunenes forvaltningspraksis i de senere år.

På klima- og miljøvernområdet har det vært fokus på å delta på ulike møteplasser fylket, og gjennom bl.a. egne temamøter, møter med enkeltkommuner og skriftlige uttalelser til å gi god veiledning for å styrke den kommunale kompetansen på sine ansvarsområder.

Plan- og bygningsloven

Når det gjelder klagesaker på plan- og bygningslovens område er resultatmålene ikke nådd i 2019. Det var store restanser ved sammenslåingen av embetene. Det ble satt inn flere tiltak for å bedre situasjonen, som økt bemanning og LEAN-organisering. De tre siste månedene i 2019 begynte tiltakene å få effekt og vi regner med å nå resultatmålene i andre halvår 2020.

Kommunalrett

Det har vært gitt omfattende veiledning i ny kommunelov, særlig i forbindelse med kommune- og fylkestingsvalget og konstituering av nye kommunestyre. Det har også vært gitt veiledning til nye økonomibestemmelser og forskriftene knyttet til ny kommunelov. Arbeidet har vært krevende fordi nøkkelpersoner har sluttet. Arbeidet med å bygge ny kompetanse har pågått gjennom året og vil måtte fortsette fremover. Vi mener, og har fått tilbakemelding på, at veiledningen har vært god og nyttig for kommunene og at resultatmålet derfor er nådd.

Vergemål

I 2019 har det vært relativt store restanser på vergemåloområdet. Dette har sammenheng med hvordan embetene forberedte seg på fusjon, stor turnover etter fusjon, nye arbeidsmetoder, ny organisering, nye retningslinjer osv. Disse forholdene medførte at restansen økte noe utover våren 2019.

Det er foretatt enkelte organisatoriske endringer, samt igangsatt systematiske oppfølgingstiltak for å overvåke situasjonen. Restansene er redusert utover høsten 2019. Arbeidet med tiltak for å bedre resultatene har fortsatt inn i 2020.

Skole og barnehage

Vi har i 2019 opplevd et stort trykk på rettsikkerhetsområdet, både i tilfang av saker og spørsmål utenfra. Ressursbruk til harmonisering etter fusjon har vært nødvendig. Dette, sammen med turnover, har medført at vi ikke har nådd mål for tilsyn og at saksbehandlingstiden i håndhevingordningen har økt. Det ble på slutten av 2019 besluttet i Region-Øst å etablere ulike faggrupper på tvers av embetene med tanke på bl.a. erfaringsutveksling og utvikling innenfor skoleskyss, skolemiljø, og ROS-arbeidet.

Oppsummert har fusjon og omstilling påvirket måloppnåelsen innenfor hovedmål 4- Rettsikkerhet. Med økt turnover, tap av kompetanse og behov for harmonisering i oppgaveløsning har det som del av fokus på rettsikkerhet vært arbeidet godt i alle enheter med bl.a. å etablere felles forståelse av regelverk, kvalitet i saksbehandlingsrutiner, maler og retningslinjer. Dette er et arbeid som vil fortsette.

Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Fylkesmannen i Innlandet har en uttrykt målsetting at initiativ er viktig å ta på alle nivåer og i alle deler av organisasjonen.

Velferd

Etter en svært alvorlig hendelse i Nord-Fron ba kommune om at vi skulle vurdere flere av deres tjenester. Fylkesmannen svarte dette opp med å ta initiativ til et samordnet og omfattende tilsyn på skole, barnevern- og helseområdet. Vår erfaring er at dette ga et mer dekkende og presist helhetsbilde av kommunen som rettssubjekt enn et ordinært tilsyn/systemrevisjon.

Fylkesmannen har for øvrig tatt mange initiativ knyttet til arbeidet med og for barn og unge i 2019:

- Da fylkesmannen og ansatte i embetet møtte de 48 kommunene i Hedmark og Oppland på starten av 2019, tok vi initiativ til å slippe til ungdom. I nær alle kommuner var unge aktivt med på møtene. Vi vet deres stemme i økende grad blir hørt i kommunene etter dette med konkrete saker i kommunestyrene.
- Da Kronprinsparet var på «fylkestur» i Nord-Gudbrandsdal høsten 2019, tok Fylkesmannen et initiativ i forhold til staben på slottet om å la unge slippe til. Ungdommen var vertskap og guider, holdt innlegg, lagde mat og underholdt. Dette ble tema i media og en påminnelse til alle om hvilken ressurs de unge er.
- Vi inviterte høsten 2019 unge fra hele Innlandet til å delta i et ungdomspanel. Vi vil etablere en dialog med dem om alle Fylkesmannens oppgaver og skal ta med oss deres meninger i vårt daglige arbeid. Når vi nå skal etablere nye strukturer og nye fylker skal vi gjøre hva vi kan for å møte barn og unge best mulig.

Fylkesmannen i Innlandet initierte høsten 2019 «Velferdsforum», en møteplass hvor ledere i en rekke etater utveksler erfaring – og enda viktigere: hva de vil gjøre sammen. Gjennom «Velferdsforum» settes søkelys på samhandling.

Landbruk og miljø

Fylkesmannen og de to fylkeskommunene tok i 2019 initiativ overfor Landbruks- og matdepartementet for en ny Mjøsbru i tre. Innlandet har tidligere skrevet historie i utviklingen av konstruksjoner i tre. Innlandet ønsker å ta klimaansvar og ba derfor sentrale myndigheter om å bidra med føringer - slik de gjorde i forbindelse med OL i 1994.

Vi tok våren 2019 – sammen med fylkeskommunene – initiativ til «Treffpunkt Innlandet». Bedre dialog mellom Innlandets myndigheter og organisasjoner og nasjonale aktører er etterspurt, og bioøkonomi ble hovedtema for samlingen. 140 personer deltok; blant annet de fleste stortingsrepresentantene fra Innlandet. I etterkant vet vi at den «interessepolitisk speed-datingen» (korte møter mellom stortingsfolk og andre aktører) vi arrangerte har ført til tettere kontakter mellom aktørene.

En flom i Skjåk i 2018 gjorde store materielle skader. Vannet tok også med seg 25.000 m3 skumglass, som var lagret ute på eiendommen til firmaet Glasopor. Fylkesmannen valgte i stedet å ta initiativ til dialog med kommune og bedrift, og etter hvert også Miljødirektoratet. Fylkesmannen tok også de nødvendige initiativ for å rydde opp i vassdraget da det hastet mest. Til orientering er de økonomiske sider av oppryddingen ikke avklart.

Areal og Samfunnsplanlegging

Det er Fylkesmannens styrke i et fragmentert forvaltningsapparat å kjenne sine kommuner. Fylkesmannen i Innlandet startet i 2019 med bruk av risiko- og sårbarhetsanalyse for å kartlegge situasjonen i den enkelte kommune systematisk. I 2019 vurderte fagfolkene hos Fylkesmannen 50 indikatorer for hver av kommunene. Resultatet vil brukes i all dialog med kommunene og av kommunene selv.

Samfunnsikkerhet og beredskap

Høsten 2019 tok fylkesmannen initiativ til en tidlig og direkte kontakt med de 1.082 ny- og gjenvälgte kommunepolitikere i Innlandet. Det ble skrevet brev til dem der kommunepolitikernes rolle som samfunnsbyggere var tema og vi inviterte dem til samarbeid. De ble også minnet om sin rolle på viktige områder som beredskap, barn og unge og planarbeid. Brevet fikk oppmerksomhet og var et element i å sette dagsorden for de nyalgte politikerne.

Fylkesmannen i Innlandet ga sin støtte til Vang kommune i et initiativ for om mulig å få fortgang i arbeidet med å utbedre E16 ved Kvamskleiva. Den farlige strekningen av E16 er en beredskapsmessig utfordring. I årets statsbudsjett satte Regjeringen av 100 millioner kroner til anleggsstart for prosjektet.

Med 46 kommuner (Jevnaker og Lunner gikk over til Viken 01.01.2020) og et areal større enn Danmark blir informasjonsoverføring krevende. Innenfor beredskap ble det tatt i bruk ny type møte ved å invitere alle 48 beredskapskoordinatorene i kommunene og alle 22 brannsjefene i Innlandet til felles Skype-møte. Erfaringen var at dette verktøyet fungerer godt.

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

En framtidretta samfunnsutvikling og debatt om temaet følges opp i høringsuttalelser til samfunnsplaner og i dialogmøter med kommuner, i fagsamlinger og i ordfører- og rådmanns-møter. "Knut på tur" og Fylkesmannens besøk til alle kommuner i Innlandet satte spesielt fokus på utviklings- og mulighetsbildet i samtlige kommuner i 2019. Det ble lagt spesielt vekt på å få med barn- og unge i tale om framtidsperspektiver. Fylkesmannen utfordrer kommuner i forbindelse med planstrategiarbeidet å drøfte om de klarer seg alene, sammen med andre eller må slå seg sammen med andre kommuner,

Fylkesmannen har utarbeidet omfattende ROS analyser på fagområder Fylkesmannen jobber med. Disse analysene er sammenfatta i kommunebilder

,som ble publisert januar 2020. Kommunebildene skal være et verktøy i dialogen mellom Fylkesmann og kommuner for få systematisk dialog om samfunnsutvikling og tjenesteproduksjon med mål om både innovasjon og forbedring av tjenester. I tillegg er kommunebildene ment å være et tidlig innspill til utfordringsdokument i planstrategier og et tidlig bidrag til kommunenes risiko- og vesentlighetsvurderinger; jamfør samordning tilsyn og egenkontroll. Bildene vil avdekke om kommunen og Fylkesmannen har lik oppfatning om status og utfordringer.

En framtidsette arealbruk i tråd med nasjonale målsettinger følges aktivt opp i regionalt planforum, med innspill til kommuneplanens arealdel, og tidlig og tydelige uttalelser og dialog til oppstartvarsler. I alle plansaker til høring kommenteres særlig hensynet til SPR for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging og SPR for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. I tillegg kommenteres planene med utgangspunkt i den nasjonale jordvernstrategien med krav om arealregnskap og i forhold til naturmangfoldsloven for å sikre biologisk mangfold og artsmangfoldet. Dette har medført at arealer går ut av planområder samt at det lages grundige KU i planer. Det samme gjelder også dispensasjonssøknader.

Nasjonale og regionale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

100%

Fylkesmannen har løpende dialog med kommunene i Innlandet gjennom behandling av kommunale planer til høring. Det ble gjennomført plankonferanse for kommunene i Innlandet 22.-23.10.2019.

Deltagelse i regionalt planforum (fra kapittel 3.1.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

100%

Fylkesmannen har deltatt i alle regionale planforum i Oppland og Hedmark i 2019. Deltagelse varierer avhengig av type sak og fagområder som er direkte involvert.

Tidlig medvirkning (fra kapittel 3.1.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

100%

Fylkesmannen er opptatt av tidlig og tydelig dialog i planarbeidet. Vi har gitt uttalelse til alle oppstartsmeldinger der vi har der pekt på nasjonale hensyn som må følges opp i den videre planleggingen. Vi oppfordrer kommunene til tidlig dialog om utfordringer i planarbeidet.

Mekling i planer med uløste innsigelser (fra kapittel 3.1.1.1.4.1 i TB)

Rapportere på

100%

Det har vært avholdt 8 meklingsmøter i 2019. Meklingene gjaldt 6 kommune(del)planer (Lillehammer, Gran, Kongsvinger, Østre Toten, Elverum byområde og Leiret) og 2 reguleringsplaner (Kvartal 9, Hamar og Lierfløyta, Kongsvinger).

Meklingen førte frem i fem av sakene. I to saker vil det bli en ny meklingsrunde (Kvartal 9 og Lillehammer). En sak ble oversendt KMD for avgjørelse (Østre Toten).

Mekling i planprosesser med uløste innsigelser

Resultatmål	Differanse	Resultat
100 %	0 %	100 %

Vurdering av samfunnsikkerhet i plan (fra kapittel 3.1.1.1.5.1 i TB)

Rapportere på

Kommuner med storulykkevirksomheter bør ved rullering av kommuneplaner etablere hensynssoner med tilhørende bestemmelser rundt storulykkevirksomheter. For eksplosivsanlegg underlagt storulykkeforskriften bør dette ivaretas for sikkerhetsrapportpliktige virksomheter (§ 9-virksomheter).

Har ikke hatt kommuneplaner til behandling i 2019 som berører storulykkeforskriften.

Boligsosiale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.6.1 i TB)**Rapportere på**

100 %

Vår erfaring er at mange kommuner har/er under arbeid med boligsosiale handlingsplaner, og/eller omtaler boligsosiale hensyn i sine samfunnsplaner. Fylkesmannen påpeker nødvendigheten av å fokusere på boligsosiale hensyn i våre høringsuttalelser til planstrategi, samfunns- og arealplaner. Dette vil det jobbes videre med i 2020, også gjennom satsingen Bolig for velferd.

3.1.1.2 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap

Fylkesmannen har gjennomført tilsyn og øvelser som forventet. Det er i tillegg foretatt en rekke tiltak innenfor veiledning og oppfølging.

FMIN har deltatt i det innledende samarbeidet med helhetlig ros i Sør-Østerdal regionen (Åmot, Stor-Elvdal, Trysil, Engerdal, Elverum og Våler). Bidraget er råd og veiledning for en effektivisering av deres arbeid med helhetlig ROS.

Det er gjennomført to kontaktmøter for beredskapskoordinatører. Det ene møtet var en to-dagers samling med ROS-workshop.

Vi gjennomfører veiledning ved behov og etter ønske. Vi prioriterer kommunale beredskapsråd og er på tilbudssiden når det gjelder å stille opp når andre beredskapsaktører etterspør vår kompetanse.

Fylkesmannen har vært delaktig i følgende hendelser i 2019:

- Brann i Metalco gjenvinningsanlegg - Gjøvik kommune - Mars. Medførte evakuering av flere innbyggere pga giftig røyk.
- Flom og ras i Brumunddal - Ringsaker kommune - August. Intenst nedbør medførte flomskred og overvann.
- Drapssak på Kapp, Østre Toten kommune - Oktober.
- Strømbrudd - Trysil - Desember.
- Gjennom hele året har det vært en rekke ekomutfall. Dette innbefatter kommuner som Lom, Skjåk, Follidal, Engerdal, Trysil og Nord-Odal. Utfallet varierer i lengde og alvorlighetsgrad, så nevnt er bare de med alvorligst utfall. De alvorligste utfallene rammer både internett og telefoni, og alle tilbydere inklusiv nødnett (ekom-dødt). Årsakene er varierte, og omfatter både nedising av master og fiberbrudd.
- Vi har også mottatt og videresendt flere flom- og styrtregnvarsel
- Vi forberedte for skogbranssesong, men dette ble heldigvis ikke noe av.

Kritisk infrastruktur som strøm og ekom er en utfordring i Innlandet. Med den økte digitaliseringen og verdiskapningen som er avhengig av digital infrastruktur, vil kravet til robusthet og sikkerhet øke. Selv med svært høy oppetid på både strøm og ekom, har utfallene vært litt for mange. Det er et økende behov for å øke robustheten og bedre varslingen ved nettutfall og strømbrudd.

Fylkesmannen har i flere år bidratt med både skjønnsmidler og ved deltakelse i styringsgruppa til Kommune-CSIRT. Prosjektet ble avsluttet i 2019, og Kommune-CSIRT ble formelt opprettet fra 01.01.2020. Kommune-CSIRT vil bedre sikkerheten og beredskapen i den kommunale digitale infrastrukturen i hele landet.

Tilsyn med kommunal beredskapsplikt (fra kapittel 3.1.1.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gjennomføre tilsyn med kommunal beredskapsplikt i ¼ av kommunene. Kommuner for tilsyn velges ut på bakgrunn av en vurdering av risiko og vesentlighet.

Det er i 2019 gjennomført 12 tilsyn blant de 48 kommunene i Innlandet. Kommunene ble valgt ut med bakgrunn i en risiko- og vesentlighetsvurdering. 7 av 12 gjennomførte tilsyn var samordnede tilsyn med helseberedskap. To av tilsynene var pilottilsyn for å prøve ut ny felles veileder for samordnet tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap.

Det ble gjennomført tilsyn i følgende kommuner:

- Gausdal (Samordnet tilsyn - pilottilsyn)
- Løten (Samordnet tilsyn - pilottilsyn)
- Nordre Land (Kommunal beredskapsplikt)
- Alvdal (Kommunal beredskapsplikt)
- Skjåk (Samordnet tilsyn)
- Lesja (Samordnet tilsyn)
- Dovre (Samordnet tilsyn)
- Stor-Elvdal (Samordnet tilsyn)
- Rendalen (Samordnet tilsyn)
- Nord-Fron (Kommunal beredskapsplikt)

- Sør-Fron (Kommunal beredskapsplikt)
- Grue (Kommunal beredskapsplikt)

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt.				
Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Totalt antall kommuner i embete	Antall gjennomført tilsyn
25.00 %	0.00	25.00 %	48.00	12.00

Felles tilsyn med beredskap i kommunene (fra kapittel 3.1.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen avgjør om det skal gjennomføres tilsyn med helsemessig beredskap i kommunene basert på kunnskap om risiko og sårbarhet. Tilsyn med helsemessig beredskap i kommunene skal gjennomføres som felles tilsyn med fylkesmannens tilsyn med kommunal beredskapsplikt etter sivilbeskyttelsesloven, jf. veileder for felles beredskapstilsyn i kommunene fra DSB og Helsetilsynet.

På bakgrunn av en spørreundersøkelse i kommunene, og en risiko- og vesentlighetsvurdering, ble det gjennomført felles tilsyn i 7 av 12 av årets tilsynskommuner. To av tilsynene var pilottilsyn for å prøve ut "Veileder for felles beredskapstilsyn i kommunene" fra DSB og Helsetilsynet.

Kommunene som hadde felles tilsyn var følgende:

- Gausdal (pilottilsyn)
- Løten (pilottilsyn)
- Skjåk
- Lesja
- Dovre
- Stor-Elvdal
- Rendalen

Veiledning om samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene (fra kapittel 3.1.1.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal styrke veiledningen i kommunene i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder helseberedskap.

Fylkesmannen ønsker å ha en "lav terskel og åpen dør" i dialogen med kommunene. Vi er derfor tilgjengelige for spørsmål og daglig veiledning, samt at vi inviteres med i møter med kommunale beredskapsråd. Vi prioriterer dette så langt det er praktisk mulig.

Fylkesmannen har veiledet kommunene gjennom formidling av statlige krav, lover og forskrifter og veiledere i flere fora.

Det har blitt gjennomført:

- to kontaktmøter,
- en workshop og
- en informasjonsdag om samfunnssikkerhet og beredskap med Fylkesmannen for nye beredskapansvarlige i kommunene.

Veiledningsmaterieill til bruk i kommunene er også gjort tilgjengelig på fylkesmannens nettsider. Spørsmål fra kommunene er også gitt svar på per telefon og epost.

Helseberedskap, herunder krav og forventninger, ble formidlet og drøftet med kommunene på begge kontaktmøter.

Egenberedskap (fra kapittel 3.1.1.2.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i 2019 bidra til at kommunene arbeider for styrket egenberedskap hos innbyggerne gjennom å implementere egenberedskapskampanjen fra DSB.

Egenberedskapskampanjen er tatt opp både i Fylkesberedskapsrådet og kontaktmøter med kommunene. Den refereres til i intervjuer og andre artikler.

Fylkesmannen i Innlandet og tidligere Oppland, har også i en årrekke oppfordret innbyggerne til å ha et "ekorn-lager" slik at man kan klare seg i tre døgn. Dette arbeidet har med DSBs egenberedskapskampanje blitt mer strukturert siden det finnes en hjemmeside vi kan henvise til og det er konkrete råd på hva et "ekorn-lager" skal bestå av. Egenberedskapskampanjen bør utvides med råd for hva man skal gjøre ved ekombortfall.

Øvelse for kommunens kriseorganisasjon (fra kapittel 3.1.1.2.3.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i løpet av 2019- 2022 gjennomføre øvelse for alle kommuners kriseorganisasjon.

Fylkesmannen i Innlandet øver aldri en kommune alene, men alltid flere kommuner sammen. Heimevernet, politiet, brannvesen og Siviltforsvaret inviteres alltid med på vår kommuneøvelser. Vi tilbyr alltid kommunen at de også kan øve EPS (Evakuert og pårørende senter) fysisk ved våre øvelser. Øvelser av EPS skal alltid øves i samarbeid mellom politiet og kommunene som har ansvaret for opprettelse og drift av EPS. I spillstaben ved øvelsene har vi alltid med ledere for de virksomhetene som blir berørt av scenarioet for øvelsen. Dette gjør at de får se hvordan kommunen jobber og man får øvd planverk også i sektorene som blir berørt.

Fylkesmannen i Innlandet gjennomførte følgende øvelser i 2019;

- Hamar kommune (her deltok kun kriseledelsen i Hamar kommune, ettersom dette allerede i 2018 var lovet av tidligere Fylkesmannen i Hedmark)
- Vestre Toten kommunen (Nabokommunen Gjøvik, Østre Toten, Nordre land og Søndre Land deltok under øvelsen. EPS ble øvd fysisk under øvelsen)
- Stange Kommune (Nabokommunene; Ringsaker; Hamar og Løten kommune deltok ved øvelsen)
- Vang kommune (Kriseledelsen i nabokommunene Vestre Slidre kommune og Øystre Slidre deltok i både planleggingen av øvelsen og som evaluatører på øvelsesdagen).
- Follidal kommune (Kriseledelsen i nabokommunen Alvdal deltok i planleggingen av øvelsen og som evaluatører på øvelsesdagen.
- Os kommune (Kriseledelsen i nabokommunen Tolga deltok i både planleggingen av øvelsen og som evaluatører på øvelsesdagen. Fylkesmannen i Trøndelag og Røros kommune var også invitert med på øvelsen. EPS ble øvd fysisk under øvelsen.)

I tillegg gjennomførte Fylkesmannen en diskusjonsøvelse for alle 48 kommunen på scenario Ekmutfall den 3. desember 2019. Vi lagde opplegget for øvelsen. I forkant av øvelsen gjennomførte vi skypemøter med alle 48 kommuner. Et skypemøte for opplæring av øvingsledere som var beredskapskoordinator og et skypemøte med kompetanseheving på temaet ekombortfall. Kompetansetimen var delt i fire hvor fire eksterne kompetansemiljøer fortalte om sine kapasiteter som kunne brukes av kommunen ved en slik hendelse. Kommune-CSIRT , Hedmark IKT, Norsk Radio Relæ Liga og Telenor holdt innleggene på kompetansehevingen.

Gjennomførte øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene

År	Totalt antall kommuner i embetet	Antall gjennomførte øvelser for kommunens kriseorganisasjon	Overordnet øvingsmål
2019	48	40	

3.1.1.3 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Vi har gjennom veiledning, opplæring og dialog med kommuner/Nav kontor bidratt til økt kunnskap om sosialtjenesteloven. Innsatsen vår har også bidratt til at kommuner /Nav-kontor identifiserer områder hvor kompetansen er mangelfull. Nav-kontorene etterspør i stort omfang at FM skal tilby kompetanse og opplæringstiltak. På dialogarenaer med NAV region og ASD har vi også understreket behovet for å styrke bevisstheten om sosialområdet i kommunen, og NAV kontoret sitt ansvar i partnerskapet for å sikre dette.

Tilbud om opplæring til alle NAV-kontor i fylket (fra kapittel 3.1.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle NAV-kontor i fylket har fått tilbud om opplæring i sosialtjenesteloven og forskrifter med særlig vekt på aktivitetsplikt for personer under 30 år og kvalifiseringsprogram.

Alle NAV-kontor har fått tilbud om opplæring i endringer i sosialtjenesteloven på kvalifiseringsprogrammet. Innholdet i opplæringen var endringer på kvalifiseringsprogrammet og informasjon om nettverk.

To NAV-kontor har fått særskilt opplæring i saksbehandlingsreglene, internkontrollkrav og innholdet i aktivitetsplikten. Vi har gjennomført basiskurs i økonomisk rådgivning og fagsamling for økonomiske rådgivere i kommunene

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	30	30

NAV kontor med lav kunnskap tilbys opplæring (fra kapittel 3.1.2.1.1.2 i TB)

Rapportere på

NAV-kontor som vurderes å ha lav kunnskap om sosialtjenesteloven og hvordan den skal praktiseres, eller forvaltningsloven og saksbehandlingsreglene i sosialtjenesteloven, tilbys opplæring.

Vi har etablert et system for oversikt over sviktområder og utfordringer/kompetansesvikt vi ser gjennom henvendelser, klagebehandling og tilsynssaker. Systemet ivaretar også identifisering av kontorer og at konkret tilbud om opplæring blir gitt. Vi har utarbeidet et konsept for dialogbasert opplæring i forvaltningslov, saksbehandlingsreglene og sosialtjenestelovens 5 tjenester. Slik dialogbasert opplæring er i 2019 gjennomført for tre Nav-kontor. Vi har avtale om gjennomføring med ytterligere tre Nav-kontor tidlig i 2020

Oppfølging av kommuner (fra kapittel 3.1.2.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen har systematisk fulgt opp kommuner der det gjennom tilsyn, klagesaksbehandling og veiledning er avdekket særlige utfordringer ved praktisering av sosialtjenesteloven.

Vi har, i samarbeid med Nav Innlandet arrangert 4 møter med enhetsledere i Nav Innlandet og i dette fora hatt fokus på formidling av risikoområder og med dette økt Nav leders oppmerksomhet på områder hvor de i sine Nav-kontor bør rette oppmerksomhet. I tillegg har vi opprettet system for samlet oversikt over risiko- og sviktområder, gjennomført dialogbasert opplæring i tre Nav-kontor, hatt dialogmøter/utprøving av tjenestebarmeter med tre Nav-kontor og lagt til rette for god tilgjengelighet til veiledning ved henvendelser fra ansatte og ledere ved Nav-kontorene i Innlandet

3.1.1.4 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene

Alle kommuner er med i regionale samarbeid ang. velferdsteknologi. Kompetansen har økt i de fleste kommuner, men det er fortsatt mangler på sykepleiere i flere kommuner. Det er også utfordringer når det gjelder utdanninger innen rehabilitering, dette bidrar til at det blir tilfeldig hvordan rehabiliteringen skjer i kommunene. Fylkesmannen prioriterer utdanninger innen rehabilitering som ett tiltak for å styrke dette fagfeltet.

Mange kommuner i Innlandet sliter med å få fastleger og det er mange hjemler som ikke er besatte. Fylkesmannen følger opp gjennom tett dialog med kommunene.

Gjennom dialogmøter med kommunenes politiske og administrative ledelse, basert på oppdrag, innenfor barnevern avdekkes utfordring med samarbeid mellom tjenester for utsatte grupper. I interkommunale samarbeid kan dette være spesielt krevende. Dialogmøtene har bidratt til sterkere forståelse hos politisk og administrativ ledelse for kompleksiteten og viktigheten av samhandling mellom tjenester.

Planer for kompetanseheving, rekruttering og velferdsteknologi (fra kapittel 3.1.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

100%

Det er varierende hvor god oversikt kommunene har over befolkningsutvikling, fremtidig behov for tjenester og kompetanse. I de mindre kommunene er det mangelfull kompetanse når det gjelder planlegging. Samtidig legger flere kommuner om tjenestene til hjemmebasert omsorg. Alle kommuner har innført minst en teknologi enten medisindispenser, GPS eller trykksalarm. I kommunenes helse- og omsorgsplaner beskrives en del utfordringer, men det er få som inneholder konkrete mål og tiltak.

Andel av kommunene som har lagt planer for å møte fremtidens utfordringer

Resultatmål	Differanse	Resultat
70	30	100

Dagaktivitetstilbud til hjemmeboende med demens (fra kapittel 3.1.3.1.2.1 i TB)

Rapportere på

100% ved utgangen av 2019

Det er økt med plasser på dagsenter for personer med demens i de fleste kommunene. Noen kommuner har også dagtilbud for yngre personer med demens

Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens

Resultat	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2018	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2019
0	46	46

Det er 1 kommune som har tilbud som gir dagaktivitet, men ikke i dagtilbud for personer med demens

Andel ansatte i helse og omsorgstjenesten med formell utdanning (fra kapittel 3.1.3.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Andelen har økt siden 2018.

Det er økt antall formell helsefaglige utdanninger, men fortsatt benyttes det ufaglærte som vikarer. Det er fortsatt mangel på sykepleiere/vernepleiere i helse- og omsorgstjenestene. Fylkesmannen har inntrykk at når det søkes etter nye ansatte i helse og omsorgstjenesten så skal de ha formell utdanning.

3.1.1.5 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet

Fylkesmannen fortsetter sitt samarbeid med de ulike kompetansesenterne for å oppnå mål oppfyllelsen i oppdraget. I hovedsak gjelder dette Korus-øst, NKROP og NAPHA. Kommunene og spesialisthelsetjenestene deltar på de tiltak som gjennomføres i vår regi. Det er stor aktivitet knyttet til bruk av våre tilskuddsmidler til fagfeltet. Etableringen av FACT team i Innlandet er særskilt satsingsområder i tillegg til høy gjennomføring av Brukerplankartleggingen (over 90%) samt høy tverrfaglig aktivitet knyttet til implementering av Pakkeforløpene.

Fylkesmannen er medlem i "Innlandsnettverket". Det er et fagnettverk mot vold i nære relasjoner. Nettverksmedlemmer er FMIN, RVTS Øst, Fylkeskommunen, IMDi, UDI regionkontor Indre Østland, Bufdir (Familievernkontoret Innlandet), Gjøvik krisesenter, Politi Innlandet, Likestillingssenteret. Nettverket arrangerte i november 2019 en fagdag for ansatte i kommuner og fylkeskommuner hvor temaet var "Negativ sosial kontroll - er det noe å snakke om i Innlandet".

Egnet botilbud for personer med psykisk helse-/rusmiddelproblemer (fra kapittel 3.1.3.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Ingen personer med psykiske helse- og/eller rusmiddelproblemer står uten egnet botilbud.

Brukerplantall fra 2018 viser at ca 5-6% av de med psykisk helse- og/eller rusproblemer står uten fast bolig. Dette er litt lavere enn landsgjennomsnittet. Ca 70% rapporterer tilfredsstillende bolig. De resterende 20/25% rapporteres å ikke ha tilfredsstillende botilbud.

Opptappingsplanen mot vold og overgrep (fra kapittel 3.1.3.2.2.1 i TB)**Rapportere på**

100 %

Fylkesmannen har bidratt med å gjøre kjent opptappingsplanen mot vold og overgrep og nye lovbestemmelser i helselovgivningen som berører arbeidet, gjennom informasjonsformidling via media, kontaktmøter og fagsamlinger med ansatte i aktuelle fylkeskommunale og kommunale tjenester. Tema har også vært formidlet med politisk og administrativ ledelse i kommunene i forbindelse med dialogmøtene på barnevern (Jfr oppdrag BLD)

Handlingsplaner mot vold i nære relasjoner (fra kapittel 3.1.3.2.3.1 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner har utarbeidet kommunale eller interkommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner enn i 2018.

Over 80 prosent av kommunene i Hedmark og Oppland har utarbeidet handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. Vi har en oppfatning om at det er vekslende i kommunene om handlingsplanen fungerer etter sin hensikt.

3.1.1.6 Styrket folkehelsearbeid

Ved dialog og tilsyn med kommunene har vi nasjonal politikk på folkehelseområdet på agendaen, og vi er jevnt en pådriver for kunnskapsbasert folkehelsearbeid på lokalt og regionalt nivå, blant annet gjennom våre planuttalelser og ulike samlinger for kommunene. Vi følger med på og har oversikt over kommunens arbeid med oversiktsarbeidet, samt på mål og strategier i planleggingen for å utjevne sosiale forskjeller. Mange kommuner jobber godt, men vi ser at det fremdeles er et stykke igjen før alle kommunene jobber systematisk og langsiktig. Fylkesmannen har i 2019 vært delaktig i samarbeidsorganet i Oppland og Hedmark til Program for folkehelsearbeid i kommunene.

100 % . (fra kapittel 3.1.3.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

100 %

Ca. 86 % har etablert et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid gjennom å ha en oversikt og fastsette mål og strategier i plan.

Systematisk og langsiktig folkehelsearbeid

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	- 14 %	86 %

100 % . (fra kapittel 3.1.3.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

100 %

Ca 85 % kommunene har vektlagt utjevning av sosiale helseforskjeller

Vektlagt utjevning av sosiale helseforskjeller

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	- 15 %	85 %

3.1.1.7 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester

Økosystemer i skog ivaretas bl.a. ved å verne et representativt utvalg av skogtyper i Innlandet, for å sikre at disse kan fortsette å levere økosystemtjenester og være levested for ulike arter. I 2019 gjennomførte Fylkesmannen en rekke verneprosesser som resulterte i 31 naturreservater, hvorav 8 gjaldt utvidelser av eksisterende naturreservater.

Mange våtmarker i fylket er grøftet, hvilket bidrar negativt til de økosystemtjenestene vi ønsker fra våtmark så som karbonlagring, flomdemping og viktig livsmiljø for en rekke arter. Vi har tettet igjen grøfter i syv myrreservater i Innlandet, og vi har startet med å planlegge neste års restaureringsprosjekter. Forskrift mot dyrking av myr bør nå komme på plass så snart som mulig, for å unngå ytterligere tap av myrøkosystemtjenester i fremtiden.

Antall igangsatte restaureringstiltak i myr og annen våtmark (fra kapittel 3.1.4.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle restaureringstiltak som har fått tildelt midler i 2019, skal være igangsatt i løpet av året.

For Hedmark fikk vi bevilget midler til 6 restaureringstiltak i myr. For Oppland fikk vi bevilget midler til ett restaureringsprosjekt på myr, ett restaureringsprosjekt i våtmark og to forprosjekteringer på restaurering i våtmark. Til sammen fikk vi midler til 10 tiltak, hvorav 8 var direkte restaureringstiltak.

Totalt har vi igangsatt 9 tiltak (8 restaureringstiltak), og ferdigstilt 7 (7 restaureringstiltak). Restaureringen av Rønnåsmyra ble ikke ferdigstilt innenfor rammen i avtalen med entreprenør, og ble derfor avsluttet og utsatt ferdigstilt til 2020. Forprosjekteringen av våtmarkstiltak ved Etna og Vigga ble igangsatt, men er ikke slutført for begge områdene. Restaureringen av Skjellingshovde ble ikke igangsatt fordi vernet av området ikke ble ferdigstilt. Midlene ble isteden brukt på å restaurere Stormyra i Skasberget. Forprosjekteringen av tiltak i Hynna ble utsatt til 2020.

Antall igangsatte restaureringstiltak i myr og våtmark

Antall innvilgede restaureringstiltak	Antall innvilgede restaureringstiltak igangsatt	Resultat
8	7	- 1

Antall reviderte regionale vannovervåkingsprogram (fra kapittel 3.1.4.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle overvåkingsprogram skal være revidert i løpet av året.

Fylkesmannen har bidratt inn i arbeidet med regionalt delprogram for vannregion Glomma. I 2019 er det gjennomført overvåking av utvalgte vannforekomster i Hedmark og Oppland samt bidratt inn i Mjøsovervåkingen. Videre er det gjennomført el-fiske i utvalgte tilløpselver i Glomma, vannplankartlegging i utvalgte kalkrike innsjøer samt overvåking av kalkede vassdrag.

Revisjon av regionale overvåkingsprogram

Antall regionale overvåkingsprogram	Antall reviderte overvåkingsprogram	Resultat
2	0	- 2

Det ble satt sammen et nytt overvåkingsprogram for Hedmark og Oppland i 2019, mens programmet for Mjøsa i regi av Vassdragsforbundet var siste år i et 3-årig program (2017-2019).

Antall pålegg om tiltak og undersøkelser hjemlet i vassdragsreguleringskonsesjon (fra kapittel 3.1.4.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Bruk av sektormyndigheten hjemlet i vassdragsreguleringskonsesjoner har økt sammenliknet med 2018.

Fylkesmannen har i 2019 hatt lav bemanning innen vann- og fiskeforvaltning grunnet vakanser, og har ikke fattet vedtak om noen pålegg. Vi har i 2019 varslet tre påleggsendringer som vi ikke har hatt kapasitet til å ferdigbehandle. I tillegg har vi mottatt rapportering fra flere pålegg fra 2018 som vi ikke har hatt kapasitet til å følge opp.

3.1.1.8 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

I 2019 har Fylkesmannen gjennomført blant annet følgende innen verne områdeforvaltning:

- Prosesser med frivillig skogvern og vern på Statskoggrunn, jf. egen rapportering.
- Foreslått områder for supplerende vern med 121 enkeltområder, 32 mulige utvidelser av eksisterende verneområder og 7 forslag til endret verneform for eksisterende verneområder.
- Fulgt opp tiltak i mindre verneområder med særlig fokus på skjøtsel av verneverdier inkl. fjerning av fremmede arter i regi av konsulenter og SNO.
- Behandlet søknader om dispensasjon i mindre verneområder.
- Ferdigstilt forvaltningsplaner for tre naturreservater.
- Gjennomført våtmarksrestaurering, se egen rapportering.
- Bidratt i erstatningssaker etter områdevern.
- Fulgt opp nasjonalparkforvalterne, herunder arrangert samlinger.
- Hatt dialog med kommuner med lokal forvaltningsmyndighet for mindre verneområder.

Skogareal tilrådd for vern (fra kapittel 3.1.4.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal tilrå vern av skog i et omfang som bidrar til at skogvernbudsjettet for 2019 utnyttes fullt ut

Det ble i 2019 i Hedmark og Oppland gjort 31 vernevedtak, hvorav 8 gjaldt utvidelser av eksisterende naturreservater. Det var 9 vedtak med areal på statskoggrunn, mens resten av de 31 områdene ble vernet gjennom ordningen med frivillig vern. Dette er en økning i antall vermede områder jämført med 2018, da det ble gjort 13 vernevedtak hvorav 3 var utvidelser av eksisterende naturreservater. Det var i 2019 også flere områder i prosess som sendes på høring fremover.

3.1.1.9 Forurensning skal ikke skade helse og miljø

Vi har sendt varsel om oppdatering av tillatelsene til alle avløpsanlegg i Innlandet som ikke har tillatelser basert på ny mal, i praksis gjelder dette anlegg med tillatelser eldre enn 2009. I tillegg har vi oversendt en plan til Miljødirektoratet for oppfølging av avløpsanlegg som ikke tilfredsstiller rensekrav gitt i forurensningsforskriften. Ut over dette er det ikke i dette kapitlet gitt resultatmål eller oppdrag som gjelder FMIN.

Varsel om reviderte tillatelser (fra kapittel 3.1.4.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle avløpsanlegg etter kapittel 14 i forurensningsforskriften som har tillatelser som er gitt før 1.1.2007, skal ha fått varsel i løpet av 2019 om revidering

I Innlandet er det totalt 44 avløpsanlegg som er omfattet av kap. 14 i forurensningsforskriften. 26 av disse anleggene har tillatelser datert 2009 eller tidligere, og har derfor fått varsel om at utslippstillatelsene skal revideres. Når det gjelder de 18 resterende kap. 14 anleggene i Innlandet har disse tillatelser datert i 2014 eller senere.

Varsel om reviderte tillatelser med å oppfylle rensekrav for avløpsanlegg

Resultatmål	Andel avløpsanlegg som har fått varsel om revidering	Resultat
100 %	100 %	0 %

3.1.1.10 Marin forsøpling er redusert

Fylkesmannen har vært i dialog med de to store ryddeprosjektene i Innlandet som fikk tilskudd fra Miljødirektoratet i 2019, "Rundballer og rundballeplast på ville veger - felles opprydningsaksjon 2019" for Gudbrandsdalslågen i regi av Skåppå kunnskapspark og "Opprydding av avfall i Randsfjorden og Mjøsa" i regi av Dokkadeltaet våtmarkssenter, samt Vassdragsforbundet for Mjøsa med tilløpselver som har engasjert seg i begge disse prosjektene. Fylkesmannen sendte et felles innspill til områder som fortsatt bør prioriteres for opprydding til Miljødirektoratet i september. Videre har vi deltatt på et styringsgruppemøte for Gudbrandsdalen og en workshop om landbruksplast som Dokkadeltaet våtmarkssenter arrangerte i desember, i samarbeid med Hold Norge Rent. Det er opprettet en god dialog som vil være nyttig i videre arbeid med å redusere marin forsøpling.

3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene

Vi har gått gjennom budsjetter og regnskap for alle 48 kommuner. Vi har vært tett på kommuner med økonomiske utfordringer og hatt dialog om hvordan utfordringene kan møtes. I dialogen har vi diskutert hvilke tiltak som er nødvendig og mulige å iverksette. Fylkesmannen i Innlandet har også prioritert å tildele skjønnsmidler til kommuner som har behov for omstilling for å sikre en sunn kommuneøkonomi og god tjenestekvalitet framover. Vi har også jobbet med å utarbeide kommunebilder for alle kommuner hvor vi gjør en vurdering av kommunens tjenester og den økonomiske situasjonen. Vi har hatt en tverrfaglig oppfølging av tre kommuner som har hatt utfordringer på flere områder inklusive økonomi.

Resultatet er at vi ikke har hatt noen kommuner på ROBEK-lista i 2019. Vi har også bidratt til at det har blitt iverksatt nødvendige omstillingstiltak i kommuner med behov for det og at bevisstheten om behov for langsiktige tiltak har økt.

Antallet kommuner i ROBEK (fra kapittel 3.1.5.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2019 skal ikke overstige antallet ved utgangen av 2018.

Det var ved utgangen av 2018 ikke kommuner i ROBEK verken i Hedmark eller Oppland. Det kom ingen nye kommuner i ROBEK i løpet av 2019.

Antall kommuner i ROBEK

Resultat	Kommuner per desember 2018	Kommuner per desember 2019
0	0	0

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2018. (fra kapittel 3.1.5.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2018.

Fylkesmannen har hatt fokus på kommunenes KOSTRA-rapportering både i Hedmark og Oppland de siste årene. Antall feil er vesentlig redusert i i løpet av de siste årene, og antallet er ytterligere redusert fra 2018 til 2019. Det oppstår fortsatt feil hos enkelte kommuner, og Fylkesmannen opprettholder dialogen med kommunene på dette området.

Kvalitet i KOSTRA-data

Resultat	Feil per juni 2018	Feil per juni 2019
-2	11	9

3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket

Fylkesmannen i Innlandet har i tett samarbeid med det regionale partnerskapet fulgt opp RBU for Innlandet 2019 - 2022. Innen primærproduksjonen har mobilisering vært hovedtiltaket både for å opprettholde landbruket i regioner med utfordringer (f.eks. Valdres) og økt produksjon på områder med markedsmuligheter (f.eks. korn). For landbruksbaserte næringer er fellestiltak - herunder klynge- og nettverksbygging - prioritert for at en skal kunne utnytte regionale fortrinn og sikre og styrke bygdesamfunnene.

I 2019 har Fylkesmannen i Innlandet bevilget i alt 17 millioner kroner (9,6 millioner i Oppland og 7,4 millioner kroner i Hedmark) i UT-midler, fordelt på i alt 86 prosjekter. Noen av de større prosjektene som fikk støtte var:

- «*Bio Valley*» - fylkeskommunenes og Fylkesmannens felles satsing på bioøkonomi i Innlandet. Visjonen er at Innlandet skal bli et ledende kraftsentrum for bærekraftig bioøkonomi i Norge.
- *Praktisk implementering av Biokull*: Oplandske Bioenergi AS drifter et toårig prosjekt der en vil opparbeide kompetanse og erfaringer med hvordan biokull kan benyttes i fjøset og på jordet som en del av husdyrgjødsel, og finne ut hva som kan oppnås av avlingseffekter.
- *Innovatør i landbruksutdanninga ved Høgskolen i Innlandet*. Studiestedet Blæstad opplever en sterk vekst i søkningen til utdanningene og har iverksatt et toårig prosjekt for å styrke arbeidet med utvikling og ledelse av innovasjonsprosjekter.
- *Egnettskart for komdyrking i Innlandet*. Dette kan anses som en knoppskyting av tidligere Fylkesmannen i Hedmarks "Kornsatsing i Hedmark – for større avling og bedre økonomi». Målsettingen er å finne ut hvor det kan dyrkes korn til hvilken kvalitet i Innlandet.
Gjeninnføring av bjørk som råstoff til industrien - større tilleggsbevilgning.
- *Internationale Grüne Woche (IGW) 2020*, og Fjellregionen sin deltagelse. IGW er en viktig arena for å diskutere næringsutvikling, politikk og regionens ambisjoner og mål med matsatsingen. Det fremste målet er å bygge nettverk, samle regionen, bli inspirert, lage konkrete produkter og styrke vårt omdømme.
- *Forprosjekt Urbant landbruk i Hamar*. Urbant landbruk er et aktuelt og spennende felt som Fylkesmannen i Innlandet ønsker å løfte frem. Satsningen utgjør et mulighetsområde som kan bidra i grønn omstilling og til fremtidens bærekraftsamfunn.
- *Smaksturisme i fjellet*: Mountains of Norway SA leder et forprosjekt på vegne av og i samarbeid med Visit Valdres, Visit Geilo og Nasjonalparkriket

Reiseliv, der målet er å finne ut hva som kreves av bedriftene fremover, for å tiltrekke seg flere smaksturister. Inkludert det å få frem fakta som sier noe om potensialet for økt verdiskaping innen nisjen smaksturisme.

- *Matrute Gudbrandsdalen*: Visit Lillehammer AS drifter et treårig prosjekt som skal løfte og styrke matregionen Gudbrandsdalen. Mat og reiseliv vil i framtida være en av de viktigste næringene i regionen, og dette samarbeidet skal legge grunnlaget for at potensialet mat og reiseliv kan bli utnyttet fullt ut.
- *Miljøuka 2020* – markerer at selskapet Sirkula IKS åpner Norges første kretsløpspark, et anlegg for fremtiden hvor flere av dagens gjenvinningsfunksjoner blir samlet på et sted. Miljøuka 2020 og Kretsløpsparken skal bidra til inspirasjon og kompetanse innen gjenbruksmetoder og miljøtiltak forøvrig.
- *Mat på arrangementer*. Fylkesmannen ønsker å være en tilrettelegger for å få lokalmat og lokalmatprodusenter inn i ulike arrangementer i fylket. Arrangement er en viktig trafikkdriver, og arrangementer som ikke er type matfestivaler trenger også å koble enda sterkere lokalmat opp mot opplevelsene. Fylkesmannen har støttet en rekke mat- og reiselivsprosjekter på Hadeland, Toten, Gjøvik, Valdres, Lillehammer, Gudbrandsdalen og Hamarregionen.

Økologisk jordbruk:

Fylkesmannen tok initiativ til et møte med representanter fra Norsk Landbruksrådgivning (NLR) Innlandet samt bondelagene og bonde- og småbrukarlagene i Hedmark og Oppland. Tema var status for - og tanker om - videreutvikling av økologisk jordbruk. Med bakgrunn i at NLR overtok foregangsfylkenes ansvar fra 2019, var det særlig fokus på NLR Innlandet sin rådgivning for økologisk produksjon og erfaringer i forhold til denne.

Regionalt næringsprogram (fra kapittel 3.1.6.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Innholdet i nytt RNP er presentert for landbrukets organisasjoner, kommuner og øvrige samarbeidsparter. Tilhørende virkemidler er innrettet slik at målene i RNP nås.

Nytt RNP for Innlandet 2019-2022 ble utviklet i nær dialog med det regionale partnerskapet inklusive landbrukets organisasjoner. En omfattende regional innspillsrunde lå også til grunn for programmet. I tillegg ble det lagt opp flere regionale presentasjoner med media våren 2019. Programmet har en god forankring i nærings- og kommunene i Innlandet som sådan.

Programmet er ellers fulgt opp gjennom drøftinger i det regionale partnerskapet for næringsutvikling, der spesielt prioriteringsreglene for IBU-midlene har vært sentrale. Grovforbaserte produksjoner er prioritert, mens det for produksjoner med markedsdekning primært gis støtte til moderniseringstiltak. Prosjekter i kommuner/regioner med særskilte utfordringer er gitt en høyere prioritet alt annet likt. Konkret gjelder dette Valdreskommunene og kommunene Trysil og Engerdal. I disse kommunene er det også gjort flere bevilgninger innen ordningen med tilretteleggingsmidler til prosjekter som adresserer akkurat disse utfordringene.

Regionale stillinger med næringsutvikling som hovedarbeidsoppgave har vært spesielt engasjert i satsing på fjellandbruket, lokalmat, landbruksbasert reiseliv, Inn på tunet og utvikling innen tradisjonelt landbruk.

Fylkesmannen har i tillegg ledet et nasjonalt pilotprosjekt, Matgledekorpsset Innlandet. Korpsset har gjennomført 23 besøk fordelt på 10 kommuner og 4 kurs i Innlandet. Piloten har fått stor mediaoppmærksomhet og blitt godt mottatt. Arbeidet har imidlertid vært forholdsvis ressurskrevende. Viser ellers til kapittel 7.3.9.7 for en nærmere omtale.

Fylkesmannen har arrangert møte om økologisk jordbruk med bakgrunn i at NLR overtok foregangsfylkenes ansvar fra 2019, se mer under 3.1.1.12.

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst. (fra kapittel 3.1.6.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Kommunenes arbeid med tilfredsstillende foryngelse innen tre år etter hogst er fulgt opp.

Foruten gjennom informasjon og dialog har vi prioritert foryngelse som parameter i kommunebildene som vi sendte til kommunene ved årets slutt. Kommuner som ved årsskiftet ligger etter i forhold til loggført foryngelseskontroll, har ikke oppnådd grønn farge. Gul farge benyttes som grunnlag for dialog og forbedring. Av innlandets 599 pålagte foryngelseskontroller var det ved årsskiftet 381 som var "OK". 39 var "nye" (ikke gjort noe med) og i 62 tilfeller var skjema sendt til skogeier, men ikke fulgt opp videre.

Tilskuddsordningene i skogbruket (fra kapittel 3.1.6.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Kommunene er fulgt opp med henblikk på effektiv bruk av tilskuddsordningene i skogbruket. 100%.

Alle kommunene i Innlandet har deltatt på regionmøter med tilskuddsforvaltning m.m. som tema. I november arrangerte Fylkesmannen den årlige to-dagers samlingen for skogansvarlige hvor bruk av tilskuddsmidler og tiltaksstrategier for bruk av tilskuddsmidler var viktige poster. I tillegg blir kommunene løpende fulgt opp gjennom telefonkontakt og e-post.

NMSK - tilskudd til skogsbilveger

I 2019 ble det ferdigstilt 39,7 km med nye skogsbilveger og 163,8 km med ombygde skogsbilveger til en samlet kostnad av 71,8 mill. kr som har utløst til sammen 5,35 mill. kr i tilskudd til nybygging og 18,73 mill. kr til ombygde veier.

Den løpende aktiviteten for 2019 både for prosjekter i prosess og ferdigstilte i løpet av året, var for nybygging 12,28 mill. kr og for ombygging 21,95 mill. kr. Det ble brukt 24,1 mill. kr på vedlikehold av vegnettet i Innlandet. Samlet ble det for 2019 investert 58,3 mill. kr i vegnettet fordelt på nybygging, ombygging og vedlikehold.

Fylkesmannen i Innlandet ble i 2019 tildelt 23,4 mill. kr i tilskudd fordelt på 12,7 i Hedmark og 10,7 i Oppland. Det ble i løpet av 2019 inndratt 6 mill. kr som har gitt en disponibel tilskuddsramme på 29,4 mill. kr. Totalt ble det bevilget 28,3 mill. kr i tilskudd til nybygging, ombygging og drift i bratt terreng i 2019.

Fokus på flaskehalsen som bruer, snuplasser, punktutbedringer og bæreevne på hovedveger har vært prioriterte tiltak. I Sør-Østerdalen og Nord-Østerdalen har det blitt gjennomført tilstandsregistreringer av bruer, for å kunne avdekke behovet for vedlikehold og eventuelt utskifting. Tilsvarende prosjekt er bevilget for Glåmdalsregionen med planlagt oppstart i 2020.

Tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsveinett

Skogsbilveier - type tiltak	Veilengde (km)	Tilskudd (kr)	Skogfond (kr)
Nybygging	39.7	5 350 000.0	12 280 000.0
Ombygging	163.8	18 730 000.0	21 950 000.0
Vedlikehold	0.0	0.0	24 100 000.0

3.1.1.13 Bærekraftig landbruk

Bærekraftig landbruk er fulgt opp i samsvar med analyser, mål og tiltak fastsatt i Regionalt bygdeutviklingsprogram for Innlandet 2019 - 2022. Som ett delmål for programmet er fastsatt at "Jordbruket i Innlandet skal drives miljøvennlig og med god agronomi som tar vare på produksjonsgrunnlaget og reduserer forurensning og klimagassutslipp per produsert enhet." Fylkesmannen følger opp med tiltak rettet mot å opprettholde et rikt og variert kulturlandskap og reduserte miljøbelastninger.

Gjennom arbeidet med rullering av Regionalt miljøprogram (RMP) er miljøutfordringene beskrevet og tiltak valgt ut fra disse. Flere av ordningene i programmet er prioritert på grunn av at de er gode klimatilak. Fylkesmannen prioriterer også klimatilak gjennom den løpende forvaltningen av tilskuddsordningene. Økt bevilgning til RMP i Innlandet har gitt rom for å innføre tiltak med miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel også i Oppland. Dette tiltaket har fått god oppslutning. Det er fortsatt fokus på forurensning og tiltak med fangvekster er også tatt inn. Ellers er det tatt inn tiltak med pollinatorvennlige vekster på jordbruksareal for å bidra til økt biologisk mangfold og bedre livsvilkår for endel insekter. For jordbruket er forvaltning av tilskudd gjennom klima- og miljøprogrammet, RMP, SMIL, UKL og drenering også viktige virkemidler for å nå målet om et bærekraftig landbruk.

Skogen i innlandet hadde rekordhøy avvirkning i 2019 med levering av 4,5 millioner m³ industrielt virke. Skogens rolle i klimasammenheng og foryngelse av skog er høyt prioritert. Det er fokusert på å ivareta miljøverdier i skog, bl.a. gjennom den nye tilskuddsordningen til miljøtiltak i skog og gjennom samarbeid med skognæringen for miljøvennlig drift, sporløs kjøring og miljøvennlig markberedning.

Økt planting med tilskudd (fra kapittel 3.1.6.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Klimadelen i regionalt- skog- og klimaprogram er kjent og fulgt opp av kommunene.

Regionalt skog- og klimaprogram er kommunisert med kommunene gjennom i utsendinger og kommunesamlinger. Det er en tett oppfølging av kommunene på dette området. I sum er dette med på å danne grunnlag for kommunenes egne prioriteringer for å fremme skogbruk og bruken av tre og bioenergi.

Tilskudd til klimatilak i skogbruket, tettere planting, suppleringsplanting og gjødsling i skog har vært høyt prioritert med informasjon fra Fylkesmannen. Dette er godt mottatt og skogeierne har respondert med stor aktivitet innen tiltaksområdene disse tilskuddsordningene løser ut.

Regionalt miljøprogram (RMP) (fra kapittel 3.1.6.2.2.1 i TB)**Rapportere på**

Innholdet i RMP er kjent for landbrukets organisasjoner, kommuner og aktuelle søkere.

Fylkesmannen i Innlandet har gjennomført flere informasjonstiltak for å gjøre innholdet i RMP kjent. Det har blitt avholdt fire regionsamlinger for kommunene der RMP har vært tema. Det er også avholdt en samling for alle kommunene med RMP som et av temaene. Fylkesmannen i Innlandet har også deltatt på ulike møter og samlinger på forespørsel. Det er produsert veiledningsmaterieell som er gjort kjent på Fylkesmannens hjemmeside og facebook-side. I tillegg er veiledningshefte om RMP sendt ut til alle som søkte produksjonstilskudd i 2018. Fylkesmannen i Innlandet har også gitt støtte til kommuner til informasjonstiltak om RMP.

RMP-Regionale miljøutfordringer (fra kapittel 3.1.6.2.3.1 i TB)**Rapportere på**

Tiltak i RMP er innrettet mot de regionale miljøutfordringene.

2019 har vært første år med felles tilskuddsordninger for Innlandet. RMP har tidligere vært ulikt rettet i Hedmark og Oppland basert på miljøutfordringene i hvert av fylkene. En større andel av tilskuddene har gått til tiltak til avrenning til vann og utslipp til luft i Hedmark enn i Oppland, mens en større andel av tilskuddene har gått til bevaring av kulturlandskapet i Oppland enn i Hedmark. RMP for Innlandet reflekterer miljøutfordringene i hele Innlandet, og tilskuddene fordeler seg nå omtrent likt mellom forurensning til luft/vann og kulturlandskap/biologisk mangfold.

Det er innført tilskudd til alle ordningene for miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel i hele Innlandet, med god oppslutning. Tiltaket redusert jordarbeiding er styrket med økte satser og økt målretting med større differensiering mellom erosjonsklasser, samt mellom prioriterte og andre områder. I tillegg er tilskudd til setring og tilskudd til beitelag styrket med økte satser i 2019. Tiltak med fangvekster og tiltak med pollinatorvennlige vekster på jordbruksareal for å bidra til økt biologisk mangfold og bedre livsvilkår insekter, er også tatt inn i programmet.

Den nasjonale instruksjonen for regionale miljøtilskudd er tatt i bruk for Innlandet i 2019. Fylkesmannen i Innlandet mener det er behov for enkelte mindre endringer og presiseringer i instruksjonen, da det er noen uklare formuleringer.

Jordbrukets arealressurser (fra kapittel 3.1.6.2.5.1 i TB)**Rapportere på**

Gradvis reduksjon i omdisponeringen av dyrka jord, jf. nasjonalt jordvernmål.

Jordvern er et sentralt tema for merknader og innsigelser ved høring av kommunale planer. Årlig omdisponering av dyrka mark henger i stor grad sammen med utbygging av nasjonale samferdselsprosjekter, og når reguleringsplanene blir vedtatt. Fylkesmannen bruker mye ressurser i planarbeidet inn mot Nye Veier, BaneNor og Statens vegvesen for å finne gode løsninger som gir minst mulig omdisponering. Ved rullering av kommuneplaner gir Fylkesmannen tydelige signal om at kommunene må vurdere å ta ut avsatte områder som ikke er tatt i bruk og som berører dyrka mark, i tillegg til at ny omdisponering må minimaliseres.

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
816.0	611.0	991.0	1 506.0	717.0	698.0	796.0	862.0	247.0	330.0

3.1.1.14 Andre oppdrag

Vi har gjennomført dialogmøter med 3 kommuner i arbeidet med utprøving av "tjenestebarmeter for sosiale tjenester" i samarbeid med Fylkesmannen i Trøndelag. Dette har bidratt til involvering av kommunens ledelse og identifisering av utfordringsområder i de tre kommunene hvor slik dialog er gjennomført.

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger**3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv**

Fylkesmannen i Innlandet har gjennom 2019 hatt jevnlig møter med Husbanken, for å planlegge hvordan vi skal jobbe helhetlig og samordnet i det nye Innlandet fylke for å nå målene i boligsosial strategi. Arbeidet inkluderer utarbeidelse og deling av relevant statistikk oss imellom. IMDi har også vært involvert. Konklusjon 2019 er en plan for arbeidet i 2020: Vi utvider samarbeidet og inviterer med fylkeskommunen, Nav Innlandet, Bufetat, KS, samt interne folkehelserådgiver og rus-rådgiver hos FMIN. Vi deler kommunene i Innlandet i gruppe over og under 16000 innbyggere, og tilbyr ulik tilnærming til arbeidet ut fra kommunistørrelse. Vi prioriterer oppstart vår 2020 med kommuner under 16000 innbyggere, hvor vi inviterer interesserte kommuner og setter dem i stand til å ta tak i boligsosial kartlegging i egen kommune på en systematisk måte, samt tilbyr oppfølging i nettverk i etterkant.

Helhetlig samarbeid mellom stat og kommune (fra kapittel 3.2.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Helhetlig samarbeid mellom stat og kommune om de to tiltakene i Bolig for velferd.

Se punkt 3.1.2.1. De to tiltakene i Bolig for velferd er inkludert i dette arbeidet. Det er ikke gjennomført konkrete tiltak i 2019, bortsett fra at disse to tiltakene er med ved vurdering av hvilke prosjekter vi anbefaler skal tildeles tilskuddsmidler fra Arbeids- og velferdsdirektoratet til utvikling av de sosiale tjenestene i Nav-kontoret. Konkrete tiltak er planlagt og vi igangsettes i 2020. ROP-brukerne er også ivarettatt gjennom rus-rådgiver (Enhet Helse/omsorg hos oss), hvor vi har et samarbeid. Barnefamilier er også ivarettatt gjennom vår tilnærming til "Barn og unge", som er en intern arbeidsgruppe hos Fylkesmannen i Innlandet, på tvers av enheter og virksomhetsområder.

3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

I 2019 har vi arbeidet med å samordne tilsyn internt hos fylkesmannen og få til en koordinert tilsynsinnsats på tvers av fagområder. Vi har også etablert kontakt med øvrige statlige tilsynsetater og sekretariatene for kontrollutvalgene for å legge grunnlaget for en mest mulig koordinert tilsynsinnsats. Et felles tilsynsseminar ble planlagt i 2019, og gjennomført i januar 2020.

3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Embetet har organisert seg med en egen tverrfaglig klimagruppe i 2019 for å legge til rette for bred innsats på klimaområdet.

Det vektlegges og etterspørres klimahensyn i alle planer etter plan- og bygningsloven. Nasjonale og regionale føringer formidles gjennom oppstart og høringer av planer, samt planfaglige samlinger med kommunene og dialog på regionalt planforum.

Vi følger opp kommunenes arbeid med KE-planer tett, herunder at kommunene vurderer og bruker virkemidler innen alle relevante sektorer.

Informasjon om støtteordningen Klimasats har inngått i Fylkesmannens arbeid med å sette fokus på klimahensyn i ulike fagsektorer.

Vi har fulgt opp klimahensyn i landbrukssektoren, både innen jordbruk og skog, jf. oppdragene fra LMD, se særlig 3.1.1.2 og 3.1.1.13.

Fylkesmannen har prioritert å delta på fagsamlinger, nettverksmøter m.m. for å formidle statlig politikk og for overføring av gode eksempler på klimaarbeid i kommuner.

Klimatilpasning ivaretas gjennom plansystemet og i samfunnssikkerhetsskjeden. Fylkesmannen har fulgt opp klimatilpasning i arealplansakene nøye ved (se også 3.1.1.2):

- vurdere innsigelser i arealplan- og reguleringsplaner hvor overvannshåndtering, flom- og skredfare ikke er ivaretatt i ROS-analyser, plankart (hensynssoner) og planbestemmelser
- veiledning og bruk av regionalt planforum, plansamlinger og øvrig kontakt med kommunene.

Ambisjose mål for reduksjon av klimagassutslipp (fra kapittel 3.2.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 50 % av kommunene har ambisjose mål for reduksjon av klimagassutslipp i sin klima- og energiplanlegging (temaplan eller integrert i andre planer)

Alle de 48 kommunene har (ambisjose) mål for reduksjon av klimagassutslipp i sin klima- og energiplanlegging. Ikke alle kommuner har tallfesta målet.

I Hedmark har 20 av 22 kommuner klima- og energiplan, én kommune har KE-plan etterfulgt av klima som tema i samfunnsdelen, mens én kommune har en "klimastrategi" (dvs ingen formell plan etter pbl). Alle de 26 kommunene i Oppland har klima- og energiplan; noen har interkommunale klima- og energiplaner, med tilhørende egne kommunale delplaner/handlingsplaner. I det ene tilfellet med interkommunal plan har imidlertid tre av kommunene ikke laget egen kommunedelplan i etterkant som forutsatt i den interkommunale planen. Slik vi vurderer det oppfyller 44 av 48 kommuner (92%) i Innlandet kravet til klimaplaner i SPR for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

Kun 14 av 48 kommuner har revidert sine klima- og energiplaner relativt nylig, og de 34 resterende burde revidert planene. Vi har lagt vekt på å følge opp dette tett.

Andel kommuner som har ambisjose mål for reduksjon av klimagassutslipp i sin klima- og energiplanlegging

Resultatmål	Prosentandel av kommuner med ambisjose mål for reduksjon av klimagassutslipp	Resultat
50 %	100 %	50 %

Tiltak for reduksjon av klimagass (fra kapittel 3.2.1.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Minimum 50 % av kommunene har gjennomført tiltak for reduksjon av klimagassutslipp

Fylkesmannen gjennomførte en spørreundersøkelse i kommunene om deres arbeid på miljøvernområdet i 2019, bl.a. om klimagassreduksjoner. 30 av de 36 (83%) kommunene som svarte opplyste at de hadde gjennomført klimatiltak siste 12 måneder. Vi ba de også svare på hvilke sektorer de hadde gjennomført tiltak innen. Flest tiltak (i rekkefølge) var gjort innen transport og arealbruk, bygg og eiendom, jordbruk, avfall og holdningsskapende arbeid. Ser man detaljert på besvarelsene ser vi at terskelen for hva et tiltak er varierer mellom kommunene. Det varierte nok også i hvor stor grad den som svarte sjekket hva som faktisk var utført innen ulike sektorer i sin kommune.

38 av 48 kommuner (80%) i Innlandet har søkt om midler fra Klimasats til tiltak én eller flere ganger i løpet av fireårsperioden 2016-2019 (nettverksmidler holdt utenfor).

Andel kommuner som har gjennomført tiltak for reduksjon av klimagassutslipp

Resultatmål	Prosentandel av kommuner som har gjennomført tiltak for reduksjon av klimagassutslipp	Resultat
50 %	83 %	33 %

Alle kommuner har mottatt bistand (fra kapittel 3.2.1.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner har mottatt bistand

I samarbeid med bl.a. Miljødirektoratet arrangerte vi en stor todagers-samling om arbeid med klimagassreduksjoner for kommunene i Innlandet. Hele 44 av 48 kommuner deltok. I 2019 har vi startet å sende nyhetsbrev om klima på epost til klimakontaktene i alle kommunene. Vi har videreført arbeidet med å invitere oss selv ut til dialogmøter med kommuner som nylig har/bør melde oppstart av revisjon av KE-planer. I tillegg deltar vi på møter i regionale klimanettverk, gir info gjennom andre møter, brev og nettsaker. Til sammen har vi nådd alle kommunene med dette i 2019.

Mottatt bistand til klima- og energiplanlegging

Antall kommuner i fylket	Antall kommuner som har mottatt bistand til klima- og energiplanlegging	Resultat
48	48	0

3.1.2.4 Andre oppdrag

Vi har gjennomført dialogmøter med 3 kommuner i arbeidet med utprøving av "tjenestebarmeter for sosiale tjenester" i samarbeid med Fylkesmannen i Trøndelag. Dette har bidratt til involvering av kommunens ledelse og identifisering av utfordringsområder i de tre kommunene hvor slik dialog er gjennomført.

Ny organisasjonsmodell med felles virksomhetsområde for helse og omsorg, barnehage og oppvekst, sosial, barnevern gir oss mulighet til å jobbe tverrsektorielt i vanskelige saker. I en konkret sak har vi i 2019 utfordret kommunen til å forsterke sitt tverrfaglig arbeid for en konkret familie der vi hadde klagesaker innenfor 9a på skole, sosial og barnevern. Dialogprosessen ble forankret i tilsyn etter sosialtjenesteloven og barneverntjenesteloven. I sammensatte saker deles kompetanse i stadig større grad på tvers av fagområder. Vi leter etter måter å gi samla svar der enkeltpersoner fremmer problemstillinger på tvers av lovområder i sin klage eller henvendelse til Fylkesmannen. Vi har i noe grad lyktes i 2019, og vi vil videreutvikle dette krevende utviklingsarbeidet i 2020. Virksomhetsdirektør koordinerer dialog og arbeid sammen med avdelingsdirektører.

Våren 2019 hadde vi dialog med to kommunegrupperinger om endring i kommunestruktur etter initiativ fra politiske ledelse i de involverte kommunene. Som et resultat av dette ble det gjennomført et felles formannskapsmøte mellom kommunene Åsnes, Grue og Kongsvinger hvor framtidig samarbeid og eventuell sammenslåing var tema.

Vi har hatt dialogmøter med tre kommuner om deres utfordringer og muligheter, hvor helse og velferd, oppvekst og økonomi har vært tema.

At fylkesmannen er på tilbudssiden og deltar i dialogen om muligheter og utfordringer bidrar til en økt bevissthet om behovet for tettere samarbeid og om hvilke samarbeidsformer som er de beste.

3.1.2.5 Tilrettelegge for et godt sivil-militært arbeid

Fylkesmannen i Innlandet har i samarbeid med Heimevernet, Politiet og Sivilforsvaret etablert Regional totalforsvarsforum som møtes tre ganger i året.

Videre deltar Fylkesmannen i planleggingen av øvelse "Mjøsa" i samarbeidet med Politi og Heimevernet. Øvelsen er planlagt til høsten 2020.

Vi har også samarbeid med Cyberforsvaret og sammen med Innlandet fylkeskommune deltar vi i CyberLand prosjektet. HV deltar på Fylkesmannens øvelser for kommunene.

Fylkesmannen deltar sammen med Fylkesmannen i Oslo og Viken og Fylkesmannen i Vestfold og Telemark på sivil-militært kontaktmøte en gang pr år. Ansvaret for møtene rulleres mellom fylkene.

Utarbeidelse av felles plangrunnlag (fra kapittel 3.2.1.5.1.1 i TB)**Rapportere på**

Utarbeide et felles plangrunnlag for å styrke det sivil-militære samarbeidet.

Det er etablert et Regionalt totalforsvarsforum der felles utfordringer diskuteres og adresseres. Viktige tema løftes til Fylkesberedskapsrådet. Det er i tillegg etablert en arbeidsgruppe som møtes annenhver måned ifm Heimevernets CIMIC rapport til FOH.

Fylkesberedskapsrådet og Regionalt totalforsvarsforum utgjør Fylkesmannens viktigste verktøy for å koordinere den sivile delen av Totalforsvaret.

Videreutvikle totalforsvaret og robustheten i kritiske samfunnsfunksjoner (fra kapittel 3.2.1.5.1.2 i TB)

Rapportere på

I tråd med sentrale føringer videreutvikle totalforsvaret og robustheten i kritiske samfunnsfunksjoner nasjonalt, regionalt og lokalt.

Innlandet har opprettet et Regionalt totalforsvarsforum. Dette forumet består av Politiet, Forsvaret (HV), Sivilforsvaret og Fylkesmannen. Forumet har møter 3 ganger i året. I tillegg er det laget en arbeidsgruppe som møtes annenhver måned ifm Forsvarets CIMIC-rapport til FOH. I forumet diskuteres saker som omhandler samarbeid i Totalforsvaret for eksempel objektsikkerhet. Saker av betydning løftes til Fylkesberedskapsrådet.

I oktober 2019 ble det besluttet at revidering av fylkesROS skal inneholde et gradert vedlegg som omhandler totalforsvarsscenario.

Vi har tett kontakt med aktørene i Totalforsvaret, og Fylkesberedskapsrådet benyttes som diskusjonsarena også for totalforvarsspørsmål. Fylkesmannen i Innlandet er tydelig på at kjente beredskapsstrukturer også benyttes innen Totalforsvaret.

Erfaringer fra TRJE18 er gjennomgått i Fylkesberedskapsrådet og med kommunene. Fylkesberedskapssjef har også holdt en rekke foredrag om disse erfaringene og Totalforsvaret til blant annet HV-Skolen, Hærens våpenskole, Sivilforsvarets skole på Starum m.fl. Totalforsvarsprogrammet er et viktig arbeid som prioriteres.

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling

I 2019 har omstilling og harmonisering preget arbeidet i hele embetet. Vi har lyktes med å få på plass enhetlig praksis og riktig kvalitet på de fleste områder. Framover må vi jobbe for å sikre mer effektiv forvaltning gjennom maler og standardisering og utvikling av arbeidsmetoder

Det er på velferdsområdet (Barnehage, skole, helse, omsorg, sosial, barnevern) jobbet mye med enhetlig praksis på saksbehandling av rettighetsklager og tilsynssaker etter fusjon. Det jobbes med å finne god praksis for å fange opp saker som har tverrfaglige utfordringer og vi erfarer at ny organisasjonsmodell gir mulighet for dette. Nytt sammenslått embete har også gitt større og bredere fagmiljø innenfor helse og omsorg, og gjennom harmonisering og faglige diskusjoner mener vi at kompetansen er styrket. Vi møter framtida med bredere innsikt og større faglig bredde i tilsyns- og rettssikkerhetsarbeid.

På sosialtjenesteområdet er det er også lagt ned betydelig innsats i restansenedbygging og etablering av god praksis for vårt arbeid med rettssikkerhet for personer med behov for tjenester etter sosialtjenestelovgivningen. Fokus på å etablere god praksis og arbeidet med restansenedbygging har ført til at vi ikke har full måloppnåelse på gjennomføring av planlagt tilsyn og tilsynssaker på dette området.

På forensningsområdet følges i hovedtrekk oppsatt tilsynsplan, men vi nådde ikke forventningen fra Miljødirektoratet til antall gjennomførte tilsyn. Vi viser forøvrig til egen rapportering på tilsyn og gebyrinngang.

Minimum 2 tilsyn per år. (fra kapittel 3.3.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 2 tilsyn per år.

Fylkesmannen har gjennomført to tilsyn i 2019.

Alle klagesaker er behandlet innen (fra kapittel 3.3.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker, jf. § 7-1 bokstav d, i byggesaksforskriften

Vi har ikke klart resultatmålet på saksområdet.

Det var store restanser ved sammenslåingen av de to embetene. Det oppsto også flere vakanser som følge av sammenslåingen mellom de to embetene, slik at det i realiteten bare var en saksbehandler med erfaring fra de to tidligere embetene. Det ble også besluttet å engasjere 2 ekstra medarbeidere i et år. Alle stillinger var besatt i oktober. I tillegg har vi arbeidet med å strømlinjeforme saksbehandlingen. Etter planen skal vi være ajour sommeren 2020.

Vi har behandlet totalt 187 klager i byggesaker for 2019. 21 saker ble behandlet innen tolv uker. I 31 saker har klagen ført frem. Gjennomsnittlig fristoverskridelse 170 dager. Av totalen er det 10 settefylkesmannsaker hvorav 3 ble behandlet innen tolv uker. Gjennomsnittlige behandlingstid 121 dager. Gjennomsnittlig fristoverskridelse var 60 dager.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 89 %	11 %	187	21

Alle klagesaker der det er gitt (fra kapittel 3.3.1.1.2.2 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, er behandlet innen 6 uker, jf. § 7-1 bokstav e, i byggesaksforskriften

Det er behandlet totalt 9 saker der det er gitt utsatt iverksetting. I fem saker var det overskridelse av fristen på 6 uker. I 4 av disse var det fra 1 - 7 dager overskridelse. I en sak var overskridelsen 52 dager.

Se forøvrig kommentar i 3.3.1.1.2.1.

Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	- 56 %	44 %	9	4

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker (fra kapittel 3.3.1.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker

Behandlet totalt 34 klagesaker på reguleringsplan. 8 saker behandlet innen tolv uker. I 4 saker har klagen ført frem. Gjennomsnittlig fristoverskridelse 150 dager.

Se forøvrig kommentar i 3.3.1.1.2.1

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i klager over reguleringsplan

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 76 %	24 %	34	8

se merknad tabell 257

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans (fra kapittel 3.3.1.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Har ikke hatt saker som førsteinstans i 2019

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 100 %		0	0

Ingen saker i 2019

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans (fra kapittel 3.3.1.1.4.2 i TB)**Rapportere på**

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Vi har i 2019 behandlet 1 sak som klageinstans

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker (klageinstans) på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 100 %	0 %	1	0

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

Fylkesmannen arbeider målrettet mot kommunene gjennom forvaltningskontroller, løpende forvaltningdialog og veiledning. Det er utarbeidet ROS-

analyser av både ordninger og kommunene, som brukes som grunnlag i arbeidet med å utarbeide risikobasert kontrollplan. Det ble gjennomført forvaltningskontroll i 12 av 48 kommuner. Det legges stor vekt på benytte både juridisk og landbruksfaglig kompetanse i saksbehandlingen. Fylkesmannen gjør aktiv bruk av rapporteringshjemmelen i jordloven §3, som grunnlag for en systematisk oppfølging og veiledning av utvalgte kommuner. Kontroller og klagesaksbehandlingen gir et godt grunnlag for å sikre lik forvaltningspraksis i kommunene og derved likebehandling.

Gjennomført kontroller i henhold til kontrollplan (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Gjennomført kontroller i henhold til kontrollplan

I arbeidet med å utarbeide felles kontrollplan for FMIN for 2019 ble det lagt stor vekt på videreføre gode erfaringer fra kontrollarbeidet i de to tidligere embedtene. 2019 ble også et år som krevde ekstra arbeidsinnsats grunnet sammenslåingsprosess og flytting av kontorsted. Arbeidet med søknader om erstatning for avlingsvikt har også i 2019 krevd ekstraordinær innsats. Dette har medført at ingen planlagte (risikobaserte) forvaltningskontroller av kommuner på ordningene regionalt miljøprogram, produksjonstilskudd, og avløsning ved sykdom og fødsel er gjennomført i 2019, noe som også måtte prioriteres vekk i Oppland i 2018 pga tørke/avlingssvikt sommeren 2018 jf. eget brev til LMD. Kontrollen av foretak på husdyrkonsesjonsområdet er heller ikke gjennomført i 2019. De øvrige forvaltningskontrollene og oppfølgingen av mislighetssaker er gjennomført. Det er gjennomført forvaltningskontroll av en kommune grunnet tips. Det er også åpnet forvaltningskontroll av en kommune grunnet opplysninger som kom frem ved en foretakskontroll. Arbeidet med mislighetssakene har krevd mye resurser da dette har vært kompliserte driftfelleskapsaker.

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Er kontroll av foretak på husdyrkonsesjonsområdet gjennomført i samsvar med Ldirs rundskriv?	Nei
Antall kontrolltiltak av foretak der det er innhentet opplysninger utover det som er tilgjengelig i egne systemer	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er fulgt opp etter kontroller i 2018	0
Antall kontrolltiltak av foretak som skal følges opp vedr. produksjonsgrensen i 2020	0
Antall kontrolltiltak av foretak det er gjennomført stedlig kontroll hos i 2019	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er kontrollert pga. mistanke om driftsfelleskap	0
Antall kontrolltiltak av foretak som har fått vedtak om standardisert erstatning	0
Antall kontrolltiltak av foretak som har fått standardisert erstatning pga. driftsfelleskap	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er kontrollert, men vedtak om standardisert erstatning er under arbeid	0
Beløp standardisert erstatning sendt til Ldir for innkreving	0

Kontroll av siidaandeler

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall siidaandeler som er kontrollert	Antall siidaandeler i fylket som søker tilskudd
15 %	-15	0 %		

Oppfølgingen av samisk reindriftsnæring i Innlandet, herunder kontroll av siidaandelene, er lagt til Fylkesmannen i Trøndelag.

Risikobaserte kontroller i forvaltningen av tilskudd og erstatninger

Ordning	Er kontrollpunkter fastsatt?	Effekter av kontrollpunktene
Tilskudd til tiltak i beiteområder	Ja	Tydelig krav til dokumentasjon for gjennomført tiltak (regnskap, timeforbruk m.m.) og ferdigattest fra kommunen sikrer en god internkontroll av ordningen.
Tilskudd til kommunale veterinærjenester, stimuleringsstilskudd	Nei	Søknader er gått grundig gjennom i forbindelse med saksbehandlingen. Ordningen er ikke prioritert i kontrollplanen
Erstatning ved avlingssvikt	Ja	Risikobasert saksbehandling er fulgt opp med følgende prioriteringer av søknader. Søknader med grovfôrproduksjon, beiting, kjøp av grovfôr, og søknader med lav avlingsprosent i forhold til gjennomsnittet i området, er grundig gjennomgått m.h.t. dokumentasjon. For behandling av tilskuddssøknader er komppgave tre kontrollert.
Reisetilskudd ved veterinæres syke og inseminasjonsbesøk.	Ja	Det utarbeides vedtaksbrev der eventuelle feil eller mangler ved søknaden kommenteres, for å gi søker veiledning. Ekstra kontroll og oppfølging av nye veterinærer.

Kontroll av foretak - tidligpensjonsordningen

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Saker kontrollert som følge av avvik i kontrolliste	8
Saker funnet i orden	6
Saker med feil	2
Beskrivelse av feilene	I begge saker er det sendt forhåndsvarsel om krav om tilbakebetaling på grunn av at søker har mottatt arbeidsavklaringspenger.

Kontroll av foretak som følge av mulige feilopplysninger

Foretak	Ordning og årsak	Resultat	Oppfølging
ABCDEF	Produksjonstilskudd, tips om mulig driftsfelleskap	Ikke driftsfelleskap	Foretakene orientert om vurderingene i brev
GHI	Produksjonstilskudd, tips om mulig driftsfelleskap	Ikke driftsfelleskap	Foretakene orientert om vurderingene
JK	Produksjonstilskudd, tips om mulig driftsfelleskap	Saken under behandling	
LM, Lesja	Produksjons- og avløsertilskudd	Under arbeid	Under arbeid

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20 % av kommunene.

I 2019 ble det gjennomført nye ROS-analyser av tilskuddordningene for landbruket i Innlandet. Det er også utarbeidet ROS-analyser av kommunene. Disse analysene er også brukt som grunnlag for å beskrive kommunen som landbruksmyndighet i Fylkesmannens kommunebilder.

2019 ble også et år som krevde ekstra arbeidsinnsats grunnet sammenslåingsprosess og flytting av kontorsted. Arbeidet med søknader om erstatning for avlingsvikt fra 2018 har også i 2019 krevd ekstraordinær innsats. Dette har medført at planlagte forvaltningskontroller av kommunene iht kontrollplanen ikke er gjennomført på jordbruksområdet i 2019.

På skogbruksområdet gjennomførte Fylkesmannen forvaltningskontroll i 5 kommuner, mens det var planlagt for 6. Skogfundsrevisjon med eksternt revisor og intern veiledning ble gjennomført i 9 kommuner.

Fylkesmannen har med hjemmel i jordloven § 3 pålagt 6 kommuner å fortløpende sende inn utskrift av alle avgjørelser etter jordloven og konsesjonsloven. Fylkesmannen har gode erfaringer med tiltaket, som også gir en god dialog med de aktuelle kommunene.

Forvaltningskontroller av kommunene

Kommune	Ordninger og omfang	Avvik ved kontroll	Oppfølging av avvik
Tolga	Tips om mislighet ved kommunens forvaltning, produksjonstilskudd og regionalt miljøprogram.	0	Ingen avvik å følge opp
Vang	Dokumentgjennomgang, jf. jordloven § 3	0	
Rendalen	Dokumentgjennomgang, jf. jordloven § 3	0	Ingen avvik, men noen saker ville vi trolig sett nærmere på dersom vi hadde vært innenfor fristen for omgjøring.
Østre Toten	Dokumentgjennomgang, jf. jordloven § 3	1	Ett vedtak om priskontroll ved konsesjon omgjort av FM. Feil rettsanvendelse.
Nord-Fron	Dokumentgjennomgang, jf. jordloven § 3	0	Ingen avvik, men et par saker vi ville sett nærmere på dersom vi hadde vært innenfor fristen for omgjøring.
Stor-Elvdal	Dokumentgjennomgang, jf. jordloven § 3	0	
Lesja	Dokumentgjennomgang, jf. jordloven § 3	0	Ingen avvik, men vi har korrigert kommunen når det gjelder oppfølging av brudd på konsesjonsvilkår. Korrigeringen har skjedd ved løpende dialog i tilknytning til enkeltsaker.
Hedmarken landbrukskontor	Hamar, Stange, Løten. Forvaltningskontroll skogbruk (NMSK og skogfond)	0	Ingen avvik
Etnedal	Forvaltningskontroll skogbruk (NMSK og skogfond)	2	Delegerings-fullmakt og risikobasert stikkprøvekontroll. Avvikene er tilfredsstillende fulgt opp.
Lesja og Dovre	Åpnet forvaltningskontroll høsten 2019.		Fullføres i 2020
Øystre Slidre	Forvaltningskontroll skogbruk (NMSK og skogfond)	2	Delegeringsfullmakt og risikobasert stikkprøvekontroll. Følges opp i 2020.

Forvaltningskontroller av kommunene, 20%

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall gjennomførte forvaltningskontroller	Antall kommuner i fylket
20 %	5	25 %	12	48

Andel avvik avdekket under (fra kapittel 3.3.1.2.1.3 i TB)**Rapportere på**

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100 %.

Alle avvik avdekket under kontroll er fulgt opp eller er under oppfølging. Oppfølgingen skjer løpende på ulikt vis, eventuelt i form av en ny forvaltningkontroll.

Kontroll av veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk (fra kapittel 3.3.1.2.1.4 i TB)**Rapportere på**

Gjennomført risikobasert kontroll av minst 5% av søknadene om tilskudd til veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk for hver søknadsomgang.

Fylkesmannen i Innlandet har utført risikobaserte kontroller i hovedsak knyttet til reiselengde, korrekt utfylling av skjema og bruk av riktig sats. Resultat er gitt skriftlig til søker i vedtaksbrevet, og der det er gitt klageadgang i de tilfellene kontroll har ledet til lavere tilskuddsutbetaling enn omsøkt. Det har, med ett unntak, kun vært avdekket mindre feil.

Tilskudd til veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Antall søknader som er behandlet	283
Antall søknader som er kontrollert	16
Antall søknader hvor utbetalt tilskudd er lavere enn omsøkt som følge av kontroll	1
Beskrivelse av avvik som førte til reduksjon av omsøkt tilskuddsbeløp	Bruk av lavere sats for fradrag enn for kjøring.

Tilskuddene er utbetalt i tråd med veiledning fra Landbruksdirektoratet. Det kan stilles spørsmål ved praktiseringen av forskriftens § 5 om at reise skal beregnes fra nærmeste veterinær til rekvirenten for reiser utenom vakt.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivarettatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

På sosialtjenesteområdet har vi etablert et system for registrering henvendelser fra innbyggere. På denne måten sikrer vi at henvendelser blir besvart, vurdert og fulgt opp hv som rettighetsklage, tilsynssak, formidling til førsteinstans eller veiledning til innbygger. Vi har faglig arena for drøfting og identifisering av hvordan henvendelser følges opp fra vår side. Vi sikrer med dette en felles tilnærming til hvordan henvendelser ivaretas. Vi har mange henvendelser fra tjenestemottakere som omhandler både de sosiale tjenestene, andre kommunale tjenesteområder og tjenester som forvaltes av den statlige styringslinjen i Nav-kontorene. Ved at vi sikrer registrering av henvendelser og at disse besvares/følges opp har vi lagt grunnlag for tillit til vår utøvelse av tilsyns og veiledningsrollen på sosialtjenesteområdet.

Vi prioriterer å være tilgjengelige for henvendelser fra publikum så langt det går og gir informasjon, råd og veiledning fortløpende på våre saksområder. Rettighetsklager har høyeste prioritet. Vi har også hatt fokus på at en del saksforhold, av hensyn til videre samarbeid og tillit, først bør forsøkes løst lokalt i tjenesten, så lang det er mulig. I flere saker har vi også sett hensiktsmessige løsninger. Gjennom saksbehandling, dialogmøter med kommunene og fagsamlinger med f.eks. barneverntjenestene har vi lagt vekt på temaene bygging av tillit, medvirkning og samarbeid.

Antallet stedlige tilsyn skal økes (fra kapittel 3.3.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Antallet stedlige tilsyn er økt sammenlignet med 2018.

Antallet tilsyn er bygget på risikoanalyse og vil variere noe fra år til år.

Stedlige tilsyn etter kap. 9

Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2018	Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2019	Økning	Resultatmål
27	21	-6	Positiv økning

Antallet tilsyn til dels styrt av risikovurderinger og kan variere år til år.

Fylkesmannen skal ta kontakt med det enkelte barn (fra kapittel 3.3.1.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal ta kontakt med det enkelte barn med tilbud om tilsynssamtale. Barnet kan kontaktes i forkant eller under fylkesmannens tilsynsbesøk. Dersom barnet ikke var tilstede under tilsynsbesøket, skal fylkesmannen i etterkant kontakte barnet med tilbud om samtale.

Fylkesmannen legger til rette for at barn og unge på institusjon får tilbud om og får samtale under tilsynsbesøkene på institusjonene. Gjennom tilsynsbesøk har Fylkesmannen gitt tilbud om samtale til 166 barn, noe som utgjør 83 % av alle barn plassert på våre institusjoner.

Vi jobber kontinuerlig med forbedring i hvordan vi møter barna, hvordan vi informerer og hvordan vi kan bli mer anvendelige og tilgjengelige for beboerne.

Alle barn som bor på barnevernsinstitusjon får tilbud om samtale med oss i sammenheng med tilsynsbesøk. Beboere får et eget brev om hvem vi er og om tilsynsbesøket, når vi varsler tilsyn. Vi legger tilsyn til et tidspunkt det er forventet at barna er tilstede, og tar selv kontakt med det enkelte barn med tilbud om samtale. Hvis barn ikke er tilstede under tilsynsbesøket, blir de kontaktet på telefon. Barn får i tillegg tilbud om samtale med oss når de klager på tvang, eller når de tar kontakt utenom tilsynsbesøkene. Vi har kontakt med mange barn på telefon.

Fylkesmannen skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det. (fra kapittel 3.3.1.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det.

Fylkesmannen legger til rette for at barn og unge på institusjon får tilbud om og får samtale under tilsynsbesøkene på institusjonene. Gjennom tilsynsbesøk har Fylkesmannen gitt tilbud om samtale til 166 barn, av disse gjennomførte vi 136 samtaler.

Vi jobber kontinuerlig med forbedring i hvordan vi møter barna, hvordan vi informerer og hvordan vi kan bli mer anvendelige og tilgjengelige for beboerne. Vi planlegger hvem fra Fylkesmannen som skal gjennomføre samtalen ut fra kompetanse og relasjon til barnet. Videre tilrettelegges det for at samtalen kan finne sted der barnet selv ønsker det.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker HOD (fra kapittel 3.3.1.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre.

Fylkesmannen Innlandet tok over en stor restanse etter sammenslåingen Hedmark Oppland og har til tross for at restanser og saksbehandlingstid har gått

ned ha ikke Fylkesmannen kommet i mål ennå. Median p.t er 7 måneder.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre (Helse/omsorg)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Helse/omsorg	50 %	- 10 %	40 %

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker ASD (fra kapittel 3.3.1.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre

Vi har behandlet 8 tilsynssaker i 2019. 5 av disse er behandlet med lokal avklaring/ egenvurdering fra Nav-kontorene og avsluttet etter deres egenvurdering. De øvrige 3 sakene er behandlet som tilsynssak og har en median saksbehandlingstid på 6,1 mnd

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre (Sosial)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Sosial	50 %	- 17 %	33 %

Avslutning av klagesaker (fra kapittel 3.3.1.3.3.3 i TB)

Rapportere på

Avslutning av klagesaker: Minst 90 prosent innen 3 måneder.

Vi har behandlet 395 rettighetsklager. 72% av disse er behandlet innen tre måneder.

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker: minst 90% innen 3 måneder

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Sosial	90 %	- 18 %	72 %
Helse/omsorg	90 %	- 18 %	72 %

Andel vedtak om bruk av tvang og makt (fra kapittel 3.3.1.3.3.4 i TB)

Rapportere på

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning som er overprøvd innen 3 måneder: Minst 90 %.

Vi behandlet 182 vedtak. 92 % av vedtakene ble overprøvd innen tre måneder.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt: minst 90% innen 3 måneder

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
90 %	2 %	92 %

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav (fra kapittel 3.3.1.3.3.5 i TB)

Rapportere på

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: Minst 90 %.

92 vedtak er fattet og alle er behandlet innen 3 måneder.

Avslutning av klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre (fra kapittel 3.3.1.3.3.6 i TB)

Rapportere på

Avslutning av klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre: Minst 90 % innen 1 måned.

Vi behandlet 86 klager i 2019, med en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 0,9 måneder.

Å behandle klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre ha høyeste prioritet, og vi har rutiner for fordeling og saksbehandling som skal sikre dette. Særlig prioriterer vi begrensingsvedtakene som har varighet på to uker. Samtidig erfarer vi at flere tvangsprotokoller og/eller klager fra barn er mangelfullt beskrevet, og at det kan ta tid å få forholdet/klagen tilstrekkelig opplyst. Vi forsøker å innhente opplysninger raskt, men den ekstra

tidsbruken til dette medfører at det i noen tilfeller blir saksbehandlingstid på over en måned.

Saksbehandlingstid - klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre: minst 90% innen 1 måned

Resultatmål	Differanse	Avsluttet innen 1 måned
90 %	-21 %	69 %

Resultatmål FMTL og FMIN (fra kapittel 3.3.1.3.4.6 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 300 poeng

Aktivitetsvolum av tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
300	22	322

Resultatmål FMVT og FMIN (fra kapittel 3.3.1.3.5.2 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 60 poeng

Fylkesmannen Innlandet fører tilsyn med spesialisthelsetjenesten sammen med FM Oslo/ Viken. FM Oslo/Viken er koordinerende Fylkesmann

Aktivitetsvolum av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
60	-10	50

Resultatmål FMTL og FMIN (fra kapittel 3.3.1.3.6.6 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 100 poeng

Vi har gjennomført systemrevisjon i 4 Nav-kontor. 2 av disse er LOT 2019 i samarbeid med barnevern. De øvrige 2 er egeninitierte tilsyn. Vi har også gjennomført tilsynsaktiviteter i form av oppfølging av virksomhet og brukermedvirkning som er registrert som "poenggivende" i fastsettelse av aktivitetsvolum

Aktivitetsvolum av tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
100	-54	46

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder hvor det er funnet brudd på lovkrav (fra kapittel 3.3.1.3.7.1 i TB)

Rapportere på

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder hvor det er funnet brudd på lov- og forskriftskrav er avsluttet (dvs. praksis er endret) innen en avtalt frist.

Vi følger opp tilsyn inntil virksomheten har gitt en redegjørelse for hvilke tiltak som skal iverksettes, og hvordan ledelsen vil følge med på om tiltakene har hatt ønsket effekt. Videre ber vi om dokumentasjon på tiltakene som er iverksatt.

Det kan være utfordrende å få tilbakemelding innen fristen som er satt, samt at tilbakemeldingene enkelte ganger kan være lite konkrete. Vi ber da om å få en ny tilbakemelding.

3.1.3.4 Andre oppdrag

Etter sammenslåing av embetene er en ny enhet etablert med flere nye medarbeidere. Vi har derfor vært i en situasjon der vi må bygge opp kompetanse på ny kommunelov. Dette vil vi fortsette å ha fokus på videre fremover.

Forøvrig har vi i tilknytning til ny kommunelov særlig fått spørsmål til hvilke konsekvenser tydeliggjøringen om et klarer skille mellom politikk og administrasjon får for enkelte samarbeidsorgan, som f.eks AMU. Videre har det vært henvendelser om gjennomføringen av forholdstallsvalg, hvilke stemmesedler som skal ligge til grunn, om det er stemmesedler ved kommunevalget eller til de ulike listene. Det har også vært spørsmål til ordførervalg og skriftlighet, og om det fortsatt er mulig å stemme blankt. Valgbarhet, kjønnsbalanse og habilitet for ansatte i kommunen som blir medlem av

kommunestyret, har det også vært stilt spørsmål om.

3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet

Det nye sammenslåtte embetet Innlandet hadde ved årsskiftet et stort antall ubehandlede saker på vergemålsområdet fra begge de to tidligere embetene Oppland og Hedmark. Flere av disse sakene hadde allerede lang saksbehandlingstid. Dette gjaldt også for de prioriterte sakstypene.

I tillegg til store restanser fikk embetet utfordringer ved at flere erfarne saksbehandlere sluttet i 2019. Avdelingen hadde i tillegg et høyt sykefravær blant de ansatte. Omstillingsprosessen og året 2019 har derfor vært svært krevende for saksområdet.

Det er gjennom 2019 lagt stor vekt på å redusere restansene, men oppnådde likevel ikke oppsatte målkrav på de ulike sakstypene. Saksbehandlingstid på søknader og enkelthenvendelser er for lang.

Over tid prioriterte vi søknadene fra vergene om godtgjøring- og utgiftsdekning, bruk av kapital, samt klagesaker. Videre prioriterte Fylkesmannen å gjennomgå sakene hvor vergemål kunne ha vært opprettet mot den enkeltes vilje (oppdragsbrevet). Vi måtte nedprioritere og/eller utsette gjennomføringen av flere av de øvrige oppgaver nedfelt i VØI og tildelingsbrev.

Det er iverksatt et arbeid for å utarbeide et system for planlagte og hendelsesbaserte tilsyn med vergene.

Vi gjennomførte tilsyn med verger med mer enn 20 oppdrag for voksne. For vårt embete gjaldt dette 14 verger. Dette arbeidet vil bli fullført i begynnelsen av 2020.

Fylkesmannen kontrollerte 43 % av vergeregnskapene fra det sentrale uttrekket fra SRF. Da fristen for vergeregnskapskontrollen løp ut 05.10.2019, prioriterte vi andre oppgaver enn de gjenstående vergeregnskapene. På nyåret har vi imidlertid gjenoptatt kontrollarbeidet med vergeregnskapene for 2018, og tar sikte på å ferdigstille denne i løpet av februar 2020.

På bakgrunn av manglende innlevering av fullstendige regnskap, og bekymringsmeldinger, ble det ført tilsyn med verger ut over den nevnte regnskapskontrollen. I flere saker har det endt opp med at vi har byttet verge.

Ansatte innen vergemål deltok våren 2019 på kurs i SRF sin regi for å kunne ta i bruk samtalemetodikken "Med den andre for øye".

Både vår og høst gjennomførte vi kurs for faste verger. Høsten 2019 var temaet på kursene nettopp den nevnte samtalemetodikken.

Fylkesmannen har utarbeidet oversikt over de verger som til enhver tid kan ta på seg oppdrag i Innlandet. Slik Fylkesmannen vurderer det, har vi relativt god tilgang på verger i over store deler av fylket. I tillegg mottok vi i 2019 mange henvendelser fra personer som ønsker å ta oppdrag som verge. Vi rekrutterte flere nye faste verger.

Vi har i 2019 hatt begrenset tilgjengelighet på telefon med en telefontid fra kl 1200-1430 hver dag. Dette for å legge til rette for saksbehandling. Fra oktober 2019 økte vi bemanningen på telefonvakt og har nå relativt god tilgjengelighet for våre brukere.

Opprett vergemål (fra kapittel 3.3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager.

Fylkesmannen oppnådde at 50 % av vedtakene ble fattet innen 70 dager.

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
50 %	80 %	-30 %

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital (fra kapittel 3.3.2.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager.

Fylkesmannen oppnådde at 76% av vedtakene ble fattet innen 20 dager.

Saksbehandlingstid - Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
76 %	80 %	-4 %

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter (fra kapittel 3.3.2.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager.

Fylkesmannen oppnådde at 76 % av vedtakene ble fattet innen 45 dager.

Saksbehandlingstid - Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
76 %	80 %	-4 %

Klagesaksbehandling (fra kapittel 3.3.2.1.1.4 i TB)**Rapportere på**

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 60 dager.

Fylkesmannen oppnådde at 39 % av vedtakene ble fattet innen 60 dager.

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 60 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
39 %	80 %	-41 %

Vergeregnskapskontroll (fra kapittel 3.3.2.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen. I tillegg skal alle regnskap hvor fylkesmannen har pålagt utvidet regnskapsplikt, kontrolleres.

Av vergeregnskapskontrollen 2018 ble 43 % gjennomført innen fristen. Fylkesmannen har gjenopptatt kontrollarbeidet og tar sikte på å fullføre denne innen februar 2020.

Revisor ga Fylkesmannen tilbakemelding på at kontrollen av de gjennomførte regnskapene var utført konsistent og med god kvalitet.

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen

Resultat	Resultatmål	Differanse
43 %	100 %	-57 %

Digital innlevering av vergeregnskap (fra kapittel 3.3.2.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 65 %.

Andelen vergeregnskap som ble levert digitalt via Altinn, var på 63 %.

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 65 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
63 %	65 %	-2 %

Digital innsending av søknader om vergegodtgjøring og fylkesmannens samtykke (fra kapittel 3.3.2.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 40 %

Målkravet er nådd ved at hele 64% av søknadene om godtgjøring og søknadene om fylkesmannens samtykke ble sendt inn digitalt.

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 40 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
64 %	40 %	24 %

3.1.3.6 Vergehaver skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede

Fylkesmannens ansatte gjennomførte våren 2019 kurs i samtalemotodikken "Med den andre for øye". Fylkesmannen holdt flere kurs i samtalemotodikken for de faste vergene høsten 2019. Siktemålet er å forstå vergehavers vilje og støtte vergehaver i sine beslutninger. Fylkesmannen benyttet/benyttet også enhver anledning til å understreke for vergene viktigheten av å høre vergehaver og innhente synspunkter og samtykke før ulike disposisjoner gjennomføres.

Ved opprettelse av vergemål gjennomførte Fylkesmannen samtale med den vergetrengende i 52,8 % av sakene, jf. tallmaterialet fra PowerBi. Fylkesmannen legger til grunn at det bare er der vi etter flere forsøk ikke får tak i den vergetrengende, vergetrengende ikke ønsker å ha en samtale, eller en samtale vurderes som umulig eller formålsløst, at vi ikke har gjennomført en samtale.

Individtilpasning av vergemål (fra kapittel 3.3.2.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Når et vergemål opprettes, skal det foretas nødvendige undersøkelser slik at mandatet individtilpasses og ikke er mer inngripende enn nødvendig

Ved opprettelse av vergemål innhenter vi opplysninger som er relevante for vurderingen av om vergemål skal opprettes, hva vedkommende trenger hjelp til og hvem som skal oppnevnes som verge.

I de fleste saker er det likevel ikke mulig å kartlegge alle forhold. Det er som regel heller ikke mulig å forutse alle behov som kan oppstå. I mange saker er det derfor hensiktsmessig å utforme mandatet relativt vidt, slik at vergehavers rettigheter og plikter blir ivarettatt framover i tid. Vi viser også til at det er en grense for hvor inngående Fylkesmannen kan undersøke den enkelte sak ut fra ressursenssyn.

3.1.3.7 Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket

Fylkesmannen i Innlandet har gjennomført ledersamling for barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere med regelverk knyttet til blant annet barnekonvensjonen som tema. Dette for å øke kompetansen på barn og elevers rettigheter til å bli hørt og kunnskap om hvordan en barns-beste-vurdering skal gjennomføres i blant annet saksbehandling. Det er også avholdt felles samling for barnehage og skole knyttet til skole- og barnehagemiljø med opplæringsloven §9 a som utgangspunkt og føringer på ny barnehagelov knyttet til aktivitetsplikten.

Fylkesmannen i Innlandet har i samarbeid med Høgskolen i Innlandet tilbudt Barnehagejuss for barnehagemyndigheter 15 stp som 26 deltakere med myndighetsansvar deltar på.

Sektorkunnskap ligger til grunn for vurdering av oppfølging og virkemiddel (fra kapittel 3.3.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kunnskap om tilstanden i sektor på rettsikkerhetsområdet skal ligge til grunn for alle vurderinger av oppfølging og valg av virkemiddel

Den viktigste kilden til kunnskap om regeletterlevelsen i sektoren er Fylkesmannens egen klagesaksbehandling og håndhevingsordningen for skolemiljø saker. Dette gir nyttig kunnskap om hvordan kommunene forstår regelverket, om det er kjent, om de følger det, og om de evner å følge opp når det gjøres vedtak som betyr at de må endre praksis.

Fylkesmannen i Innlandet har videreført arbeidet fra Fylkesmannen i Oppland med å utarbeide kommunebilder. Det ble i sin tid utarbeidet et indikatorsett for kvalitet i grunnskolen og i barnehagen i samarbeid med kommunene i Oppland, KS og utdanningsorganisasjonene. Sammen med tilstandsrapporter og informasjon innhentet gjennom embedets egen kontakt med kommunene har disse indikatorene vært et viktig grunnlag for den risikovurderinga som har vært gjort i forkant av bruk av tilsyn og andre virkemidler. I indikatorsettet inngår bl.a. oversikt over klagesaker på de ulike lovområdene og håndhevingsordningen.

Fylkesmannen har også faste møtearenaer mot sektoren. Eksempel på dette er skole- og barnehageledersamlinger, møter i regionene (Kultur for læring og koordineringsgruppa for Dekomp/Rkomp) og møter med enkeltkommuner og enkeltskoler. Slike møter gir oss muligheten for å føre en nærmere dialog om aktuelle tema. Slik dialog er en god kilde til kunnskap om sektoren. Henvendelser fra kommuner, foresatte og elever, interesseorganisasjoner og andre på telefon og epost er andre kilder.

Fylkesmannen i Innlandet har i forbindelse med utarbeidelse av kommunebilder og risikovurdering med tanke på tilsyn systematisert kunnskapen om sektoren, men på dette området mener vi selv at vi har en veg å gå før dette systemet blir tilfredsstillende som grunnlag for valg av virkemiddel.

I vurderingen av virkemiddel har vi valgt å sette inn tilsyn der vi mener art risikoen for regelbrudd er størst. Tilsyn gir muligheten for å følge opp med

pålegg i etterkant. De fleste kommuner vil nok rette på praksis dersom de gjennom veiledning er gjort kjent med at den er ulovlig, men siden vi er pålagt å ha et visst omfang på tilsynet, mener vi det er riktig å benytte det der risikoen for regelbrudd anses å være størst.

Fylkesmannen har gjennomført veiledning om aktivitetsplikten både mot regioner og mot enkeltkommuner når vi gjennom vår saksbehandling har blitt kjent med mangelfull regeletterlevelse. Vi har positiv erfaring med veiledning som bygger på konkret kunnskap om hvilke utfordringer mottakeren har.

Veilederen om saksbehandling i 9A-saker er implementert og tatt aktivt i bruk (fra kapittel 3.3.3.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Veilederen om saksbehandling i 9A-saker er implementert og tatt aktivt i bruk

Veilederen er drøftet på team-møter og brukes aktivt i arbeidet med 9A-saker. En del av våre maler i arbeidet med skolemiljø saker er utarbeidet på bakgrunn av saksbehandlingsveilederen.

Elever og foreldre skal regelmessig få informasjon om håndhevingsordningen (fra kapittel 3.3.3.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Elever og foreldre skal få regelmessig og oppdatert informasjon om håndhevingsordningen og meldeordningen

Informasjon om ordningen finnes på hjemmesiden til Fylkesmannen i Innlandet, under fanen "mobbing". Her er det også oppgitt kontaktopplysninger til de aktuelle saksbehandlerne på området. Temaet dekkes også i tilsyn knyttet til skolemiljø.

klagebehandling resultatmål (fra kapittel 3.3.3.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal sørge for å komme raskt i gang med behandlingen av saker etter § 9 A-6.

Det er utarbeidet en rutine for hvordan arkivet i embetet skal registrere innmeldte saker og for selve saksbehandlingen av 9A-saker.

Arkivet oppretter saker i ephorte under fellesbetegnelse «håndhevingsordningen» etter hvert som meldinger mottas. Disse sakene blir deretter omgående fordelt til aktuelle saksbehandlere i enheten. Saksbehandler tar raskt kontakt med melder for å avklare hva saken gjelder. Det er utarbeidet en mal til bruk i første samtale med melder. Malen benyttes av alle saksbehandlere og sikrer at viktige tema blir omtalt i den første samtalen.

I saker som skal behandles, blir innhentingsbrev til skole og kommune sendt umiddelbart etter kontakten med melder. Skoler og kommuner får frist på 7-14 dager for innsending av dokumentasjon til Fylkesmannen.

Det er utarbeidet maler for første samtale med melder, innhentingsbrev, vedtak, avvisningsvedtak, foreløpig melding og samtykkeskjema for innhenting av ytterligere opplysninger. Den interne rutinen for saksbehandling av skolemiljø saker gir føringer til saksbehandlere om å benytte malene som til enhver tid gjelder.

Saksbehandler tilbyr barnesamtale i alle saker. Det kan imidlertid variere hvor i saksbehandlingsprosessen barnesamtalen blir gjennomført.

FM skal bidra til kompetanse om trygt og godt skolemiljø (fra kapittel 3.3.3.1.5.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal jobbe forebyggende og systematisk slik at skoleeiere og skoleledere har kompetanse på hva som gir et trygt og godt skolemiljø.

I løpet av 2018 og 2019 er det gjennomført regelverkssamling med alle skoleeiere og skoleledere i Innlandets 10 regioner. Totalt 10 dagsamlinger. Temaet på disse samlingene har vært regelverksgjennomgang i tillegg til at deltakerne fikk arbeide grundig med case. Casene er utarbeidet av Fylkesmannen på bakgrunn av innmeldte saker og våre erfaringer i saksbehandlingen.

Høsten 2019 arrangerte Fylkesmannen to samling for alle skoleeiere i Innlandet. Temaene var barnekonvensjonens artikkel 3 og 12 og aktivitetsplikten i praksis. Samlingene ble ledet av Kjersti Botnan Larsen fra Barneombudet og Inger Bergkastet, Læringsmiljøteamet, Oslo kommune.

Fylkesmannen har deltatt i en rekke møter med skoler og skoleeier i tilknytning til enkeltsaker.

Elever/foreldre som har erfart at de ikke har blitt ivaretatt av skolen (fra kapittel 3.3.3.1.6.1 i TB)

Rapportere på

Elever/foreldre som har erfart at de ikke har blitt ivaretatt av skolen på en god måte er redusert, som følge av at skolen har fått veiledning fra fylkesmannen

Fylkesmannen har veiledet skoleeier og ansatte ved skoler der foreldre har opplevd å ikke bli ivaretatt på en god måte. Tilbakemeldingene fra foreldrene varierer. Noen foreldre har gitt tilbakemelding om at de har opplevd at de har blitt bedre ivaretatt ved skolen. I andre tilfeller er det behov for et svært langsiktig arbeid for å gjenopprette foreldrenes tillit til skolen, og derved at de opplever seg bedre ivaretatt. Fylkesmannen vurderer at dette er et tema det er behov for å jobbe med over lengre tid.

Negative tilbakemeldinger er redusert (fra kapittel 3.3.3.1.7.1 i TB)**Rapportere på**

Negative tilbakemeldinger fra elever/foreldre på Fylkesmannens ivaretagelse er redusert

Vår grunnholdning i saksbehandlingen er å være lyttende til elever og foreldre. Vi inviterer alle elever til barnesamtale. I tilknytning til denne samtalen har vi også en samtale med de fleste foreldre. Vi informerer barn og foreldre om at Fylkesmannen kan kontaktes vedrørende saken gjennom hele behandlingsperioden. Vi har fått gode tilbakemeldinger fra foreldre og elever på disse samtalene.

Vedtak fra skoleeier med rettsanvendelsesfeil eller saksbehandlingsfeil (fra kapittel 3.3.3.1.8.1 i TB)**Rapportere på**

Vedtak fra skoleeier med rettsanvendelsesfeil og/eller saksbehandlingsfeil er redusert

Vi er bevisste på å veilede kommunen under vår behandling av enkeltsaker, og at vedtakene våre blir skrevet med et klart språk. Vi har gjennomført mye generell veiledning overfor kommuner på telefon/epost/møter om regelverk og saksbehandling.

Fylkesmannen i Innlandet har i samarbeid med tidligere Fylkesmannen i Buskerud arbeidet fram informasjonsbrosjyrer for elever og foresatte, for faglærere og for skoleeiere. Dette materialet tar for seg grunnlaget for sluttvurdering, jf. kap. 3 i forskrift til opplæringsloven, og klagebehandling, jf. kap. 5 i forskrift til opplæringsloven, og det blir sendt samtlige postmottak og grunnskoler med ungdomstrinn i fylket.

Hensikten med materialet er at elever og foreldre skal få klar informasjon om grunnlaget for vurdering og klager, og at fagpersonell som arbeider i skolen, skal få økt sin kompetanse på vurderings- og klagefeltet. Vi har fått tilbakemeldinger om at materialet er tatt godt imot og blir benyttet på så å si samtlige skoler i Innlandet. Et ytterligere mål er at klageantallet skal gå ned, og at antall vedtak som blir stadfestet, samtidig skal øke. Tallene for 2019 viser at arbeidet med informasjon overfor alle parter innen klagebehandling på standpunkt karakterer må opprettholdes og videreføres.

Vedtak fra barnehagemyndigheten med rettsanvendelsesfeil (fra kapittel 3.3.3.1.8.2 i TB)**Rapportere på**

Vedtak fra barnehagemyndigheten med rettsanvendelsesfeil og/eller saksbehandlingsfeil er redusert

Vi har gitt mye veiledning til barnehagemyndigheten under vår behandling av enkeltsaker. Vi har gjennomført mye generell veiledning overfor barnehagemyndigheten på telefon/epost/møter der tema har vært generell saksbehandling og regelverkforståelse.

26 barnehagemyndigheter deltar på barnehagejuss studiet (15 stp) i regi av FM og HINN.

Vedtak fra fylkesmannen med rettsanvendelsesfeil (fra kapittel 3.3.3.1.8.3 i TB)**Rapportere på**

Vedtak fra fylkesmannen med rettsanvendelsesfeil og/eller saksbehandlingsfeil er redusert

Vi har utarbeidet felles maler innenfor flere områder for å sikre lik praksis mellom Hedmark og Oppland i forbindelse med sammenslåing til ett embete.

Vi har jevnlig hatt jurismøter, der målet er å drøfte felles problemstillinger. Vi holder oss oppdatert på uttalelser fra Sivilombudsmannen og Udir. Vi har drøftet vanskelige saker i fellesskap. Barnekonvensjonen har kommet sterkere inn i vår saksbehandling dette året, dette er mye på bakgrunn av våre drøftinger rundt betydningen av avgjørelser hos Sivilombudsmannen.

Vedtak som er tilpasset mottakeren har økt (fra kapittel 3.3.3.1.9.1 i TB)

Rapportere på

Vedtak er skrevet med klart språk og tilpasset mottakeren.

Vi har utarbeidet maler for vedtak hvor vi har arbeidet med mottakerbevissthet ut fra at klager (elever og foreldre) skal få god informasjon om vedtaket og grunnlaget for dette. Vi forsøker også å være bevisste på at vedtakene skal være korte.

Omfang av tilsynsaktiviteten skal minimum være på samme nivå som kravet for 2018 (fra kapittel 3.3.3.1.10.1 i TB)**Rapportere på**

Omfang av tilsynsaktiviteten skal minimum være på samme nivå som kravet for 2018.

Omfanget av tilsynet i Innlandet framgår av tabell 235 og 236. Vi har ikke tilfredsstillt kravet om at omfanget skulle være på nivå med kravet for 2018, men vi har et større omfang enn det som ble gjennomført i 2018. Årsaken til at omfanget ikke ble større, var at sammenslåingsprosessen i embetet tok mye kapasitet i 2019, at det har vært vakanse i lederstillinger og på saksbehandlernivå. Fylkesmannen i Innlandet har dessuten måttet prioritere behandling av saker etter Håndhevingsordningen p.g.a. stor saksmengde.

Rapportering av tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage (kun særlige tilfeller)/skole	Tema	Nasjonalt initiert tema eller egeninitiert	Stedlig/skriftlig	Antall deltemaer	Dato foreløpig tilsynsrapport	Status tilsyn per 31.12.	Pålegg i foreløpig tilsynsrapport	Kommunestørrelse: S:20000+ M:5000-20000 L:-5000	Kc
Opplæring	Hamar	Grevelokka skole	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	2	23.01.2019	Endelig rapport	Ja	S	
Opplæring	Hamar	Lovisenberg skole	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	2	23.01.2019	Endelig rapport	Ja	S	
Opplæring	Hamar	Skoleeier	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	2	23.01.2019	Endelig rapport	Ja	S	
Opplæring	Sør-Odal	Korsmo skole	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	2	14.06.2019	Foreløpig rapport	Ja	M	Sk et t ra p fer
Opplæring	Sør-Odal	Skoleeier	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	2	14.06.2019	Endelig rapport	Ja	M	
Opplæring	Gjøvik	Fredheim skole	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	13.12.2019	Foreløpig rapport	Ja	S	
Opplæring	Gjøvik	Snertingdal skole	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	11.12.2019	Foreløpig rapport	Ja	S	
Opplæring	Nord-Fron	Vinstra ungdomsskole	Skolemiljø	Egeninitiert	Stedlig	3	06.06.2019	Endelig rapport	Ja	M	Fle me vur for fra til r r a c t a u
Opplæring	Gjøvik	Skoleeier	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	1	04.12.2019	Endelig rapport	Nei	S	
Opplæring	Oppland fylkeskommune	Vinstra videregående skule	Skolemiljø	Egeninitiert	Stedlig	3	06.06.2019	Endelig rapport	Ja	M	Fle me vur for fra til r r a c t a u. Be an ko sk
Opplæring	Nord-Fron	Skoleeier	Skolemiljø	Egeninitiert	Stedlig	2	06.06.2019	Endelig rapport	Ja	M	
Opplæring	Oppland fylkeskommune	Skoleeier	Skolemiljø	Egeninitiert	Stedlig	2	06.06.2019	Endelig rapport	Nei	M	
Barnehage	Alvdal		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	21.01.2019	Endelig rapport	Ja	L	De de på an ba an po
Barnehage	Tolga		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Nasjonalt initiert	Stedlig	4	26.07.19	Foreløpig rapport	Ja	L	De de på an ba an po
Barnehage	Ringsaker		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Nasjonalt initiert	Stedlig	4	19.06.2019	Foreløpig rapport	Ja	S	De de på an ba an po
Barnehage	Våler		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Nasjonalt initiert	Stedlig	4	06.06.2019	Endelig rapport	Ja	M	De de på an ba an po
Barnehage	Hamar		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	16.12.2019	Foreløpig rapport	Ja	S	
Barnehage	Sel		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Nasjonalt initiert	Stedlig	4	04.03.2019	Endelig rapport	Ja	M	De de på an ba an pe be

Rapportering av funn fra tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage/skole	Tema/deltema	Antall kontrollspørsmål som er kontrollert pr deltema	Antall brudd	Kontrollspørsmålet som er avdekket brudd på	Fritekst egeninitierte tilsyn
Opplæring	Hamar	Greveløkka skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (forebyggende)	4	3	Jobber rektor for at skolen skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø?	
Opplæring	Hamar	Greveløkka skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (forebyggende)	4	3	Jobber rektor for at lærerne skal fremme en positiv samhandling i klasserommet?	
Opplæring	Hamar	Greveløkka skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (forebyggende)	4	3	Evaluerer skolen det forebyggende arbeidet med skolemiljøet basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte?	
Opplæring	Hamar	Greveløkka skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	5	5	Gir skolen elevene og foreldrene informasjon om retten til et trygt og godt skolemiljø, om skolens aktivitetsplikt og om retten til å melde en sak til fylkesmannen?	
Opplæring	Hamar	Greveløkka skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	5	5	Sikrer rektor at skolen informerer aktuelle råd og utvalg om deres rett til innsyn i dokumentasjon som gjelder det systematiske arbeidet for et trygt og godt skolemiljø, og at de har rett til å uttale seg i alle saker som er viktige for skolemiljøet?	
Opplæring	Hamar	Greveløkka skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	5	5	Sikrer rektor at skolen informerer aktuelle råd og utvalg om alt som er viktig for skolemiljøet?	
Opplæring	Hamar	Greveløkka skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	5	5	Sikrer rektor at skolen tar elevrådet og forelderrådet med i arbeidet med skolemiljøtiltak, og at det skjer så tidlig som mulig?	
Opplæring	Hamar	Greveløkka skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	5	5	Evaluerer skolen arbeidet med å informere og involvere aktuelle råd og utvalg basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte?	
Opplæring	Hamar	Lovisenberg skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	5	4	Sikrer rektor at skolen informerer aktuelle råd og utvalg om deres rett til innsyn i dokumentasjon som gjelder det systematiske arbeidet for et trygt og godt skolemiljø, og at de har rett til å uttale seg i alle saker som er viktige for skolemiljøet?	
Opplæring	Hamar	Lovisenberg skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	5	4	Sikrer rektor at skolen informerer aktuelle råd og utvalg om alt som er viktig for skolemiljøet?	
Opplæring	Hamar	Lovisenberg skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	5	4	Sikrer rektor at skolen tar elevrådet og forelderrådet med i arbeidet med skolemiljøtiltak, og at det skjer så tidlig som mulig?	
Opplæring	Hamar	Lovisenberg skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	5	4	Evaluerer skolen arbeidet med å informere og involvere aktuelle råd og utvalg basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte?	
Opplæring	Hamar	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	4	Skaffer skoleeieren seg informasjon om hvordan skolene jobber forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø for elevene, inkludert elevenes syn?	
Opplæring	Hamar	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	4	Bruker skoleeieren denne informasjonen til å vurdere om skolene sitt arbeid er i samsvar med regelverket?	
Opplæring	Hamar	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	4	Sørger skoleeieren for at skolene endrer praksis dersom det er nødvendig?	
Opplæring	Hamar	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	4	Er skoleeierens system som helhet forsvarlig?	
Opplæring	Sør-Odal	Korsmo	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	3	Sikrer rektor at elevene får ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø?	
Opplæring	Sør-Odal	Korsmo	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	4	3	Jobber rektor for at skolen skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø?	
Opplæring	Sør-Odal	Korsmo	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (forebyggende)	4	3	Evaluerer skolen det forebyggende arbeidet med skolemiljøet basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte?	
Opplæring	Sør-Odal	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	4	Skaffer skoleeieren seg informasjon om hvordan skolene jobber forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø for elevene, inkludert elevenes syn?	
Opplæring	Sør-Odal	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	4	Bruker skoleeieren denne informasjonen til å vurdere om skolene sitt arbeid er i samsvar med regelverket?	
Opplæring	Sør-Odal	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	4	Sørger skoleeieren for at skolene endrer praksis dersom det er nødvendig?	
Opplæring	Sør-Odal	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	4	Er skoleeierens system som helhet forsvarlig?	
Opplæring	Sør-Odal	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	4	Skaffer skoleeieren seg informasjon om hvordan skolene informere og involvere elever og foreldre i arbeidet for et trygt og godt skolemiljø, inkludert elevenes syn på dette?	
Opplæring	Sør-Odal	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	4	Bruker skoleeieren denne informasjonen til å vurdere om skolene sitt arbeid er i samsvar med regelverket?	
Opplæring	Sør-Odal	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	4	Sørger skoleeieren for at skolene endrer praksis dersom det er nødvendig?	
Opplæring	Sør-Odal	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	4	Er skoleeierens system som helhet forsvarlig?	

Opplæring	Gjøvik	Snertingdal skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	2	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?	
Opplæring	Gjøvik	Snertingdal skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	2	Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelsesområder som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?	
Opplæring	Gjøvik	Fredheim skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	2	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?	
Opplæring	Gjøvik	Fredheim skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	2	Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelsesområder som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?	
Opplæring	Gjøvik	Fredheim skole	Skolemiljø - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak (aktivitetsplikten)	6	1	Informerer skolen elever og foreldre som mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten, om at de kan melde saken sin til fylkesmannen?	
Opplæring	Nord-Fron	Vinstra ungdomsskole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	6	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?	
Opplæring	Nord-Fron	Vinstra ungdomsskole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	6	Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelsesområder som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?	
Opplæring	Nord-Fron	Vinstra ungdomsskole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	6	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	
Opplæring	Nord-Fron	Vinstra ungdomsskole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	6	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?	
Opplæring	Nord-Fron	Vinstra ungdomsskole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	6	Sikrer rektor at skolen undersøker saken når rektor mottar varsel fra en som jobber ved skolen, eller en elev sier fra om at skolemiljøet ikke er trygt og godt?	
Opplæring	Nord-Fron	Vinstra ungdomsskole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	6	Sikrer rektor at skolen undersøker saken snarest?	
Opplæring	Oppland fylkeskommune	Vinstra videregående skule	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	5	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?	
Opplæring	Oppland fylkeskommune	Vinstra videregående skule	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	5	Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelsesområder som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?	
Opplæring	Oppland fylkeskommune	Vinstra videregående skule	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	5	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	
Opplæring	Oppland fylkeskommune	Vinstra videregående skule	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	5	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?	
Opplæring	Oppland fylkeskommune	Vinstra videregående skule	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	5	Sikrer rektor at skolen undersøker saken når rektor mottar varsel fra en som jobber ved skolen, eller en elev sier fra om at skolemiljøet ikke er trygt og godt?	
Opplæring	Nord-Fron	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	2	Skaffer skoleeieren seg informasjon om oppfyllelse av aktivitetsplikten? (Bokstav a-d)	
Barnehage	Hamar		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	5	2	Bruker barnehagemyndigheten denne kunnskapen til å gjøre risikovurderinger for å vurdere behov for veiledning og tilsyn?	
Barnehage	Hamar		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	5	2	Gjennomfører barnehagemyndigheten veiledning og tilsyn i tråd med sine risikovurderinger?	
Barnehage	Hamar		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	4	Bruker barnehagemyndigheten tilsyn som virkemiddel der dette er nødvendig for å påse regelverkssetterlevelse etter barnehageloven hos barnehageeier?	
Barnehage	Hamar		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	4	Er barnehagemyndighetens tilsyn basert på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven?	
Barnehage	Hamar		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	4	Vurderer og konkluderer barnehagemyndigheten på om barnehageeier oppfyller lovkravene i barnehageloven?	
Barnehage	Hamar		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	4	Formidler barnehagemyndigheten sine vurderinger og konklusjoner skriftlig til barnehageeier?	
Barnehage	Ringsaker		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	5	2	Har barnehagemyndigheten tilstrekkelig kunnskap om hvordan alle barnehageeierne oppfyller sine plikter etter barnehageloven?	

Barnehage	Ringsaker		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	5	2	Bruker barnehagemyndigheten denne kunnskapen til å gjøre risikovurderinger for å vurdere behov for veiledning og tilsyn?	
Barnehage	Ringsaker		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	1	Formidler barnehagemyndigheten sine vurderinger og konklusjoner skriftlig til barnehageeier?	
Barnehage	Tolga		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	5	1	Har barnehagemyndigheten tilstrekkelig kunnskap om hvordan alle barnehageeierne oppfyller sine plikter etter barnehageloven?	Bruddet er funnet i forbindelse med påserollen ifht §19
Barnehage	Våler		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	5	3	Bruker barnehagemyndigheten denne kunnskapen til å gjøre risikovurderinger for å vurdere behov for veiledning og tilsyn?	
Barnehage	Våler		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	5	3	Gjennomfører barnehagemyndigheten veiledning og tilsyn i tråd med sine risikovurderinger?	
Barnehage	Våler		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	5	Bruker barnehagemyndigheten tilsyn som virkemiddel der dette er nødvendig for å påse regelverksetterlevelse etter barnehageloven hos barnehageeier?	
Barnehage	Våler		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	5	Er barnehagemyndighetens tilsyn basert på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven?	
Barnehage	Våler		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	5	Innhenter barnehagemyndigheten informasjon i tilsyn som gjør at den kan ta stilling til om barnehageeier oppfyller barnehageloven?	
Barnehage	Våler		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	5	Vurderer og konkluderer barnehagemyndigheten på om barnehageeier oppfyller lovkravene i barnehageloven?	
Barnehage	Våler		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	5	Formidler barnehagemyndigheten sine vurderinger og konklusjoner skriftlig til barnehageeier?	
Barnehage	Alvdal		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	5	1	Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	Bruddet handler om forståelsen av regelverket rundt håndtering av politiattest.
Barnehage	Sel		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	6	4	Er barnehagemyndighetens tilsyn basert på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven?	
Barnehage	Sel		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	6	4	Innhenter barnehagemyndigheten informasjon i tilsyn som gjør at den kan ta stilling til om barnehageeier oppfyller barnehageloven?	
Barnehage	Sel		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	6	4	Vurderer og konkluderer barnehagemyndigheten på om barnehageeier oppfyller lovkravene i barnehageloven?	
Barnehage	Sel		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	6	4	Formidler barnehagemyndigheten sine vurderinger og konklusjoner skriftlig til barnehageeier?	
Barnehage	Sel		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Reaksjoner og vedtak	10	3	Sender barnehagemyndigheten forhåndsvarsel til barnehageeier i tilfeller hvor den skal vedta pålegg om retting eller stenging av barnehagen?	
Barnehage	Sel		Barnehagemyndighetens godkjenning av barnehager - Før søknad	10	3	Inneholder forhåndsvarselet opplysninger om det rettslige og faktiske grunnlaget for det varslede vedtaket, en beskrivelse av hva vedtaket innebærer for barnehageeier, og en frist for uttalelse?	
Barnehage	Sel		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Reaksjoner og vedtak	10	3	Gir barnehagemyndigheten en frist for retting i sine pålegg om retting til barnehageeier?	
Barnehage	Våler		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	5	3	Har barnehagemyndigheten tilstrekkelig kunnskap om hvordan alle barnehageeierne oppfyller sine plikter etter barnehageloven?	Bruddet er funnet i forbindelse med påserollen ifht §19
Opplæring	Nord-Fron	Skoleeier	Barnehagemyndighetens godkjenning av barnehager - Før søknad	4	2	Er skoleeierens system som helhet forsvarlig?	

80 prosent av foreløpige tilsynsrapporter skal gjelde FNT (fra kapittel 3.3.3.1.10.2 i TB)

Rapportere på

80 prosent av foreløpige tilsynsrapporter skal gjelde FNT og nasjonal tilsynssatsning på barnehageområdet

Av de 49 deltemaene det er ført tilsyn med, har vi rubrisert 10 av 49 som egeninitiert. Dette gjelder tilsynet i Nord-Fron kommune og Oppland fylkeskommunene i etterkant av en alvorlig hendelse der høsten 2018. Men også disse tilsynene baserer seg i stor grad på kontrollspørsmål utarbeidet for de nasjonale tilsynene på skolemiljø. Så vi mener at vi har nådd resultatmålet om at 80 % av tilsynene skal gjelde FNT og nasjonal tilsynssatsning på barnehageområdet.

Tilsyn uten avdekkede brudd skal reduseres (fra kapittel 3.3.3.1.11.1 i TB)

Rapportere på

Tilsyn uten avdekkede brudd på regelverk skal reduseres sammenliknet med 2018

Av de 49 deltemaene det er ført tilsyn med, har vi rubrisert 10 av 49 som egeninitiert. Dette gjelder tilsynet i Nord-Fron kommune og Oppland fylkeskommunene i etterkant av en alvorlig hendelse der høsten 2018. Men også disse tilsynene baserer seg i stor grad på kontrollspørsmål utarbeidet for de nasjonale tilsynene på skolemiljø. Så vi mener at vi har nådd resultatmålet om at 80 % av tilsynene skal gjelde FNT og nasjonal tilsynssatsning på barnehageområdet.

Embetene skal være samstemte i hvordan de gjør gode risikovurderinger (fra kapittel 3.3.3.1.11.3 i TB)

Rapportere på

Embetene skal være samstemte i hvordan de gjør gode risikovurderinger

Fylkesmannen i Innlandet planlegger sammen med Fylkesmennene i Viken og Fylkesmannen i Vestfold og Telemark å nedsette en arbeidsgruppe som skal utarbeide et felles opplegg for risikovurdering og områdeovervåking av sektoren. Dette baserer seg på en erkjennelse av at dette er krevende arbeid som det tar tid å utvikle, og som hvert enkelt embete i utgangspunktet har liten kapasitet til, og som det er nødvendig å bygge økt kompetanse på.

Økt bevissthet i valg av veiledningsform og innhold tilpasset kommunen (fra kapittel 3.3.3.1.12.1 i TB)

Rapportere på

Økt bevissthet i valg av veiledningsform og innhold tilpasset kommunens behov

Det siste året har det vært arrangert færre store samlinger for skole- og barnehageledere. Fylkesmannen i Innlandet har i økende grad reist ut til regioner for å veilede, særlig om aktivitetsplikten, men kapasiteten tillater ikke at dette gjøres i stor nok grad. Det er vår vurdering at veiledning som bygger på kunnskap om mottakerens utfordringer, gir bedre resultat enn veiledning mot kommunene generelt.

Det har vært gjennomført flere møter på Skype, både for å veilede skoleeiere, barnehagemyndighet (og private skoler). Dette er nok en form som vi vil benytte oss mer av i framtida for å spare reisetid og å spisse veiledningen mot den enkeltes behov.

Det er også lagt stor vekt på veiledning i utformingen av vedtakene på skolemiljøområdet. Det jobbes stadig med utforming av vedtakene for at de skal bli tydeligere og gi bedre veiledning. Mange kommuner ber om veiledning i etterkant av våre vedtak i håndhevingsordningen. Behovet for veiledning handler om regelverk og om det pedagogiske kunnskapsgrunnlaget for våre tiltak. Vi har prioritert å møte de aller fleste som har bedt om det. Dette mener vi er tilpasset kommunenes behov innenfor et utfordrende område.

Fylkesmannen bruker også mye tid på veiledning av kommuner, private skoler og foresatte på telefon. Dette er jo den mest skreddersydde formen for veiledning.

3.1.3.8 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med bosetting og integrering

Fylkesmannen har dialog med kommunene og gir veiledning i spørsmål knyttet til bosetting og integrering av flyktninger. Også i andre spørsmål knyttet til flyktnings situasjon besvarer vi spørsmål og veileder kommunene etter behov.

Fylkesmannen har i sin dialog med kommunene i 2019 oppfordret kommunene til å inkludere bosetting og integrering i kommuneplanene. Kommunene har også blitt utfordret til å fatte vedtak om bosetting i tråd med anmodningen fra IMDI.

I november deltok Fylkesmannen i dialogmøte mellom religiøse ledere i Innlandet i regi av IMDI og Nansenskolen. Der diskuterte man spørsmål rundt foreldrerollen og barn og unge. Hvordan barnevernet kan bli en hjelpende ressurs, hvordan bli foreldreressurs i skolen og hvordan jobber man med tillit og respekt i et tverreligiøst perspektiv.

Prosjekt "Flyktninger som ressurs" er et prosjekt i samarbeid med Høgskolen i Innlandet og tre kommuner i Oppland, Vågå-Sel og Nordre Land. Der skal det ses på ulike modeller for god samhandling for å få til god integrering. Prosjektet ble avsluttet i 2019.

Andel flyktninger bosatt innen (fra kapittel 3.3.3.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Andel flyktninger bosatt innen 6 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller reisetillatelse er gitt: 90 % Resterende andel skal være bosatt innen 12 måneder.

Andel enslige mindreårige bosatt (fra kapittel 3.3.3.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Andel enslige mindreårige bosatt innen tre måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting, eller innreisetillatelse er gitt: 50 %.

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

3.1.4.1 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov

Barnehage- og skoleeiere er aktive i regional og desentralisert ordning for kompetanseutvikling, som blant annet har som hovedmål å sikre at ansatte i barnehage og skole har kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel. I dette arbeidet er strategien "Kompetanse for framtidens barnehage", i tillegg til rammeplanen for barnehage og fagfornyelsen i skolen, viktige styringsparameter for valg av temaer og retning.

Det virker som om barnehageeiere i Innlandet i stor grad har oppfylt normen for pedagogisk bemanning i barnehagen etterat lovendringen trådte i kraft 1.august 2019. Det er en nedgang i antall dispensasjoner fra 2018 til 2019 for kommuner i Innlandet.

Kommunene i Innlandet har deltatt i satsingen Inkluderende barnehage- og skolemiljø, og Fylkesmannen har jobbet aktivt for å rekruttere deltakere. I Læringsmiljøprosjektet har vi hatt deltakere i pulje 2, 3 og 4, der pulje 4 avsluttes i 2020, til sammen tre kommuner og to private skoler. I det samlingsbaserte tilbudet har vi hatt deltakere i pulje 1, 2 og 3, der pulje 3 avsluttes i 2020, til sammen 16 kommuner med barnehager og skoler og én privat skole. I begge tiltakene rekrutterer vi nå til pulje 5 og per dags dato ser det ut til at vi vil få to kommuner i Læringsmiljøprosjektet og 7-8 kommuner til det samlingsbaserte tilbudet. Vi anser disse satsingene som bidrag til økt trivsel og læring i skolen.

I tillegg til at alle kommunene i Innlandet deltar i desentralisert ordning, har mange kommuner også deltakere i andre nasjonale satsinger. Kommunene viser stor interesse for kompetanseheving, og prioriterer dette. Kompetanseheving er alltid tema når Fylkesmannen møter skoleeierne. For 2019 har fagfornyelsen, håndhevingsordningen, 0-24 arbeidet og desentralisert ordning vært hovedtemaene. I tillegg har vi veiledet enkeltkommuner eller grupper av kommuner på regelverk. Det er variasjoner i hvilke kapasitet skoleeierne har til å følge opp kompetansen til de ansatte, men Fylkesmannen registrerer at skolene bruker videreutdanningssystemet aktivt, og at fagene som innvilges er relevante for undervisningsfagene i skolen, veiledningsbehovet og pedagogisk kompetanse. Dette mener vi det er grunn til å anta bidrar til kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel.

Partene i samarbeidsforumet har god samhandling (fra kapittel 3.4.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Partene i samarbeidsforumet har god samhandling som fører fram til omforente, langsiktige og kunnskapsbaserte tiltak.

I 2019 ble de valgte modellene for kompetanseutvikling i skole og barnehage videreført i Hedmark og Oppland fylker. Denne utsettelsen av prosessen mot en felles modell for Innlandet har flere årsaker. Dels skyldes utsettelsen at skoleeiere, UH og andre aktører i Hedmark gjennom avtaler i prosjektet Kultur for læring har forpliktet seg til en samhandlingsmodell fram til 2021. Desentralisert ordning for kompetanseutvikling sorterer innunder Kultur for læring i Hedmark, med Oppvekstforum som ett felles samarbeidsforum for både desentralisert og regional kompetanseutvikling i Hedmark. I Oppland er ordningen med seks regionale samarbeidsforum videreført for skole og ett fylkesvis samarbeidsforum for barnehage. I tillegg har Oppland en Koordineringsgruppe på fylkesnivå, med et mandat knyttet til utviklingslinjer, men uten beslutningsmyndighet rundt økonomi. Fylkesmannen i Innlandet er representert i alle samarbeidsforum, i Koordineringsgruppen og i Oppvekstforum. I samarbeidsforum tas det beslutninger om fellessatsinger, og om hvordan midlene fordeles mellom UH, regionene og skoleeierne. Samhandlingen er god mellom partene, beslutninger tas gjennom konsensus og det er høy grad av samarbeid og deling mellom partene.

Begge fylkeskommuner har, om enn i ulik grad, tatt del i samarbeidsforum i sine respektive fylker, og skoleledere og lærere har deltatt i etablerte og allerede besluttede kompetansenettverk og tiltak.

Samarbeidsforaene har langsiktige planer for kompetanseutvikling, som gir retning for de prioriteringer som gjøres inn mot tiltak. Det er ingen felles, langsiktig plan for Innlandet.

For 2020 er man i Innlandet i gang med prosessen rundt valg av felles modell som skal strukturere kompetanseutviklingen i det nå sammenslåtte fylket.

Alle skoleeiere benytter desentralisert ordning for kompetanseutvikling (fra kapittel 3.4.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Alle skoleeiere benytter desentralisert ordning for kompetanseutvikling i sammenheng med eventuelle andre statlige ordninger til kvalitetsutvikling av skolene.

Alle skoleeiere deltok i kompetansenettverk; det inkluderer i tillegg Hedmark og Oppland fylkeskommuner. Deltakelsen er lav når det gjelder friskolene. Mot slutten av 2019 startet et arbeid i barnehage- og opplæringsenheten hos FMN for å bidra til økt deltakelse fra friskolen. Dette fortsetter primo 2020.

I 2019 har bruk av midlene regionalt vært knyttet til arbeid i ledernettverk, dialogkonferanser og regionale nettverk med tema fagfornyelsen; ny overordnet del av læreplanen, utvikling av profesjonelle læringsfellesskap, tverrfaglige temaer og til ledelse av kvalitets- og kompetanseutviklingsarbeid.

Noen kommuner deltar i Inkluderende barnehage- og skolemiljø-satsinger, andre er Språkkommuner eller Realfagskommuner. Fylkesmannen opplever at det stor bevissthet om å se tiltak i sammenheng – og å avpasse ny aktivitet til eksisterende tiltak. Det er trolig likevel en vei å gå med tanke på å se andre

statlige ordninger i sammenheng med den desentraliserte kompetanseutviklingen.

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

Det blir etter den del av våre fagkonferanser og møteplasser brukt enkel questback for å evaluere gjennomføring.

Vi arrangerte i oktober en større konferanse for kommunene innen temaet plan- og bygningsrett med 190 deltakere. Vi gjennomførte en litt mer dybdegående evaluering av konferansen og 70 % av deltagerne svarte. Evalueringen viste at læringsutbyttet var stort. Samtidig ble vi anbefalt å jobbe med å målrette sesjonene enda mer mot de ulike målgruppene for konferansen.

Kommunetopper er i 2019 også spurt om fremtiden. Vi inviterte ordførere og rådmenn til å gi en «analyse» av kommunen sin ti år fram i tid. 70 prosent svarte, og svarene ble presentert i forbindelse med KS' og Fylkesmannens møte med kommuneledelsene. I spørreundersøkelsen ble ordførere og rådmenn blant annet bedt om å angi kvaliteten på en del av tjenestene i kommunen sin og hvilke utfordringer de ser med å skaffe tilstrekkelig arbeidskraft og kompetanse til de samme områdene. Undersøkelsen fikk bred offentlig omtale og oppmerksomhet.

3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks

3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver

Ingen avvik.

3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet

Vi har ingen større avvik på oppdrag for 2019

3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet

Over 100% av institusjonstilsynene ble utført i 2019, og vi holdt saksbehandlingstiden på klage- og tilsynsaker på et rimelig nivå. Fordi dette har hatt høyeste prioritet, har vi ikke gjennomført dialogmøter i alle kommuner (totalt 34 av 46), og gjennomførte bare 3 systemtilsyn på barnevernområdet med kommunene i 2019.

3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet

Ingen avvik

3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet

Ingen avvik

3.2.6 Klima- og miljødepartementet

Vi har ikke hatt vesentlige avvik på klima- og miljøområdet i 2019, men på grunn av en utfordrende ressursituasjon har vi hatt redusert aktivitet på oppfølging av tiltak og undersøkelser hjemlet i vassdragsreguleringskonsesjoner, samt at vi ikke nådde forventningen til antall forurensningstilsyn. Dette er nærmere beskrevet i egen rapportering.

3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Ingen avvik

3.2.8 Kunnskapsdepartementet

Fylkesmannen i Innlandet melder avvik på omfangskravet innenfor tilsyn på bamehage og opplæringsområdet. I tillegg melder vi avvik på grunn av for lang saksbehandlingstid i skolemiljø saker. Fylkesmannen i Oppland fikk tilbakemelding på årsrapporten 2018 om at en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 73 dager var for høyt. For 2019 ble gjennomsnittlig saksbehandlingstid 95 dager.

Når det gjelder tilsyn er det gjennomført 65 poeng etter gammel beregningsmåte mens kravet for 2018 var 104 for de to embetene til sammen. Kravet i 2019 var at omfanget skulle være på minst det samme nivået som for 2018, altså 104 poeng.

For nærmere informasjon vises det til omtalene under kapitlene vurdering av virkemiddelbruk på rettsikkerhetsområdet (fra kapittel 7.3.8.1 i TB), rapportering på egen kompetanse på regelverksområdet (fra kapittel 7.3.8.5 i TB), særskilt krav til Fylkesmannen i Innlandet (fra kapittel 7.3.8.11 i TB) og gevinstrealisering på bamehage- og grunnopplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.14 i TB).

Myndighetsoppgavene med bl.a. tilsyn og håndhevingsordningen er blant embetets primæroppgaver jf. kapittel 2.8 i TB for 2019. Vi anser derfor dette som vesentlige avvik.

3.2.9 Landbruksdepartementet

Måltallet om at det skal være gjennomført en risikobasert forvaltningskontroll av minst 20 % av kommunene er nådd (25 %), ved at det er gjennomført bl.a. forvaltningskontroller knyttet til landbrukslovgivningen i en rekke kommuner.

I 2019 ble det ikke gjennomført noen kontroller eller kontrolltiltak på husdyrkonsesjonsområdet. På jordbruksområdet har det heller ikke vært gjennomført noen forvaltningskontroller av kommunene som planlagt iht. vedtatt kontrollplan for 2019. Det gjelder for ordningene regionalt miljøprogram, produksjonstilskudd, og avløsning ved sykdom og fødsel.

Hovedårsaken til avvikene er mye ressursbruk og endringer på personalsiden knyttet til sammenslåing og flytting av kontorsted, samtidig som arbeidet med søknader om erstatning for avlingsvikt også i 2019 har krevd en ekstraordinær innsats

3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Gjennomført opplæring (fra kapittel 7.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Det vises til styringsparameter 3.1.2.1.1. Fylkesmannen skal kort beskrive opplæringen som er gitt NAV-kontorene, og begrunne sitt valg av omfang, form og innhold i opplæringen opp mot utfordringsbildet i NAV-kontorenes praktisering av tjenestene.

Vi har gjennomført det nye grunnkurset/innføringskurset i økonomisk rådgivning (sosialtjenesteloven § 17, vi var pilot). Dette var et tilbud til alle kommuner i Innlandet, inkludert Nav (målgruppe var også ansatte i kommunens rustjeneste, helsetjeneste, flyktningtjeneste og boligkontor). Vi har gjennomført 2 dagers fagsamling for økonomiske rådgivere (nettverk for spesialistene ved alle Nav-kontor i Innlandet). Vi har også startet et nettverk for alle kommuner/Nav-kontor i Innlandet som har tilskuddsmidler fra Arbeids- og velferdsdirektoratet, og her omfattes både prosjektopplæring og opplæring i sosialtjenesteloven (bla. §§ 17 og 20a). Vi har fulgt opp og bidratt faglig i et interkommunalt prosjekt som vi har gitt skjønnsmidler til fra FMIN som omfatter kommunene Ringsaker, Hamar, Stange og Løten (Prosjekt "PROFH") med fokus på helhetlige tjenester, internkontroll, ROS-analyse, samt sosialtjenesteloven §§ 17 og 20a, hvor disse kontorene har hatt systematiske møtepunkter og samlinger med opplæring og utarbeidelse/implementering av ny kunnskap, rutiner og skjemaer.

Alle NAV-kontor har fått tilbud om opplæring i endringer i sosialtjenesteloven på kvalifiseringsprogrammet.

Det ble gjennomført 2 regionale samlinger for kontorene i Nord og Midt-Gudbrandsdalen og for Nord-Østerdalen. De andre kontorene ble invitert til 2 Skypemøter.

Redegjøre for forståelse og praktisering (fra kapittel 7.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Det vises til styringsparameter 3.1.2.1.2. Fylkesmannen skal redegjøre for forståelsen og praktiseringen av sosialtjenesteloven i kontorene i fylket/regionen.

Vår behandling av rettighetsklager og tilsynssaker avdekker mangler i - og forståelse for viktigheten av relevante internkontrollaktiviteter for å understøtte kravet til forsvarlig tjenesteyting. Vi avdekker mangler i saksbehandlingen og skjønnsutøvelsen knyttet til krav til individuelle vurderingen og ivaretagelse av barneperspektivet. Det fremstår som at ønsket om standardiserte løsninger/modeller for fastsettelse av stønadsnivå svekker fokuset på skjønnsutøvelse og kravet til individuelle vurderinger. Helhetlig kartlegging som grunnlag for senere fastsettelse av forsvarlig tjeneste er ofte mangelfull. Dette gjelder også identifisering av- og tilbud om andre tjenester enn økonomisk stønad og sammenheng til tjenesten opplysning, råd og veiledning § 17. Det er også stor variasjon av anvendelse av § 20a og i liten grad synliggjøring av begrunnet unntak i saker som gjelder økonomisk stønad til personer under 30 år.

Kvalifiseringsprogrammet (fra kapittel 7.3.1.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive:

- Situasjonen for kvalifiseringsprogrammet (KVP) i fylket
- Hvor god oversikt NAV- kontorene har over personer i målgruppen for KVP
- Om personer i målgruppen for KVP får tilbud om program
- Hva som kjennetegner NAV-kontor som jobber godt med KVP
- Om utfordringene med KVP har endret seg fra 2018
- Embetets arbeid med KVP i fylket

I Innlandet har det vært en liten økning i antall deltakere på KVP.

Fylkesmannen har behandlet 1 klagesak på KVP i 2019.

Vi har hatt kommunens ansvar for å ivareta tilgjengelighet til Kvalifiseringsprogrammet på dagsorden i møtepunkter og dialogmøter med Nav ledere. Vi har hatt dialog med Nav Innlandet og gjennom dette bidratt til at KVP har vært tematisert i partnerskapsmøter med kommunene.

FM har gjennomført opplæring våren 2019 i forbindelse med nytt rundskriv på dette området.

Det er flere mindre kontor som fortsatt ikke har deltakere på KVP, med de sier at de har oversikt over aktuelle brukere.

Fylkesmannen ser at NAV-kontor som over lang tid har hatt god ledelsesforankring, en organisasjon med dedikerte, engasjerte KVP veiledere, interne rutiner, strukturert faglig samarbeid både internt og eksternt har gode resultater.

Når det gjelder utfordringer med KVP-arbeidet, forutsetter dette fortløpende drøftinger om prioritering av ressurser. Det er bl.a en utfordring i forbindelse med kontinuitet i oppfølgingen av deltagere ved fravær av veileder. Forankring og kunnskap om KVP er fortsatt en utfordring. Språkutfordringer er fortsatt en stor utfordring. Små kommuner med store avstander sliter med å skaffe aktuelle tiltak.

Det er 2 regionale KVP fagnettverk i Innlandet. Disse har møter 2-4 ganger i året. Fylkesmannen og NAV Innlandet har deltatt etter behov ved disse samlingene. FM har oppfordret til videreføring av disse nettverkene samt forsøkt å oppfordre til lignende nettverk i andre regioner ved å tilby kommunene å søke "stimuleringsmidler" som er finansiert over fullmaktsmidler fra Avdir. til Fylkesmannen.

Arbeid med å vurdere særlige utfordringer i kommunene (fra kapittel 7.3.1.5 i TB)

Rapportere på

Det vises til styringsparameter 3.1.2.1.2. Fylkesmannen skal redegjøre for sitt arbeid med å vurdere særlige utfordringer i kommunene, samt kort beskrive hvordan kommunene er fulgt opp.

Vi har gjennomført ROS kartlegging av alle kommuner i Innlandet basert på bl.a indikatorer fra Kostra, tilsynssaker og rettighetsklager. Denne synliggjør levekårssituasjonen i kommunene og gir grunnlag for identifisering av tiltak og tilnærming til vårt oppfølgingsarbeid samt kan benyttes i kommunenes prioritering av innsatsområder. Vi har etablert et system for å følge med på ulike mangler i kommunenes saksbehandling og hvilke henvendelser vi har fra tjenestemottakere og ansatte i Nav-kontor som synliggjør mulige utfordrings- og mangler i kompetanse og styring. Vi formidler mangler vi ser i behandling av rettighetsklager via oversendelsesbrev til Nav-kontorene med tilpasset veiledning Vi tar opp enkelte sviktområder som tilsynssak. Vi har også utarbeidet en metode for dialogbasert opplæring til enkeltkontor som ivaretar spesifikke utfordringsområder. Vi har gjennomført slik dialogbasert opplæring i 3 kommuner.

Aktivitetsplikt (fra kapittel 7.3.1.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive kommunenes erfaring med aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk stønad under 30 år. Herunder om aktivitetsplikten bidrar til overgang til arbeid og utdanning.

Av andel med vilkår totalt i Innlandet er det 47% som er i aldersgruppen under 30 år. Det foreligger best oversikt over bruk av vilkår for aldersgruppen 18-24 år. Her er det stor variasjon mellom kommuner. Dette inntrykket sammenfaller med inntrykk via dialog med Nav-kontor. det er stor variasjon i hvor stor grad Nav-kontorene har forankret plikten til å tilby tilpasset kvalifiserende tiltak i sin kommune og variasjonen i om tjenestemottaker tilbys individuelt tilpasset aktivitet er tilsvarende stor. Vi har ikke oversikt over i hvilken grad aktivitetsplikten bidrar til overgang til arbeid og utdanning. Vi ser at andel tjenestemottakere i aldersgruppen er stabil. I vårt statistikkmateriale kan vi se noen eksempler på lavere andel unge i samme periode som anvendelse av vilkår har økt. I dialog med Nav ledere blir det avdekket utfordringer i kompetanse om bruk av vilkår, omfattende krav til saksbehandling og tilhørende utfordringer med styring/kvalitetssikring og utfordringer med å tilby aktivitetsplasser. Kommuner som har etablert strukturer for ivaretagelse av sitt ansvar for aktivitetsplikten har også gode resultater i tilbudet. I enkelte Nav-kontor/kommuner er det stort fokus på oppfølging av de unge via andre tiltaksvirkemidler som praksisplass/tiltakspenger og disse kan ha lav andel unge med vilkår etter §20a men allikevel ha fokus på aktivitet til denne aldersgruppen.

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven, informasjonsarbeid overfor kommunene om faglig veileder for innhold og kvalitet i tilbudet, samt gi en kort vurdering av tilgjengelighet og kvalitet på tilbudet i fylket.

Vi har i 2019 startet tilsyn i 8 kommuner med tema "kommunens ansvar for et helhetlig krisesentertilbud". Tilsynet er planlagt i to deler. første del er en egenvurdering fra kommunen hvor de er bedt om å beskrive og vurdere sin internkontroll på området samt hvordan de ivaretar lovens krav til, tilgjengelig tjeneste, samordnede tjenester og hjelp i reetableringsfasen. Vi har mottatt kommunenes redegjørelser. Kommunene vil få en foreløpig tilbakemelding i form av en foreløpig rapport. Andre del består av tilsynsbesøk i kommunene hvor vi vil gjennomføre intervjuer/samtaler med de involverte i kommunene. Under besøket vil vi også ha dialog med kommunene og faglig veileder for innhold og kvalitet i krisesentertilbudet vil danne grunnlag for slik

dialog. Etter kommunebesøket vil vi konkludere i tilsynet i form av endelig rapport og deretter ivareta oppfølging av kommunen i arbeidet med retting av eventuelle avvik. Vi har ved valg av tilnærming til dette tilsynet vektlagt føringer i ny kommunelov om at tilsyn bidra til forbedring og læring.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	46
Antall krisesentertilbud i fylket	4
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2017	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2017	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2018	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2018	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2019	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2019	8

tilsynene er startet i 2019 - vil bli avsluttet i 2020

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser... (fra kapittel 7.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser av eventuelle nedleggelse av krisesentrene eller reduksjon i tilbudet.

Det er ikke foretatt nedleggelse av krisesentre i Innlandet i 2019.

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader... (fra kapittel 7.3.2.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader, og fattede vedtak inndelt i innvilgelser, avslag og avvisninger knyttet til hver sakstype, etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigjingslova i årsrapporten. Når det gjelder ekteskapsloven § 18a andre ledd, bes fylkesmannen differensiere rapporteringen for saker ut ifra sakstype, dvs. etter om sakene gjelder bokstav a), b) eller c).

Fylkesmannen skal rapportere på andelen separasjons- og skilsmisessøknader som er mottatt digitalt.

Fylkesmannen har i 2019 gitt 810 separasjonsbevillinger. Vi har gitt 724 skilsmissebevillinger etter § 21, og 19 etter § 22. Vi har gitt 6 avslag i skilsmisessaker og 7 avvisninger. 1 avvisning på separasjon. Vi har omgjort 12 separasjonsvedtak, og 1 skilsmissevedtak.

Vi har fått inn 82 anerkjennessaker, herunder 15 skiftefritak og 67 søknader om godkjenning av utenlandsk skilsmisse. Det er gitt avslag på 6 saker som gjelder fritak for å legitimere skifte, og det er gitt avslag på 2 saker som gjelder søknad om godkjenning av utenlandsk skilsmisse.

Ekteskapsaker

Lov	Sakstype	Sum	Innvilgelser	Avslag	Avvisninger	Andel mottatt digitalt
Ekteskapsloven	Separasjon, jf. § 20	811	810	0	1	50 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 21	732	724	6	2	50 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 22	24	19	0	5	12 %
Ekteskapsloven	Tillatelse til å inngå ekteskap selv om vergen har nektet, jf. § 2	0				
Ekteskapsloven	Samtykke til ekteskap mellom adoptivbarn og tidligere adoptivfamiliemedlem, jf. § 3 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Fritak fra krav om forlovere, jf. § 7j	0				
Ekteskapsloven	Fritak for dokumentasjon av skifte, jf. § 8 siste ledd	16	10	6	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at prøvingsattest ikke er utstedt, jf. § 10 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Klage på at vigsel er nektet, jf. § 14 tredje ledd	0				
Ekteskapsloven	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 16 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Reise sak om et ekteskap består eller ikke, jf. § 16a	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav a	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav b	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav c	0				
Ekteskapsloven	Reise sak for å oppløse ekteskap som er inngått i strid med § 3 eller § 4, jf. § 24 andre ledd	0				
Anerkjennelsesloven	Anerkjennelse av utenlandske skilsmisser eller separasjoner, jf. § 4 første ledd	57	55	2	0	0 %
Brudvigjingslova	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 11 tredje ledd	0				

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak... (fra kapittel 7.3.2.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten. Fylkesmannen bes om å spesifisere sakstype etter hjemlene i barneloven.

Fylkesmannen i Innlandet har ikke fattet vedtak etter barneloven i 2019.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid... (fra kapittel 7.3.2.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område, herunder om meking. Dette kan for eksempel være hvilke typer saker som dominerer, utviklingstrekk og utfordringer. Det er også av interesse å få opplyst hvem som kontakter Fylkesmannen.

Vi har mottatt mange henvendelser på familierettens område. Vi opplever derfor at det er stort behov for informasjon og veiledning på dette området. Spesielt gjelder dette i tilknytning til separasjonssaker. Mange av spørsmålene gjelder også samvær og fordelingen av kostnader ved samvær, foreldreansvar og foreldremekling. Også i anerkjennelsessakene er behovet for veiledning stort.

Det gis veiledning i enkeltsaker, på telefon og i brev/e-post, der vi viser til relevant regelverk. Vi opplever at det er flest henvendelser fra foreldre.

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker... (fra kapittel 7.3.2.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker hvor det er gitt ut opplysninger om den adoptertes opprinnelige foreldre i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

Fylkesmannen i Innlandet har mottatt 31 saker på dette området i 2019. Vi har gitt ut opplysninger i 20 saker. Det er 6 saker som er under behandling, og 5 saker som er løst på annen måte.

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.7 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn med familievernkantorene.

Det er ikke gjennomført tilsyn med familievernkantorer i 2019, men planlegging av tilsyn i 2020 hadde oppstart.

Tilsyn med familievernkantorene

Totalt antall familievernkantor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2019	Antall gjennomførte tilsyn i 2018	Antall gjennomførte tilsyn i 2017
6	0	2	1

Fylkesmannen skal redegjøre for implementeringstiltak... (fra kapittel 7.3.2.10 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid på området barnevern og skole, herunder Se meg – digitale kurs i barnevernet, delkurs 1 og Veileder for samarbeid mellom skole og barnevern.

Fylkesmannen har presentert det digitale kurset "Se meg" i samling for barnevernledere. Veileder for samarbeid mellom skole og barnevern er sendt til alle barneverntjenester og den er aktivt i bruk når vi gir råd og veiledning om temaet.

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport... (fra kapittel 7.3.2.11 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport om tilsynsvirksomheten ved barnevernminstusjoner, omsorgssentre og sentre for foreldre og barn, jf. forskrift om tilsyn med barn i barnevernminstusjoner for omsorg og behandling § 14 og forskrift for sentre for foreldre og barn §28. Statens helsetilsyn skal ha kopi av årsrapporten.

Fylkesmannen har utarbeidet en årsrapport om tilsynsvirksomheten ved barnevernminstusjoner, omsorgssenteret og senter for foreldre og barn. Rapporten ble oversendt bufdir, med bufetat og statens helsetilsyn som kopimottakere.

Akuttberedskap i kommunene (fra kapittel 7.3.2.12 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere halvårlig på status på barnevernstjenestens akuttberedskap i alle kommunene i fylket, herunder om alle har en forsvarlig akuttberedskap.

Fylkesmennene skal redegjøre for embetenes vurdering av kvalitet og risiko i barnevernet i fylket.

Fylkesmannen hadde som oppdrag i 2019 å følge opp at det er etablert forsvarlig akuttberedskap for barnevernet i alle kommuner i Innlandet. Vi har fulgt opp dette ved å ha akuttberedskap som tema på barnevernledersamlinger og dialogmøter, samt gitt enkelte kommuner med behov for det, veiledning og oppfølging for å få organiseringen forsvarlig. I sommer gikk vi også inn på kommunenes hjemmesider, og kartla hvorvidt det var informasjon om akuttberedskap for barnevernet og hvordan graden av synlighet og tilgjengelighet var for kontaktopplysninger til akuttberedskapen.

I tillegg sendte vi kommune en kort spørreundersøkelse for å få et overblikk over status mot slutten av året.

I Innlandet var det til sammen 28 barneverntjenester, 14 i hvert fylke i 2019 (i 2020 blir det to mindre, fordi Jevnaker og Lunner går til Viken).

Det er fattet vedtak i kommunene om akuttberedskap for de to siste barneverntjenestene, så fra 2020 skal det være døgkontinuerlig barnevernvakt tilgjengelig for hele befolkningen i Innlandet.

Kartleggingen av 26 barneverntjenester:

Organisering:

16 barneverntjenester er organisert i en interkommunal barnevernvakt med vertskommune

4 barneverntjenester er organisert delvis i barnevernvakt og delvis med en kommunal ordning

6 barneverntjenester er organisert i en interkommunal vaktordning

Responstid:

Det oppgis at tiden fra bekymring til vakta og til oppmøte på stedet er mellom noen minutter til inntil 3, 5 timer.

Egenvurdert forsvarlighet:

Alle barneverntjenestene vurderer selv at de har organisert beredskapen forsvarlig, men noen tjenester har enkelte kommentarer til lang responstid og/eller organiseringen.

Tilgjengelighet:

Når det gjelder synlighet på kommunens hjemmeside, så fant vi at dette var godt sikret for 19 barneverntjenester, at informasjonen var mangelfull for 2 tjenester og manglet helt for 5 tjenester.

På bakgrunn av informasjonsinnhenting vil Fylkesmannen kunne gjøre en mer kvalifisert vurdering av forsvarligheten i kommunenes akutt beredskap. Arbeidet med dette vil fortsette i 2020.

Fylkesmannen har gjennomført systematisk gjennomgang av kvalitet og risiko for barnevernet i fylket. Vi har utarbeidet en individuell vurdering av hver tjeneste og institusjon, hvor hver enhet er fargelagt etter trafikklys modellen og hvor vi har satt inn utdypende merknader ved behov.

Tros- og livssynssamfunn (fra kapittel 7.3.2.13.1 i TB)**Rapportere på**

Oversikt over:

- Nye registrerte/uregistrerte trossamfunn og nye livssynssamfunn
- Trossamfunn som er slettet hos fylkesmannen
- Ev. tilsyn med trossamfunn og forstander.

Det er registrert 3 nye trossamfunn og 1 slettet trossamfunn. Det er ikke utført særskilt tilsyn. Det er registrert 64 tros- og livssynssamfunn og det er utbetalt totalt kr.5.454 729,00 i tilskudd

Oversikt over antall saker... (fra kapittel 7.3.2.14.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Det er behandlet totalt 231 saker om askespredning i 2019. 190 søknader er innvilget og 35 er avslått.

Vi har ikke hatt søknader om privat gravsted.

Oversikt over antall saker i hver kategori... (fra kapittel 7.3.2.15.1 i TB)**Rapportere på**

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Vi har behandlet 8 søknader om dispensasjon fra helligdagsloven § 5 første ledd, om at faste utsalgssteder skal holde stengt på helgedager. 5 av søknadene er innvilget og 3 er avslått.

Vi har behandlet en søknad om godkjenning som typisk turiststed. Søknaden ble avslått. Vi har dessuten 2 søknader som kom inn i 2019 og som vil bli behandlet i feb/mars 2020.

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket ut (fra kapittel 7.3.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket utvikles i henhold til retning og målsetninger i Leve hele livet.

47 av 48 kommuner i Hedmark og Oppland deltok på regionale dialogmøter. 48 av 48 kommuner har gitt uttrykk for at de ønsker å arbeide med kvalitetsreformen, men det er varierende hvor stort langt den enkelte kommune har kommet når det gjelder forankring mot politisk og administrativ ledelse. Det er en utfordring for kommunene å se at arbeidet med reformen er tverrsektorielt. Allikevel er det vår vurdering at Leve hele livet har fokus og vi forventer økt trykk på dette i 2020. 10 kommuner i Innlandet har hatt besøk og oppfølging fra Matgledekorpsset som er et samarbeid mellom Landbruksavdelingen og helse- og omsorg. Dette knyttes opp mot området Mat og måltidsglede i kvalitetsreformen. Dette er et lavterskeltiltak som har gitt svært gode ringvirkninger. Fylkesmannen har som mål og videreføre Matgledekorpsset i 2020 til nye kommuner.

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale... (fra kapittel 7.3.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i *Omsorgsplan 2020*, herunder *Demensplan 2020*.

Demensplan 2020 har vært godt mottatt i Innlandet - det arrangeres nettverksamlinger samt en årlig konferanse i samarbeid med Sykehuset Innlandet som har ca 400 deltakere. FM i samarbeid med USHT gjennomfører ABC opplæring til helsepersonell. Kommunene har satt demens på dagsorden, og mange kommuner har en egen demensplan. Det har også vært fokus på opplæring av serviceansatte når det gjelder å møte personer med demens på en god måte. Frivillighet har vært med å bidratt til å gi ett løft for personer med demens. Hvordan vi tilrettelegger for yngre personer med demens som har store utfordringer har Innlandet potensiale til å gi bedre tjenester.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.3.1 i TB)**Rapportere på**

Rapportere på måloppnåelse for tilskuddsordning til kommunene 0762.60

Tilskuddet til etablering og utvikling av kommunale frisklivs, lærings- og mestringstilbud har i Innlandet har blant annet gått til videre utvikling av sentralene med hovedfokus på interkommunale lærings og mestringkurs for personer med kols, kreft, overvekt, diabetes, depresjon, samt økt fokus på unge. Vi oppfatter at tilskuddet bidrar til måloppnåelse.

Samlet vurdering av hvorvidt... (fra kapittel 7.3.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt tilskudd til etablering og utvikling av kommunale frisklivs, lærings- og mestringstilbud bidrar til måloppnåelse.

I tillegg bes Fylkesmannen om samlet rapportering i årsrapporten på gjennomføring av tiltak i oversendt virksomhetsplan for arbeidet i 2018 med psykisk helse og rus, jmfør Opptappingsplanen for rusfeltet.

Tilskuddet til etablering og utvikling av kommunale frisklivs, lærings- og mestringstilbud har i Innlandet har blant annet gått til videre utvikling av sentralene med hovedfokus på interkommunale lærings og mestringkurs for personer med kols, kreft, overvekt, diabetes, depresjon, samt økt fokus på unge. Vi oppfatter at tilskuddet bidrar til måloppnåelse.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.4.1 i TB)**Rapportere på**

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddsordningen til kommunene 0762.64.

Fylkesmannen har ikke kommet i mål med å tildele midler fra tilskudd til re-/habilitering til alle kommuner (krav om at de skulle også lage en rehabiliteringsplan/evt. oppdatert plan). De fleste prosjektene som ble tildelt var hverdagsrehabilitering er blitt integrert som tjeneste. Inntrykket er at de som søkte på disse midlene gjorde en god jobb for å styrke dette fagfeltet.

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet... (fra kapittel 7.3.3.4.2 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet innen habilitering og rehabilitering i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptappingsplanen.

kommunene har etablert KE, men i ulik organisering - de fleste har det i tildelingsenheten, men noen få kommuner har det som egen enhet. Utviklingen innen dette fagfeltet har store forskjeller. Kommunene har fysioterapeuter, men flere kommuner mangler spesielt ergoterapeut, logopeder, psykisk helse og ernæringsfysiologer. Generelt så har de fleste kommuner utfordringer når det gjelder nok kompetanse innen dette fagfeltet, dette gjelder spesielt psykisk helse og "krevende diagnoser".

Tilsyn av verger (fra kapittel 7.3.4.1.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på totalt antall kontrollerte vergeregnskap i 2019. Det skal oppgis hvor mange av disse vergeregnskapene embedet har plukket ut og kontrollert basert på egne risikovurderinger.

Fylkesmannen skal også rapportere på antall vergemål som har vært gjenstand for tilsyn i 2019 utover regnskapskontroll, både planlagte og hendelsesbaserte. Fylkesmannen skal i tillegg kort beskrive hva tilsynene har avdekket og hvordan avvik er fulgt opp. Dette skal inkludere rapportering av gjennomføring av oppdrag 3.3.2.1.6 i tildelingsbrevet.

Fylkesmannen kontrollerte 243 vergeregnskap fra det sentrale uttrekket innen fristen. Vi har på nyåret 2020 gjenopptatt kontrollen.

Vi gjennomførte tilsyn med verger med mer enn 20 oppdrag for voksne. For vårt embete gjaldt dette 14 verger.

Disse ble varslet om tilsynet og bedt om å sende Fylkesmannen vergerapporter på konkrete saker. Det ble videre bestemt at det var malen for vergerapporter i veilederen fra SRF "Fylkesmannens tilsyn med oppnevnte verger - veiledning" som skulle benyttes for å innhente opplysninger om hvordan vergen håndterte vergemålene. De vergene som hadde mellom 20-30 oppdrag fikk to saker de skulle rapportere på. De vergene med mellom 30-40 oppdrag fikk tre saker, osv.

Samtlige 14 verger ble innkalt til møte hos Fylkesmannen. På første del av møtet ble generelle tema og problemstillinger tatt opp. Dette omhandlet f.eks. tema om det å være verge, vergens oppdrag, samarbeidet med vergehaverne, samarbeidet med Fylkesmannen, opplæringsbehov, o.l. Deretter gikk vi igjennom de enkelte vergerapportene. Fylkesmannen har ikke fått fullført dette tilsynsarbeidet fullstendig, men vil gjøre det i løpet av 1. kvartal 2020. Selv om arbeidet har vært ressurskrevende opplevde vi det som nyttig. Vi fikk også tilbakemeldinger fra vergene om at de syntes det samme. Generelt kan sies at vergene har gitt uttrykk for at de ønsker bedre tilgjengelighet, raskere svar på henvendelser og å ha bestemte saksbehandlere hos Fylkesmannen kan kontakte ved spørsmål. Flere verger oppga at de ønsket opplæring innenfor gjeldshåndtering. Fylkesmannen la spesielt vekt på at det er viktig at vergen jevnlig besøker vergehaver som ikke selv kan gi uttrykk for egne ønsker og behov, for blant annet å kunne gjøre seg opp mening om de har det tjenestetilbudet de har behov for. Tilsynet har ikke avdekket alvorlige forhold eller avvik.

I tillegg har vi gjennomført tilsyn med verger på bakgrunn av bekymringsmeldinger. I noen av disse sakene har vi byttet verge. Vi har ikke eksakte tall på

hvor mange saker dette gjelder da vi ikke kan hente dette direkte ut fra saksbehandlingssystemet.

Antall kontrollerte vergeregnskap og antall kontrollert på bakgrunn av egne risikovurderinger

Antall totalt kontrollerte vergeregnskap	Totalt antall leverte vergeregnskap	Antall verger under oppfølging	Antall verger som er fratatt oppdrag
243	3 005	0	0

Samtale med vergehaver (fra kapittel 7.3.4.1.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en vurdering av andelen opprettede vergemål for voksne hvor det er gjennomført samtale med vergehaver gjennom 2019.

Fylkesmannen skal kort rapportere på hvordan metoden for samtaler utarbeidet av Statens sivilrettsforvaltning har blitt tatt i bruk og hvilke erfaringer som er gjort gjennom året.

Taloversikten fra PowerBi viser at Fylkesmannen ved opprettelse av vergemål gjennomførte samtale med den vergetrengende i 52,8 % av sakene. Fylkesmannen søker å gjennomføre samtale med den vergetrengende i alle saker om opprettelse av vergemål. Vi legger derfor til grunn at det bare er der vi etter flere forsøk ikke får tak i den vergetrengende, vergetrengende ikke ønsker å ha en samtale, eller en samtale vurderes som umulig eller formålsløst, at samtale ikke blir gjennomført.

Fratakelse av vergeoppdrag (fra kapittel 7.3.4.1.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på hvor mange verger som er fratatt sitt oppdrag i 2019 som en konsekvens av funn i regnskapskontrollen.

Fylkesmannen skal også rapportere på antall verger som har blitt fratatt vergeoppdrag i løpet av 2019 på bakgrunn av andre tilsyn og en kort redegjørelse om årsaker til fratakelsene.

Da vi ikke kan hente ut oversikter direkte fra saksbehandlingsystemet, er det ikke mulig å gi eksakte tall på hvor mange verger som er fratatt sitt oppdrag i 2019 som en konsekvens av funn i regnskapskontrollen. Det samme gjelder antall verger som har blitt fratatt vergeoppdrag i løpet av 2019 på bakgrunn av andre tilsyn.

Individtilpasning av vergemål (fra kapittel 7.3.4.1.5 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort, overordnet beskrivelse av hvordan embetet har arbeidet med å individtilpasse mandater, både ved opprettelse av nye vergemål og ved gjennomgang av løpende saker når dette har vært hensiktsmessig.

Ved opprettelse av vergemål innhenter vi opplysninger som er relevante for vurderingen av om vergemål skal opprettes, vergemålets omfang og hva vedkommende trenger hjelp til. Det samme gjelder ved endring av vergemål og bytte av verge,

I de fleste saker er det likevel ikke mulig å kartlegge alle forhold og det er som regel heller ikke mulig å forutse hvilke behov som kan oppstå. I disse sakene er det derfor hensiktsmessig å utforme mandatet relativt vidt, slik at vergehavers rettigheter og plikter blir ivaretatt framover i tid. Vi viser også til at det er en grense for hvor inngående Fylkesmannen kan undersøke den enkelte sak ut fra ressurs hensyn. Vergen blir informert om at han skal høre vergehaver og innhente vergehavers syn. Videre blir vergen informert om ikke å gi mer bistand enn nødvendig.

Gjennomgang av rutiner og praksis i forbindelse med sammenslåing av embeter (fra kapittel 7.3.4.1.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal kort redegjøre for gjennomføring av oppdrag 3.3.2.1.7. i tildelingsbrevet.

I starten av året foretok Fylkesmannen en kartlegging av hvordan praksis i de to embetene hadde vært for ulike sakstyper innenfor vergemålsfeltet. Kartleggingen viste at det særlig var behandlingen av søknader om godtgjøring og utgiftsdekning som var blitt gjort forskjellig mellom embetene. Det er lagt nye rutiner for behandlingen av disse sakene i det nye embetet.

Vurdering - gjennomføring og oppfølging av oppdrag 3.3.2.2.4 (fra kapittel 7.3.4.1.7 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en beskrivelse og vurdering av gjennomføringen av oppdrag 3.3.2.2.4. Fylkesmannen skal også gi en kort beskrivelse av hvordan erfaringene fra oppdraget tenkes fulgt opp fremover.

FMIN sendte i begynnelsen av februar brev, i tråd med oppdraget fra SRF, til alle vergehavere som ikke var registrert som samtykkekompetente og til deres verger. For FMIN gjaldt dette 1618 brev til vergehavere og tilsvarende antall brev til deres verger.

Av statistikk fra SRF fremgikk det at Fylkesmannen i Innlandet mottok 177 svar fra vergehavere og/eller verger om vergehaver ønsket vergemålet opphevet eller ikke. Disse henvendelsene ble ferdigbehandlet i løpet av høsten 2019.

Når det gjelder spørsmålet om hvordan erfaringer fra oppdraget tenkes fulgt opp framover viser Fylkesmannen til at vi legger stor vekt på å opplyse vergetrengende, vergehavere, verger og andre som henvender seg til oss om at et ordinært vergemål er en frivillig ordning. Dette er noe vi også vil fortsette med framover. Der Fylkesmannen mottar informasjon om at et vergemål er uønsket, vil vi opplyse saken nærmere gjennom blant annet samtale med vergehaver, og eventuelt oppheve vergemål etter vergemålsloven § 63.

Årsrapportering rettshjelp (fra kapittel 7.3.4.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapportløsningen rapportere på antall innkomne, innvilgede og avslåtte søknader for perioden, fordelt på henholdsvis fritt rettsråd og fri sakførsel. Fylkesmannen skal også rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid og på antall restanser. Hva gjelder de innvilgede sakene, skal rapporteringen gi en oversikt over forekomsten av økonomisk dispensasjon, samt totale advokatutgifter og evt. andre utgifter som er innvilget i aktuelle periode, fordelt på saksområde. Av rapporteringen skal det videre fremgå hvorvidt det er gitt avslag som følge av økonomisk overskridelse eller av andre grunner i henhold til skjema over rettshjelpsstatistikk fra Statens sivilrettsforvaltning.

Fylkesmannen skal rapportere på forbruk for året samt forventet forbruk på kap. 470, post 01 for påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes. Fylkesmannen skal umiddelbart informere SRF dersom det er andre vesentlige risikoer eller avvik på området.

Fylkesmannen behandlet ca. 900 søknader om fri rettshjelp i 2019. De fleste sakene gjelder kontroll av advokaters egeninnvilgelse, hvor salærutbetaling skjer innen 2-3 uker. Det ble truffet vedtak i ca. 300 av sakene hvorav 92 søknader ble avslått. Søknadene ble i all hovedsak behandlet innen 4 uker. Restansen på området er liten.

Fylkesmannen utbetalte videre salær i drøyt 100 saker for Kontrollkommisjonen. Total belastning på kap 047001 utgjorde 5,9 millioner (brutto utbetaling 7,4 millioner). Vi viser for øvrig til detaljert årsrapportering sendt SRF 30.01.2020.

Det forventes ikke vesentlige endringer i utbetalingene for 2020, i det stadig færre personer omfattes av lovens inntektsgrenser. Forventet belastning på rettshjelpkapittelet i 2020 er derfor 6 millioner kroner.

Retts hjelp

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Fritt rettsråd	Fri sakførsel
Innkomne søknader	893	875	18
Innvilgede søknader	770	761	9
Avslåtte søknader	92	83	9

Ca 30 ubehandlede saker/søknader om fritt rettsråd ved årsskiftet

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk... (fra kapittel 7.3.4.2.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk på kap. 470, post 01 inneværende og påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes.

Forventet belastning på rettshjelpkapittelet i 2020 er ca 6 millioner kroner.

Samfunnsikkerhet i arealplaner (fra kapittel 7.3.4.3 i TB)

Rapportere på

Beskriv kort hva embetet gjør, i tillegg til plansamlinger, for å gjøre følgende kjent i kommunene:

- Ny sjekkliste som er utarbeidet til ROS-analyser
- Fylkets klimaprofil blir brukt under kommunens planleggingsarbeid og i ROS-analyser.

I alle uttalelser om oppstart av arealplanarbeid påpeker vi at risiko- og sårbarhetsanalyser skal utformes i tråd med veileder fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap – samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging (2017). Sjekklisten er vedlegg til denne. Vi informerer om denne veilederen også på kontaktmøter, plankonferanser m.m.

Hensynssoner i kommuneplaner (fra kapittel 7.3.4.4 i TB)**Rapportere på**

For hvilke storulykkevirksomheter er det etablert hensynssoner?

Det er ikke etablert spesifikke hensynssoner rundt storulykkevirksomheter i Innlandet, men for Raufoss (Gjøvik og Vestre Toten kommuner) er storulykkevirksomheten en integrert del av samfunnsplanleggingen og kontroll på nærområdene er godt ivaretatt. Det samme gjelder Mapei i Nord-Odal.

FylkesROS (fra kapittel 7.3.4.5 i TB)**Rapportere på**

Redegjør for status på fylkesROS og tilhørende oppfølgingsplan

Arbeidet med revidering av FylkesROS startet opp i slutten av 2019. Et innledende samarbeidsmøte med Innlandet fylkeskommune ble avholdt i november. Dette for å avklare budsjett, frister for politisk behandling osv. Det lyktes ikke å få ut planprogrammet før utgangen av 2019, da fristen for fylkesutvalgssaker var utløpt, samt at sammenslåingen av Hedmark og Oppland ikke var gjennomført.

Oppfølgingsplan:

- Kontinuerlig prosess med kunnskapsgrunnlag og innhenting av informasjon. Prosjektleder styrer dette.
- Styringsgruppemøte og prosjektgruppemøte er planlagt og gjennomføres i februar 2020.
- Arbeidsgruppe/er settes og rådslag gjennomføres i slutten av mars 2020. Bred involvering sikres både her og i prosjektgruppen.
- Planprogram til fylkesutvalget formentlig i juni 2020, etter at Innlandsstrategien er vedtatt i fylkestinget.
- Høringsfrist utløpt planprogram etter sommeren 2020
- Formentlig regional plan for samfunnssikkerhet og beredskap 2021-2024 til fylkestinget i slutten 2020, men det avhenger helt av Innlandet fylkeskommune sin kapasitet.

Regionale tiltak gjennomført i arbeidet med forebygging og beredskap (fra kapittel 7.3.4.6 i TB)**Rapportere på**

Hvilke tiltak vurderer embetet har vært viktigst for å ivareta fylkesmannens ansvar for samordning i arbeidet med forebygging og beredskap?

Fylkesmannen anser at følgende regionale samordningstiltak har vært viktigst for å ivareta ansvaret vårt for samordning i arbeidet med forebygging og beredskap:

Generelle tiltak:

- Oppfølging av Regional plan for samfunnssikkerhet og beredskap (FylkesROS)
- Deltakelse i Innlandet øvingsutvalg, fullskaløvelser sammen med øvrige beredskapsaktører i fylket og kommunene
- Deltakelse i Lågenrådet, og oppfølging av Regional plan for Lågen med sidevassdrag.
- Gjennomført to ordinære møter i Fylkesberedskapsrådet.
- Oppfølging av hackingen av Fylkesmannsembetene høsten 2018 og deltakelse i FMFAs ressursgruppe.
- Bidratt til FMFAs beredskapsplan for IKT-angrep, og øvelse av FMFAs beredskapsorganisasjon
- Gjennomføring av øvelse Fylkesberedskapsrådet og egen kriseorganisasjon.
- Felles tilsyn med helseenheten. Vi har sammen med Agder vært pilot på veileder for felles tilsyn mellom beredskap og helseberedskap.
- Deltakelse i regionalt Totalforsvarsforum sammen med Heimevernet, Politiet og Sivilforsvaret

Revisjon av underliggende planverk (fra kapittel 7.3.4.7 i TB)

Rapportere på

Redegjør kort for status revisjon for underliggende planverk knyttet til SBS.

Fylkesmannen i Innlandet har utarbeidet regionale tiltakskort for SBS. Noe arbeid og revidering gjenstår. Ferdig innen sommer 2020.

Videreutvikling av sivilbeskyttelsestiltak (fra kapittel 7.3.4.8 i TB)**Rapportere på**

Redegjør kort for status i arbeidet med å bistå Siviltforsvaret i pilotprosjekt for videreutvikling av sivile beskyttelsestiltak.

Det er gjennomført felles møter for å gi innspill til lister og utpeking av områder.

Status øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene (fra kapittel 7.3.4.10 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for status på gjennomførte øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene.

Se TB pkt. 3.1.1.2.3.1

Fylkesmannen i Innlandet øver aldri en kommune alene, men alltid flere kommuner sammen. Heimevernet, politiet, brannvesen og Siviltforsvaret inviteres alltid med på vår kommuneøvelser. Vi tilbyr alltid kommunen at de også kan øve EPS fysisk ved våre øvelser. Øvelser av EPS skal alltid øves i samarbeid mellom politiet og kommunene som har ansvaret for opprettelse og drift av EPS. I spillstaben ved øvelsene har vi alltid med ledere for de virksomhetene som blir berørt av scenarioet for øvelsen. Dette gjør at de får se hvordan kommunen jobber og man får øvd planverk også i sektorene som blir berørt. Fylkesmannen i Innlandet gjennomførte følgende øvelser i 2019;

- Hamar kommune (her deltok kun kriseledelsen i Hamar kommune, ettersom dette allerede i 2018 var lovet av tidligere Fylkesmannen i Hedmark)
- Vestre Toten kommunen (Nabokommunen Gjøvik, Østre Toten, Nordre land og Søndre Land deltok under øvelsen. EPS ble øvd fysisk under øvelsen)
- Stange Kommune (Nabokommunene; Ringsaker; Hamar og Løten kommune deltok ved øvelsen)
- Vang kommune (Kriseledelsen i nabokommunene Vestre Slidre kommune og Øystre Slidre deltok i både planleggingen av øvelsen og som evaluatorer på øvelsesdagen).
- Follidal kommune (Kriseledelsen i nabokommunen Alvdal deltok i planleggingen av øvelsen og som evaluatorer på øvelsesdagen.
- Os kommune (Kriseledelsen i nabokommunen Tolga deltok i både planleggingen av øvelsen og som evaluatorer på øvelsesdagen. Fylkesmannen i Trøndelag og Røros kommune var også invitert med på øvelsen. EPS ble øvd fysisk under øvelsen.)

I tillegg gjennomførte Fylkesmannen en diskusjonsøvelse for alle 48 kommunen på scenario Ekomutfall den 3. desember 2019. Vi lagde opplegget for øvelsen. I forkant av øvelsen gjennomførte vi skypemøter med alle 48 kommuner. Et skypemøte for opplæring av øvingsledere som var beredskapskoordinator og et skypemøte med kompetanseheving på temaet ekombortfall. Kompetansetimen var delt i fire hvor fire eksterne kompetansemiljøer fortalte om sine kapasiteter som kunne brukes av kommunen ved en slik hendelse. Kommune-CSIRT , Hedmark IKT, Norsk Radio Relæ Liga og Telenor holdt innleggene på kompetansehevingen.

Tilrettelegge for helhetlig og systematisk tilnærming i oppfølging av kommuner (fra kapittel 7.3.4.11 i TB)**Rapportere på**

Redegjør kort for status på arbeidet med å tilrettelegge for enhetlig og systematisk tilnærming til samfunnssikkerhets - og beredskapsarbeidet i oppfølging av kommunene.

Arbeidet med å skape felles kultur og felles rutiner mellom Hedmark og Oppland begynte allerede sommeren 2018 da det ble besluttet at gjennomføringen av øvelse TRJE18 skulle skje samlet. Dette ga oss et forsprang på sammenslåingen. Det er senere utviklet felles rutiner for flere områder og en strategi for samfunnssikkerhet og beredskap i embetet. Beredskapsplanen for det nye embetet ble laget i 2018 og revidert i 2019. Det er gjennomført en øvelse høsten 2019.

Tilrettelegge for å styrke samordningsrollen innen samfunnssikkerhetsarbeidet (fra kapittel 7.3.4.12 i TB)**Rapportere på**

Redegjør kort for status på arbeidet med å tilrettelegge for felles tilnærming og systematisk oppfølging av regionale aktører.

Innlandet har for det meste felles administrative grenser mellom statsetater. Unntaket er Lunner kommune som er en del av Viken fylke, men fortsatt er en del av Innlandet politidistrikt, Innlandet 110-region og 113-region. Fylkesberedskapsrådet er derfor oversiktlig og enhetlig. Flere av statsetatene har hatt Innlandet som region i flere år allerede, og er fornøyd med å ikke forholde seg til mer enn en Fylkesmann. Vi har et godt forhold til alle våre samarbeidspartnere, men har etter sammenslåingen hatt for få bilaterale møter. Dette søker vi å forbedre i 2020.

Resultat- og økonomirapportering (fra kapittel 7.3.5.1 i TB)

Rapportere på

Rapportering på supplerende tildelinger på klima- og miljøområdet

Økonomirapportering pr 31.12.2019 og tilskuddsrapportering for 2019 er levert til Miljødirektoratet.

Avfallsplaner i havner (fra kapittel 7.3.5.2 i TB)

Rapportere på

Status på arbeidet med godkjenning og re-godkjenning av avfallsplaner i havner.

Dette oppdraget er ikke relevant for Innlandet.

Status fremmede organismer (fra kapittel 7.3.5.3 i TB)

Rapportere på

Status på gjennomførte tiltak mot fremmede organismer.

Fylkesmannen har fordelt tildelte midler til fremmede arter utenfor verneområder til både kommuner og konsulenter. Innsatsen har til stor del vært rettet mot bekjempelse inntil verneområder (og samordning med bekjempelse innenfor verneområder) eller sårbare naturtyper. Ellers er det gitt midler til arbeid med arter som antas ha liten utbredelse i regionen (tidlig innsats), arter som ansees som særlig problematiske og som støtte til aksjoner der allmennheten blir oppfordret til å bidra til en fellesinnsats rettet mot fremmede arter. Fylkesmannen har også gjennomført kartlegging og plan for bekjempelse, og bidratt under bekjempelse av introduserte fiskebestander. Engasjement og fokus på temaet ute i kommunene er stigende. Vi er også i gang med arbeid med en regional plan for Innlandet med nytt faktagrunnlag for både Oppland og Hedmark, samtidig som en løfter inn/oppdaterer Hedmarks eksisterende plan og følger oppdaterte nasjonale retningslinjer.

Fremmede organismer

Art/artsgruppe	Type tiltak	Omfanget av tiltaket	Navn område	Utdyping av tiltaket	Vurdering av tiltakets effekt	Sum
Kjempespringfrø	Informasjonstiltak	-	Åmot kommune	Åmot komune fikk midler til å følge opp bekjempelse påbegynt i 2018, samt til å fordele en brosjyre om fremmede arter til befolkningen. Kommunen hadde ikke ressurser til å følge opp bekjempelsen i år, men fikk beholde midlene for å distribuere brosjyren.	Dårlig	10 000
Blåleddved	Bekjempelse	300 daa	Folldal kommune	Oppfølging av påbegynte bekjempelsestiltak i 2018. Det er utarbeidet en prosjektbeskrivelse for å bekjempe blåleddved i kommunen, og det trengs midler til å leie inn folk til å kappe ned og sprøyte buskene.	God	100 000
Kjempespringfrø	Bekjempelse	11 km	Stange kommune	Samarbeid mellom Stange kommune og Senkningslaget i storelven. Prosjektet ble påbegynt i 2018, og er et storskala prøveprosjekt, der målet er å fjerne planta fra elvemiljøet, slik at lokalt naturmangfold opprettholdes, og at man hindrer videre spredning til Akersvika naturreservat. En håper å oppnå mye ved å gjennomføre tiltak i en 3 års periode. Det vurderes som realistisk å få kontroll over arten i denne elvestrengen, og prosjektet vurderes å ha stor overføringsverdi.	God	210 000

Kjempespringfrø	Bekjempelse	Langs Flagstadelva, Dalbybekken, og et område ved Trehøringen	Hedmarken landbrukskontor	Det ble satt i gang og organisert lusedugnad torsdag 4.juli med 12 stk. fotballforeldre tilstede som holdt på i 3,5 timer. (Samlet 42 timer) Majoriteten av plantene hadde fortsatt ikke blomstret på luketidspunktet. Plantene ble luket og hengt opp for uttørring. Siden oppstarten med luking finner vi nå mindre større ansamlinger av planta, men vi finner fortsatt en god del enkeltplanter. For bekjempelse av kjempespringfrø på nordsiden av Vien bru ble det inngått en avtale med Mjøsøen skog om manuell slått i uke 28 og luking/slått i uke 32. Her ble det funnet forekomster på østsiden av elva opp til der dalbybekken renner ut og videre oppover på begge sider av Dalbybekken. I denne omgangen ble det avtalt med grunneier om at bekjempelse skulle foregå på hans eiendom opp til Nordre Flagstad bru går over Dalbybekken. Her har Mjøsøen skog anvendt totalet 20 timer. I tillegg utførte landbrukskontoret en hel dag med manuell slått 8 juli av en større kjempespringfrøforekomst rett ved siden av industrifeltet på Trehøringen mot Flagstadelva. Her må det gås over på nytt neste år, da en god del av plantene var for kortvokst på ryddetidspunktet til at ryddesaga klarte å kutte dem.	God	30 200
Rynkerose	Bekjempelse	23 områder	Hamar kommune	Maskinell utgraving av rynkerosebusker	God	50 000
Kjempespringfrø	Bekjempelse	4 områder	Elverum kommune	Det er gjennomført registrering av nye forekomster i nærområdet til tidligere registrerte forekomster av kjempespringfrø. I tillegg har kommunen kontrollert de forekomstene der skogeiere har gjort tiltak i år og tidligere år. Det viser seg at det fortsatt er stort behov for å bekjempe arten, ettersom det er funnet enkeltplanter og grupper av planter på helt nye steder gjennom kommunens registrering i Hernes, Nordskogbygda, Gråberget, Sørskogbygda og Heradsbygda. Der det er registrert planter har kommunen kontaktet eieren og bekjempelse er igangsatt av eieren. Det er også i 2019 funnet en god del planter der skogeier tidligere har drevet luking i flere år. Her har det vært enkeltplanter spredt over store arealer og det har vært tidkrevende å gå over de aktuelle områdene. I Gråberget har mange grunneiere vært involvert i registreringsarbeidet og det er luket vekk planter på mange plasser rundt hovedforekomsten.	God	70 000
Kjemespringfrø	Bekjempelse	10 områder	Våler og Åsnes landbrukskontor	Åsnes og Våler har i flere år gjennomført tiltak for å informere om og bekjempe utbredelse av kjempespringfrø. I tillegg til å informere om arten og den enkelte grunneiers ansvar for bekjempelse har vi i også vekstsesongen 2019 engasjert en ressurs med nødvendig kompetanse til å drive aktiv bekjempelse i begge kommuner.	God	34 629
Mink	Bekjempelse	10 feller	Løten kommune	Feller satt ut rundt Vesle Rokosjøen NR, for å hindre mink i å gjøre skade på fugl.	Middels	12 000
Buskfuru	Bekjempelse	Kommer senere	Løten kommune	Kommunen har i høst meldt inn behov for midler til å fjerne buskfuru/alpefuru på Svaen ved Budor. Buskfurua ble tidligere plantet for å «kle fjellet». I Artskart (der kommunen selv har lagt inn funnet) er arten registrert ca. 1 km fra Lavsjømyrene-Målikjølen naturreservat som også er Ramsar-område. Ut fra beskrivelsen av arten i fremmedartslisten, der den er kategorisert som «svært høy risiko», kan den ha potensiale for å spre seg videre på fjellet i både fjellskog og på snaufjellet. Da dette er en antatt enkeltforekomst, og med fokus på tidlig innsats, mener vi at det er mulighet for å fjerne denne forekomsten før den sprer seg videre og inn i både nevnte og andre nærliggende naturreservater, og i området generelt ellers. Det er ifm. tildelingen av midler lagt inn en forutsetning til kommunen om å ikke starte opp uttak før man ut fra en enkel kartlegging er sikker på at forekomsten kan fjernes uten at dette vil utløse behov for omfattende økonomisk støtte i flere år fremover. Saken sees også i sammenheng med planlagt undersøkelse av mulig spredning i intilliggende naturreservater i sommer (omsøkt over tiltaksmidler verneområder).	Ikke vurdert ennå	70 000
Parkslirekne mm	Bekjempelse	200 m2 mm	Gjøvik kommune	Første år med bekjempelse parkslirekne, skråning på Biri ned mot Vismundaelva (som myner ut i Mjøsa i Svennesvollene naturreservat som ligger kun 1/2 km nedstrøms lokaliteten). Forsøk med bruk av sprøyte med sprøytemiddel. Må sannsynligvis følges opp flere år. Kr. 40 000 har gått til dette. I tillegg har kommunen brukt noe midler til kjempespringfrøaksjon på Biri og direkte bekjempelse av arten. SNO og tidligere også konsulent plukker en del langs Vismunda inn mot Svennesvollene (og i Svennesvollene NR).	Parkslirekne ikke vurdert ennå. Kjempespringfrø: gevinsten går først og fremst på å øke bevisstheten hos allmennheten om fremmede arter. Kjempespringfrø i dette området er altfor vidt spredt for å kunne kvitte seg med.	65 000

Kjempebjørnekjeks	Bekjempelse	Ikke oppgitt	Østre Toten kommune	Bekjempelse langs Lenaelva som myner ut i Mjøsa i Totenvika naturreservat (her skjer bekjempelse i regi av konsulent hvert år, innsatsen må dog trappes opp), samt informasjon og veiledning til grunneiere i området. Kommunen har bekjempet noen store bestander med over 100 planter i hver (og samtidig kartlagt nye), samt at grunneiere har gjort en arbeid over flere år. Godt resultat der bekjempelse er systematisk gjennomført. Men det dukker dessverre hele tiden opp nye forekomster. Kommunen har planer om å også kartlegge og prioritere områder med kjempespringfrø for bekjempelse. Inne i Totenvika naturreservat vokser mange fremmede arter, der framfor alt ullborre peker seg ut som særlig problematisk.	God for prioriterte områder, men et evigværende arbeid nye lokaliteter/spredning.	50 000
Kvitsteinsklover	Bekjempelse	Funnet i begrensa mengder innenfor et areal på totalt 17 daa.	Lesja kommune	Luking i to år. Må gås over neste år men trolig stort sett vellykket. Tidlig innsats mot arten, som ut fra Artskart ikke er funnet andre steder i Nord-Gudbrandsdalen, har fungert.	Trolig god	20 000
Kjempespringfrø mfl.	Bekjempelse	Spredte planter innenfor et areal på ca. 5 daa.	Lillehammer kommune	Luking kjempespringfrø inntil elva Åretta, 300-800 m fra der denne myner ut i Mjøsa i Lågendeltaet naturreservat (der det også foretas bekjempelse av konsulent og SNO men ikke ved Åretta). Store forekomster forsøkt bekjempet over flere år gjennom støtte til Naturvernforbundet Lillehammer. Det er også bekjempet en liten forekomst av mongolspringfrø ved jernbanen og som ble oppdaget i fjor.	Vanskelig å bli kvitt da den er så pass spredd langs elva. Må vurdere hva som skal gjøres videre. Opplegg med luking i regi av lokallag har ikke fungert veldig bra her. Må vurdere nytteverdien ytterligere ift. mulig spredning inn i naturreservatet.	25 000
Parkslirekne mm.	Bekjempelse	Stor forekomst med flere delforekomster spredt i et område på 4,5 daa.	Gran kommune	Første år med bekjempelse parkslirekne. Forsøk med bruk av sprøyte med sprøytemiddel. Ligger ved Horn langs en elv som myner ut i Randsfjorden, forekomster også helt nede ved Randsfjorden. Kr. 50 000 har gått til dette. Kommunen har også kartlagt kjempebjørnekjeks og startet bekjempelse på prioriterte lokaliteter, samt fulgt opp tidligere arealer med bekjempelse av kjempespringfrø.	Parkslirekne ikke vurdert ennå. Tidligere bekjempede områder for kjempespringfrø ser meget bra ut (noe beite) men må følges med på. Prioriterte arealer langs Vigga som renner gjennom både Hovstjern og Jarenvatnet NR med egen bekjempelse. FM har egen konsulent med fokus på mongolspringfrø i det samme området.	70 000
Kjempespringfrø	Bekjempelse	Seks spredte lokaliteter, totalt ca. 5 daa gjennomført	Fåvang, Midt-Gudbrandsdal landbrukskontor	Luking på tidligere bekjempede lokaliteter (noen tidligere sprøytet). Ligger helt inntil - 500 m fra grensa Fåvang naturreservat (der SNO står for luking), prioritert ved bekker.	Tidligere bekjempede, åpne områder er vellykket. Bekjempelse i tett vegetasjon mindre lykkelig. Rundt hele Fåvang er planten spredt og derfor må man gå over evt. nye arealer hvert år.	25 000
Balsampoppel	Kartlegging	Ukjent ennå	Ottadalsvassdraget v/ Vågå kommune	Kartlegging langs Ottavassdraget startet opp. Vil prioriteres i elvesandjegerlokaliteter og andre sårbare naturtyper med fuktskog. Må deretter prioritere områder for bekjempelse og prøve ut metode for bekjempelse (ringbarking? mm). Arten er allerede kjent fra to lokaliteter med funn av elvesandjeger (det bør startes et tilsvarende prosjekt i langs Glomma i elvesandjegerområdene der arten er observert i utløpet av Folla).	Ikke gjort ennå	30 000
Lupin	Informasjonstiltak	Ikke oppgitt.	Valdres	Lupinaksjon. Informasjonsmøte, omtale i media, kartlegging rundt hytteområder og langs vassdrag. Noe bekjempelse. Skjedde i regi av Naturvernforbundet i Valdres.	Ikke vurdert ennå. Hvis aksjonen skal fortsette må en i hvert fall prioriteres inn mot de få forekomstene som er inntil vassdraget gjennom dalen.	20 000
Alperanke	Kartlegging	Flertallet lokaliteter med skogranke besøkt (totalt rundt 200 stk.).	Sør- og Midt-Gudbrandsdalen	Søk etter forekomster med alperanke inntil kjente skogrankeforekomster. Ingen funn hittil av alperanke nære skogranke, men flere lokaliteter må besøkes på nytt da plantene helst skal blomstre for å være sikker på art. Heller ikke alle skogrankelokaliteter har blitt besøkt. Avventer endelig rapportering for 2019.	Ikke vurdert ennå.	50 000
Rynkerose	Bekjempelse	Ca. 80 m2 fordelt på 40 lokaliteter spredt i Oppland	Langs vassdrag i Oppland	Oppfølging av 40 lokaliteter langs vassdrag i Oppland bekjempet med oppgraving eller nedkutting i 2018.	På 30 av de 40 bekjempede lokalitetene var det obserert nye spirer som måtte bekjempes på nytt. Må trolig følges opp i inntil fire år til.	15 000

Kjempespringfrø	Bekjempelse	Spredte men store forekomster innenfor et område på ca. 13 daa.	Inntil Dokkedeltaet NR	Oppfølging av bekjempelse fra tidligere år. Skjer i regi av grunneiere. Vokser langs liten bekk ca. 300 m oppstrøms Dokkedeltaet NR og Ramsarområde (her skjer hvert år egen bekjempelse av FMs konsulent).	Noen grunneiere har gjort en grundig jobb, men planten sprer seg hele tiden pga. at man hvert år ikke har fått tatt alt/andre grunneiere.	10 000
Blåleddved	Bekjempelse	Gjennomløp av ca. 10 daa hogstflate.	Inntil Rolla NR	Det ble for noen år siden fjernet en stor plantasje fremmede treslag inntil Rolla naturreservat. Da det området rundt er mye kjempespringfrø, i tillegg til mulige spirer av fremmede treslag, har en konsulent søkt gjennom området hvert år. I år fant de i tillegg til spirende edelgran også blåleddved og fjernet denne.	Helt nødvendig med gjennomløp i noen år for å fullføre hensikten med hogsten.	10 000
Mongolspringfrø	Bekjempelse	Ikke oppgitt ennå.	Langs Vigga, Gran kommune	Ikke like spredt langs Vigga i år. Viktig å følge opp som "tidlig innsats" for å fjerne arten helt, og for at den vokser i et sårbart vassdragssystem ved Hovstjern og Jarevatnet naturreservater (her gjennomføres årlig bekjempelse av flere fremmede arter av FMs konsulent). Avventer slutt rapport.	Mindre antall planter i år. Ukjent om dette er resultat fra fjorårets lusing eller bare et resultat av årets vær og vokstforhold. Krevende å fjerne da den gjerne vokser spredt inne i tett vegetasjon.	30 000
Sibirlerk mm	Kartlegging	Kartlegging strekning Fokstua - Kongsvold, ca. 3 mil.	Langs Dovrebanen over Dovrefjell	Kartlegging av leplantinger langs jernbanen over Dovrefjell. Det er tidligere gjort en omfattende jobb med fjerning av både fremmede treslag og furu i Fokstumyra NR. I tillegg til å prioritere fjerning av spredte forekomster av diverse rundt Fokstua stasjon (Fokstumyra NR) og ved Hjerkin (inntil Hjerkin LVO) bør man ha kontakt med BaneNOR om ca. 10 leplantinger vanlig furu som gir et betydelig preg på landskapet i fjellet.	God der trærne/buskene er tidligere bekjempet men det gjenstår kilder for spredning. Må følges opp.	15 000
Bladfaks	Kartlegging	Spredt innen elvesandjegerområdet "Faksfall" i Dovre kommune	Faksfall, Dovre	Test av fjerning av noe av all bladfaks som dekker mye av sandarealene innenfor Faksfall.	Ikke vurdert ennå.	20 000
Spansk kjøvel	Kartlegging	Ukjent ennå.	Stenberg, Vestre Toten	Kartlegging som grunnlag for bekjempelse av spansk kjøvel spredt fra Stenberg. Arealet har andre verdifulle naturtyper der en del er i aktiv skjøtsel. Kartlegging rundt Stenberg samordnet med Mjøsmuseet samt vassdrag. Kommunen har også meldt sitt interesse for å gjøre noe med denne arten som er i spredning i kommunen, men tross alt troligen i et begrenset område ennå. Det er usikkert om en vil kunne kvitte seg med arten helt her eller om det er for sent.	Ikke vurdert ennå.	20 000
Flere	Utarbeidelse av regional handlingsplan	Innlandet	Regional plan for fremmede arter i Innlandet	Videreføring av arbeid med kunnskapsgrunnlaget til en felles regional plan for Innlandet. Konsulent er Dokkedeltaet våtmarkssenter. Rapport foreligger for Oppland, må utvides for Hedmark.	Ikke vurdert.	100 000
Blåleddved	Kartlegging	Kommer.	Gudbrandsdalen	Gjennomløp av arealer rundt kjente forekomster av blåleddved. Et "tidlig innsats" tiltak da arten så vidt har dukket opp i Gudbrandsdalen, og med skråblikk til nordre Hedmark der arten er i stor spredning. Avventer slutt rapport. Må følges opp med bekjempelse. SNO har startet noe bekjempelse av den hittil største kjente forekomsten. Vi misstenker at arten er mer spredt enn det vi vet til nå.	Ikke vurdert ennå.	20 000
Gjedde og mort	Bekjempelse	Halluntjern og Holteputten, samlet kostnad kr. 300 000 + ca 30 dagsverk dugnadsinnsats	Sløvikvassdraget	Utryddelse med rotenon	Vellykket	0
Suter, gjedde	Kartlegging		Sløvikvassdraget, Bjørnmyrdammen(kongssvinger, Bergstjern	Kartlegging av forekomst av fremmede fiskearter og utredning av mulig bekjempelse	God	100 000
						1 281 829

Vannforvaltningstiltak (fra kapittel 7.3.5.4 i TB)

Rapportere på

Status på vannforvaltningstiltak i vedtatte regionale tiltaksprogrammer fra 2016 innenfor eget myndighetsområde, ved utdrag/utskrift fra Vann-Nett.

Fylkesmannen er i sluttfasen i arbeidet med oppdatering av tiltak i vedtatte regionale tiltaksprogrammer fra 2016 innen eget myndighetsområde. Status slik den framgår nedenfor omfatter også enkelte nye tiltak som er lagt inn i denne gjennomgangen. Siden inndelingen av en del vannforekomster er endret etter at arbeidet med tiltaksgjennomgangen startet, vil det måtte gjøres en gjennomgang våren 2020 for å sikre at tiltakene er knyttet til riktig vannforekomst.

På bakgrunn av rapport fra Vann-Nett for Innlandet pr. 3.2.20 er det 571 tiltak der Fylkesmannen står som virkemiddeleier. Av disse har 73 status Avvist, 273 Ferdig, 74 Foreslått, 11 Planlagt, 84 Startet og 56 Utsatt.

Utvalgte naturtyper (fra kapittel 7.3.5.5 i TB)

Rapportere på

Status på utvalgte naturtyper (UN):

- 1) Antall plansaker som berører UN-lokaliteter.
- 2) Antall plansaker hvor det er tatt hensyn til UN-lokaliteter.

Utvalgte naturtyper er fokus i plan- og dispensasjonssaker etter plan og bygningsloven. I tabellen er det rapportert på alle dispensasjonssaker og plansaker som har vært på høring. Oppstartsvarsler til plansaker er ikke regnet med.

Status på utvalgte naturtyper (UN)

Antall saker fordelt på utvalgte naturtyper	Totalt antall saker	Kystlynghei	Slåttemark	Slåttemyr	Kalksjøer	Kalkindeskog	Hule eiker
Antall plansaker som berører UN-lokaliteter	7	0	0	0	6	0	1
Antall plansaker hvor det er tatt hensyn til UN-lokaliteter	5	0	0	0	4	0	1

Sektormyndigheten hjemlet i vassdragsreguleringskonsesjoner (fra kapittel 7.3.5.6 i TB)**Rapportere på**

Status på sektormyndigheten hjemlet i vassdragsreguleringskonsesjoner: Det skal rapporteres på følgende: Antall nye pålegg som er gitt, antall løpende pålegg og antall frivillige avtaler med konsesjonær. Rapport om løpende pålegg skal deles i pålegg om fiskeutsetting og øvrige pålegg

Fylkesmannen i Innlandet har i 2019 hatt lav bemanning på dette arbeidsområdet og av den grunn relativt lav aktivitet med unntak av en rekke undersøkelser i tidligere Oppland som går gjennom et regulantfinansiert prosjekt. Vi har varslet endring i tre utsettingspålegg i Gudbrandsdalslågen/Mjøsa men ikke hatt kapasitet til å ferdigbehandle dette, samt mottatt rapporter på flere tidligere pålegg i Hedmark som vi heller ikke har fulgt opp videre.

Status på sektormyndigheten hjemlet i vassdragsreguleringskonsesjoner

Betegnelse	Antall
Nye pålegg	0
Løpende pålegg om fiskeutsetting	32
Løpende pålegg øvrige	1
Frivillige avtaler med konsesjonærer	3

Når det gjelder frivillige avtaler har vi frivillig avtaler med regulanter om overvåking/undersøkelser i en rekke vannlokaliteter. Disse ligger dels knyttet til knyttet til regulantfinansiert prosjekt i tidligere Oppland og dels gjennom regulantforum, men også flere enkeltstående avtaler.

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse... (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse av embetets tiltak for samordning av statlig tilsyn etter kommuneloven, herunder tilsyn fra andre tilsynsetater enn Fylkesmannen selv. Fylkesmannen skal kort opplyse om hva som er gjort for å fremme og formidle læring hos kommunene i de tilsynene som er gjennomført. Fylkesmannen skal også gi en kort og overordnet vurdering av den samlede tilsynsbelastningen på kommunene i sitt fylke, både generelt og når det gjelder enkeltkommuner. Med tilsynsbelastning menes blant annet om tilsynet krever mye ressurser i kommunen og om tilsyn er samordnet i tid.

Fylkesmannen har forberedt innføring av tilsynskalender både internt, til andre statlige myndigheter og kommuner i 2019. Dette betyr at statlige myndigheter begynte å legge inn tilsyn i tilsyns-kalenderen januar 2020. Det er laga opplegg for å formidle erfaringer og læring fra tilsyn og egenkontroll/forvaltningrevisjoner.

Ny rapportmal fra Statens helsetilsyn som benyttes på deres tilsynsområder ivaretar i noe grad kommunelovens forventning til at tilsyn skal fremme og formidle læring. Vi benytter denne rapportmalen i vårt tilsynsarbeid på disse områdene. Vi har også gjennomført mer dialogbasert oppfølging av enkelte kommuner etter enkelte tilsyn. Vi har etablert samarbeid mellom fagområder som gjennomfører tilsyn.

Fylkesmannen skal rapportere på... (fra kapittel 7.3.6.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på det generelle veiledningsarbeidet om kommuneøkonomi, herunder hvilke tiltak som er iverksatt for å rapportere inn korrekte KOSTRA-data til riktig tid og veiledning til kommunene om bruken av disse dataene til styring i kommunene.

Fylkesmannen går gjennom samtlige kommunebudsjetter og økonomiplaner for kommunene i Innlandet. Fylkesmannen prioriterer en høyere innsats i veiledningsarbeidet for de kommunene med en vesentlig risiko for lave resultater på utvalgte nøkkeltall for kommuneøkonomien eller med andre utfordringer i økonomiarbeidet.

Fylkesmannen har over flere år brukt mye tid på KOSTRA-rapporteringen i dialogen med kommunene. Betydningen av korrekte tall til riktig tid er tatt opp i dialog med alle kommunene også i 2019. I tillegg er det tatt direkte kontakt med enkelte kommuner.

Fylkesmannen i Innlandet besluttet i 2019 å benytte ROS-arbeidet i større grad i vurderingen av tildeling av skjønnsmidler. ROS-analysen er basert på KOSTRA-tall, innsendte budsjetter, økonomiplaner og regnskap, samt øvrig dialog med kommunene. Kommunene ble orientert om dette i større grad enn tidligere vil legges til grunn for tildelingen. Fylkesmannen mener at dette er med på å synliggjøre betydningen av både gode KOSTRA-tall og budsjett dokumenter.

Det skal rapporteres særskilt om... (fra kapittel 7.3.6.2.2 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres særskilt om hvilke tiltak fylkesmannen har iverksatt for den enkelte kommune som er registrert i ROBEG og hvilke tiltak som har vært iverksatt for å forhindre kommuner som er i faresonen til å bli registrert i ROBEG, herunder hvordan pedagogiske (veiledning), juridiske (lovlighetskontroll og lånegodkjenning) og økonomiske (skjønn) virkemidler er benyttet.

Innlandet hadde ingen kommuner i ROBEG i 2019.

Fylkesmannen benytter bl.a. KOSTRA, regnskap, budsjett og økonomiplaner for kommunene til å gjennomføre en ROS-analyse for økonomisk handlingsrom for alle kommunene. Dette gir en oversikt over de kommunene som kan være i faresonen for å havne i ROBEG. ROS-analysen, i tillegg til søknader om skjønnsmidler og øvrig dialog med kommunene i 2019 har vist at mange kommuner nå opplever en utfordrende økonomisk situasjon.

Fylkesmannen prioriterer tett oppfølging av de kommunene som Fylkesmannen er bekymret for, bl.a. gjennom dialog og egne møter med disse kommunene om kommuneøkonomien. Vi har også hatt oppfølgingsmøter med tre kommuner der vi har hatt en samordnet oppfølging på tvers av fagområdene der skole og barnehage, helse og omsorg og økonomi har deltatt. Disse kommunene er plukket ut fra en helhetlig ROS-analyse i embetet. For to av disse kommunene ble det gitt skjønnsmidler til omstilling med fokus på kvalitetsforbedring og derigjennom bedre kontrollen på økonomien.

Fylkesmannen har, som tidligere år, lagt vekt på å utøve et helhetlig skjønn i fordelingen av skjønnsmidlene for 2019 ut i fra den kunnskap Fylkesmannen har om den enkelte kommune og utviklingen lokalt. Det er gjennomført et omfattende ROS-arbeidet i hele fylkesmannsembetet i 2019. Det er et mål å kunne benytte det samlede kunnskapsgrunnlaget som embetet besitter enda bedre ved fordeling av skjønnsmidler fremover. Det vises til nærmere omtale av arbeidet i 2019 med innretning av skjønnsmidlene under omtale 7.3.6.2.3.

Skjønnsmidler (fra kapittel 7.3.6.2.3 i TB)

Rapportere på

Omtale av prosess med kommunene i tildelingen av skjønnsmidler for 2020.

Fylkesmannen i Innlandet fikk for 2020 en total ramme for skjønnsmidler på 94 mill. kroner. Det ble fordelt ca. 60 mill. kroner i ordinære skjønnsmidler.

I tråd med retningslinjene for ordningen har Fylkesmannen i tildeling av ordinære skjønnsmidlene vurdert kommunenes overordnede økonomiske situasjon. Fylkesmannen har lagt ROS-analyse av kommunenes økonomiske situasjon og øvrig dialog med kommunene til grunn i vurderingen. I tillegg fikk kommunene anledning til å sende innspill om lokale forhold og faktorer som de mente burde vektlegges.

Kommuner med store økonomiske utfordringer og stort behov for omstrukturering som følge av nedgang i befolkningen er prioritert med et relativt høyere beløp. Fylkesmannen mener dette kan bidra til å få gjennomført nødvendige omstillinger for å ivareta langsiktig økonomisk handlingsrom i disse kommunene. Fylkesmannen forventer at kommunene i sitt omstillingsarbeid også vurderer alternativer for tettere samarbeid med andre kommuner for å kunne opprettholde god økonomisk styring og yte likeverdige tjenester til sine innbyggere. Det er samtidig prioritert å gi noe midler også til større kommuner som har utfordringer knyttet til vekst og tilpasning av sine tjenester.

Fylkesmannen har satt av inntil 28 mill. kroner til fornyings- og innovasjonsprosjekter. Det har tidligere vært noe forskjellig praksis i fordeling av prosjektmidler i de to tidligere fylkesmannsembetene. I Oppland ble det satt av en relativ stor sum til fordeling av prosjektmidler, der både små og store prosjekter ble tilgodesett, og det har vært mange søknader årlig. I Hedmark har det de siste årene i hovedsak blitt satset på færre og større prosjekter gjennom Kultur for læring i oppvekstsektoren, og innenfor velferdsteknologi i omsorgssektoren.

Erfaringene til Fylkesmannen er at flere av de mindre prosjektene ikke har gitt tilstrekkelig ønsket effekt og har lav overføringsverdi mellom kommunene. Det blir også en kapasitetsbegrensning hos Fylkesmannen i å følge opp og videreformidle resultater fra gjennomførte prosjekter på en god måte. Fylkesmannen har på bakgrunn av dette signalisert at vi ønsker å støtte færre og større prosjekter i 2020.

For å kunne opprettholde kommunale tjenester i tråd med lovfastsatte krav, er det viktig for mange kommuner i Innlandet å utvikle og forsterke samarbeidet med andre kommuner. Fylkesmannens vurdering er at dagens kommunestruktur og demografiske utvikling setter kommunenes tjenestetilbud under press.

Fylkesmannen vil derfor i 2020 prioritere prosjekter som skaper tettere samarbeid og bedre tverrfaglig samhandling innad og mellom kommuner. Det vil prioriteres prosjekter innenfor tre hovedområder: Kommunestruktur, Velferd og Klima.

Det er i tillegg satt av i overkant av 5 mill. kroner til uforutsette hendelser i 2020.

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling (fra kapittel 7.3.6.3.1 i TB)

Rapportere på

Spesifikk omtale av arbeid med innovasjons- og fornyingsprosjekter i kommunene. Kort om fordeling av skjønnsmidler til formålet, herunder rapportering i ISORD, og formidling av resultatene.

Omtale av virkninger og resultater av prosjektene. Noen få innovasjonsprosjekter kan trekkes spesielt fram.

Det ble i 2019 tildelt prosjektmidler på 21,9 mill. kroner som tilsvarer 22 % av den totale tildelingen til Innlandet. Det ble gitt midler til 37 prosjekter, mens det kom inn til sammen 71 søknader med en samlet søknadssum på 58,1 mill. kroner.

I 2019 har Fylkesmannen prioritert søknader som utnytter utviklingsrelasjoner mellom kommuner, næringsliv og akademien. Det store prosjektet i Hedmark «Kultur for læring er videreført, samt prosjektene innenfor velferdsteknologi. Som tidligere år i Oppland er det prioritert midler til å dekke deltakeravgift for deltakelse på Nasjonal innovasjonsskole ved Høgskolen i Innlandet. For øvrig er det prioritert midler til regionale prosjekter og prosjekter som innebærer utvikling av tjenestene gjennom tjenesteutvikling og digitalisering. Prosjekter som arbeider med integrering av flyktninger er prioritert. Noen prosjekter som har stor samfunnsmessig betydning er også prioritert. Dette gjelder prosjekter innen områdene plan, samfunnsikkerhet og beredskap og klimatiltak. Det er også gitt midler til omstillingsprosjekter for enkelte kommuner med store økonomiske utfordringer.

Kommunene rapporterer på prosjektene i ISORD-basen, og rapporteringen på prosjektene i 2019 vil bli omtalt i årsrapporten for 2020.

Gjennomgangen av prosjektene fra 2018 viser at disse prosjektene i stor grad er gjennomført etter planen, og kommunene uttrykker at de har høstet nyttige erfaringer og resultater fra prosjektene.

Fylkesmannen har i 2019 ikke prioritert en mer inngående oppfølging av rapporteringen fra prosjektene i 2018. Det betyr at videreføring av resultater og erfaringsdeling heller ikke har blitt prioritert i stor nok grad i 2019. Dette er et forbedringspunkt som Fylkesmannen har vektlagt i arbeidet med innretningen av skjønnsmidlene for 2020.

Det skal gis rapportering i tabell... (fra kapittel 7.3.6.4.1 i TB)

Rapportere på

Det skal gis rapportering i tabell som viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av fylkesmannen, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Hvor mange av sakene totalt (uten å skille mellom saker etter klage og på eget initiativ) som hadde henholdsvis habilitet eller lukking av møter blant vurderingstemaene.

Det er behandlet 4 saker etter klage - ingen av sakene ble kjent ulovlige. Habilitet eller lukking av møte var ikke vurderingstema i disse sakene.

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	4	0	4
På eget initiativ			0

Kortfattet omtale av... (fra kapittel 7.3.6.4.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmennene skal gi en kortfattet omtale av hvilke kommunalrettslige tema de (særlig) veileder kommunene om.

Fylkesmannen har i 2019 særlig fått spørsmål til hvilke konsekvenser tydeliggjøringen om et klarere skille mellom politikk og administrasjon får for enkelte samarbeidsorgan, som AMU. Videre har det vært henvendelser om gjennomføringen av forholdstallsvalg, hvilke stemmesedler som skal ligge til grunn, om det er stemmesedler ved kommunevalget eller til de ulike listene. Det har også vært spørsmål til ordførervalg og skriftlighet, og om det fortsatt er mulig å stemme blankt. Valgbarhet, kjønnsbalanse og habilitet for ansatte i kommunen som blir medlem av kommunestyret, har det også vært stilt spørsmål om.

Kortfattet omtale i årsrapporten av bruken av interkommunalt samarbeid i fylket (fra kapittel 7.3.6.4.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmennene skal, på bakgrunn av egne erfaringer etter kontakt med kommunene, gi en kort omtale av omfanget av interkommunalt samarbeid i fylket, i hvilke former kommunene samarbeider, og hvilke tjenester det samarbeides om.

Det er omfattende interkommunalt samarbeid i Innlandet i samtlige regioner.

Vi nevner barnevernkontorer, felles PP-tjeneste, felles legevakt, felles skolekontor, felles landbrukskontor, felles vann- og avløpselskap, renovasjon, brann- og redning, felles plankontor, felles arbeidsgiverkontroll, felles innkjøpsordninger mm. Det er 9 interkommunale Nav-kontor i Innlandet og omfatter 32 av Innlandets 46 kommuner.

I 2019 var det 26 interkommunale samarbeid om barneverntjenester i Innlandet. Det er fortsatt kommuner i Innlandet med få innbyggere, som har egen barneverntjeneste. Flere kommuner var imidlertid i dialog med andre kommuner om å etablere samarbeid fremover. Barnevernet er, kanskje mer enn andre tjenester, avhengig av tett samarbeid med andre tjenester i kommunen, og vi erfarer gjennom dialogmøter at barneverntjenester med mange kommuner i det interkommunale samarbeidet gjør samarbeid krevende. I tilsynet (samordnet mellom skole, helse og barnevern) i Nord-Fron kommune avdekket vi at barneverntjenesten hadde 16 ulike samhandlingsarenaer å forholde seg til.

Mange av disse samarbeidsordningene fungerer godt og kommuner ville ikke klart å utføre disse tjenestene alene. Spesielt samarbeid innen tekniske tjenester, brann, vann- og avløp omfatter ofte mange kommuner; inntil 10 kommuner. Dette betyr at selv med kommunesammenslåing så vil interkommunale ordninger være ved på flere områder. Utfordringene med omfattende interkommunalt samarbeid er styringsutfordringer mellom vertskommune og deltagende kommuner både når det gjelder informasjon, deltagelse og lokaldemokratiet.

Fylkesmennene skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.6.5.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal i årsrapporten oppgi hvor mange klager på avslag om begjæringer om innsyn de har behandlet, jf. offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd, samt hvor mange tilfeller klager har fått helt eller delvis medhold i klager etter offentleglova § 32.

Vi har i 2019 behandlet 18 klager på avslag på begjæringer om innsyn. 10 klager ble ikke gitt medhold, 3 klager ble gitt delvis medhold og 5 klager ble gitt medhold.

Fylkesmannsembeter som samordner statlig innsigelser (fra kapittel 7.3.6.6.1 i TB)**Rapportere på**

Det skal rapporteres på fylkesmannens arbeid med samordning av statlige innsigelser, herunder i hvilken grad innsigelser blir løst gjennom dialog. Rapporten skal omfatte informasjon om antall planer møtt med innsigelse fra statlige etater inklusiv fylkesmannen, antall planer møtt med innsigelse bare fra fylkesmannen og antall planer der innsigelser fra andre statsetater er avskåret.

Antall planer møtt med innsigelse fra statlige etater inklusiv fylkesmannen var 80 i 2019. Antall planer møtt med innsigelse bare fra fylkesmannen var 32. Fylkesmannen vurderte innsigelser fremmet til 48 planer fra andre statlige myndigheter, og fant det ikke nødvendig å avskjære noen.

Ordningen er godt kjent blant statlige myndigheter i fylket og det samarbeides med kommunene og fylkeskommunen bl.a. på regionalt planforum for å oppnå felles forståelse og finne løsninger. Likevel blir en relativt høy andel av planer på høring møtt med innsigelser, først og fremst pga. formelle feil og mangler ved planene. Når innsigelser fremmes vises det til innsigelsesgrunnlag og innsigelsene fremmes innen fristen.

Samordning av statlige innsigelser

Betegnelse på rapporteringskrav	Resultat
Antall planer på offentlig ettersyn hvor fylkesmannen har samordnet uttalelser med statlige innsigelser	48
Antall innsigelser som er fremmet	48
Antall innsigelser som ikke er videresendt til kommunene	0
Antall innsigelser som er avskåret	0

"Antall innsigelser som er fremmet" er langt fler enn antall planer møtt med statlige innsigelser som Fylkesmannen har samordnet (48), men dette har vi ikke tallfestet.

Fra og med 01.01.2017... (fra kapittel 7.3.6.7.1 i TB)

Rapportere på

Fra og med 01.01.2017 rapporterer alle embetene byggesaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå totalt antall behandlede byggesaker.
- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.
- Av årsrapporten for 2018 skal det i tillegg fremgå antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker. Det skal vises hvor lang gjennomsnittlig overskridelse var i disse sakene. Overskridelse skal føres i antall dager.
- Av årsrapporten for 2018 skal det i tillegg fremgå hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i saksbehandlingsforskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd, hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

se kommentar i pkt 3.3.1.1.2.1.

Rapportering om byggesaker etter plan- og bygningsloven

Totalt antall behandlede saker	Antall saker gitt medhold	Antall saker ikke avgjort innen 12 uker	Gjennomsnitt dager ikke avgjort innen 12 uker	Antall saker gitt lengre frist	Antall særlige tilfeller klageinstansen selv forlenget	Antall saker fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse
187	31	166	170	0	0	0

Rapportering av plansaker i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.8.1 i TB)

Rapportere på

Fra og med 01.01.2017 skal alle embetene rapportere plansaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå totalt antall behandlede klager på reguleringsplaner og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i antall dager. Det skal i tillegg fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.

se kommentar i pkt 3.3.1.1.2.1.

Rapportering om plansaker etter plan- og bygningsloven

Betegnelse på rapporteringskrav	
Antall behandlede klagesaker reguleringsplaner	34
Gjennomsnittlig behandlingstid i dager for klager på reguleringsplaner	191
Antall klagesaker om reguleringsplan som ikke er behandlet innen 12 uker	26
Antall klagesaker om reguleringsplan der klagen er gitt medhold helt eller delvis	4

Tiltak for å løse boligsosiale problemstillinger i kommunen (fra kapittel 7.3.6.9.1 i TB)

Rapportere på

Beskriv innsatsen med de to tiltakene i tiltaksplanen for Bolig for velferd 2018-2020 gjennomført av regionale aktører under fylkesmannens ledelse.

Fylkesmannen i Innlandet (FMIN) har i 2019 etablert et Velferdsforum i regi av embetsledelsen, og dette involverer alle aktuelle regionale aktører i Innlandet. Formålet er regional samordning på alle Fylkesmannens områder, blant annet det boligsosiale området. Vi viser videre til punkt 3.1.2.1, og samordningsjobben som pågår internt hos FMIN og sammen med Husbanken, hvor vi inviterer med flere regionale aktører fra 2020. Gjennom de planlagte tiltakene mot kommuner i Innlandet, inndelt i kommuner over og under 16000 innbyggere, vil vi tilrettelegge for at kommunene blir satt i stand til å ivareta vanskeligstilte barnefamilier og ROP-brukere iht Bolig for velferd. Enhet for Helse/Omsorg hos FMIN v/rusrådgiver innvilger tilskudd fra Helsedirektoratet som også omfatter ROP-brukere og muligheten for helhetlig tilbud av bo- og oppfølgingstjenester for disse.

Boligsosiale problemstillinger i kommunene

Tiltak 1: Boliger og oppfølgingstjenester for mennesker med rusavhengighet og psykiske lidelser	Tiltak 2: Egnede boliger for vanskeligstilte barnefamilier	Ev. tiltak 3 eller flere
Innvilget tilskuddsmidler til oppfølgingstjenester i bolig	Innvilget tilskuddsmidler til utvikling av boligsosial tilnærming til oppfølgingsarbeid med vanskeligstilte barnefamilier/personer.	etablert forpliktende samarbeid med Husbanken om kommunerettet innsats rundt strategiområdene i "bolig for velferd"

Det skal rapporteres om lærlinger... (fra kapittel 7.3.6.10.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall lærlinger i 2019. Det skal også framgå innenfor hvilke fag.

Embetet hadde én lærling i kontor- og administrasjonsfaget i 2019. Lærlingen tok fagbrev sommeren 2019.

Rapportering på fellesføring 2019 (fra kapittel 7.3.6.11.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten redegjøre for hvordan rekrutteringsarbeidet har vært innrettet for å nå 5 %- målet og de øvrige målene for inkluderingsdugnaden, jf. Rundskriv H-3/18.

Ett av tiltakene vi har gjort er å endre utlysningsteksten, slik at den er mer inkluderende for målgruppen i inkluderingsdugnaden. Vi påser videre at vi innkaller søkere i den aktuelle målgruppen til intervju, så fremt de er kvalifisert.

I 2019 deltok vi i traineeprogrammet i staten med én stilling. Traineen begynte å jobbe i embetet i september. Vi opplever at en del søkere syntes det var vanskelig å skulle søke på en stilling som var øremerket de med nedsatt funksjonsevne, og at flere ikke ønsket å stå på offentlig søkerliste.

Videre har vi én ansatt på varig tilrettelagt arbeid. Vi forsøker, så langt det lar seg gjøre, å ta imot personer i arbeidstrøning - og har god dialog med bl.a. Fretex.

Rapportering kommunestruktur (fra kapittel 7.3.6.12.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse av embetets arbeid og prosesser for dialog med kommuner om utfordringer fremover og hvilke muligheter som kan ligge i strukturendringer, ref. oppdrag 3.1.7.1.

Vi har hatt dialogmøter med tre kommuner om deres utfordringer og muligheter, hvor helse og velferd, oppvekst og økonomi har vært tema.

At fylkesmannen er på tilbudssiden og deltar i dialogen om muligheter og utfordringer bidrar til en økt bevissthet om behovet for tettere samarbeid og om hvilke samarbeidsformer som er de beste.

Vi har i 2019 arbeidet med å lage ROS-analyser på alle områder der fylkesmannen har et fagansvar. På bakgrunn av ROS-analysene ble det utarbeidet kommunebilder for hver kommune som gir en oversikt over kvaliteten på de kommunale tjenestene sett fra fylkesmannens sitt ståsted. Kommunebildene ble sendt på høring til kommunene i januar 2020.

Kommunebildene skal brukes i dialogen med kommunene om muligheter og utfordringer og som innspill til planstrategiene der kommunene skal drøfte om de har forutsetningen for å møte framtidens utfordringer alene eller om de bør slå seg sammen med nabokommuner jfr. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023 (Kgl.res 14.05.2019)

Fellesføring 2019 - motvirke arbeidslivskriminalitet (fra kapittel 7.3.6.13.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetenes anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet, jf. rundskriv H-8/17.

Fylkesmannen i Innlandet følger statens regelverk for anskaffelser. Vi har overordnet policy og innkjøpsrutiner, som er oppdatert iht. regelverk .

Vi benytter fellesavtaler som er inngått av Statens innkjøps senter, og ved større anskaffelser så benytter vi KGV-verktøyet Mercell. All dokumentasjon i forbindelse med anskaffelsene blir arkivert i ePhorte.

Når det gjøres avrop på sentralt inngåtte kontrakter forutsetter vi at leverandørene er sikret iht. å følge lover og regler. På egne inngåtte gjeldende avtaler er leverandørene vurdert med hensyn på livssyklus kostnader, kvalitetskrav som bidrar til å redusere negativ miljøpåvirkning og fremmer klimavennlige løsninger og menneskerettighetene.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid...(2) (fra kapittel 7.3.7.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

Fylkesmannen veileder kommunene om universell utforming gjennom høringsuttalelser i plan- og byggesaker.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling... (fra kapittel 7.3.7.5 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag i aktuell lovgivning.

Fylkesmannen har fulgt opp at reglene om sammensetning av utvalg etc. etter kommunevalget er riktig.

Vurdering av virkemiddelbruk på rettsikkerhetsområdet (fra kapittel 7.3.8.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for hvilke vurderinger som ligger til grunn for valg av virkemiddel og oppfølgingsmåte av risikoutsatte kommuner på rettsikkerhetsområdet.

Vi viser til det som rapporteres om kravet: «Sektorkunnskap ligger til grunn for vurdering av oppfølging og virkemiddel (fra kapittel 3.3.3.1.1.1 i TB)» og rapportering på resultatmål 3.3.3.1.12.1 «økt bevissthet i valg av veiledningsform og innhold tilpasset kommunens behov» som står i årsrapportens kapittel 3.1.3.7. I tillegg viser vi til 7.3.8.3 om tilsyn.

Vår kunnskap om kommunenes evne og vilje til endring har hatt betydning for valg av oppfølgingsmåte av risikoutsatte kommuner på rettsikkerhetsområdet. Vi har sett at kommuner endrer praksis med bakgrunn i enkeltsaker som de har hatt hos oss mens det hos andre kommuner er mindre evne og/eller vilje til endring av praksis. Slike vurderinger har inngått i våre valg av virkemiddel, for eksempel veiledning og/eller tilsyn.

Både FMHE og FMOP fikk tilbakemelding på årsrapportene fra 2018 om at tilsynsomfanget var for lite. Fylkesmannen i Innlandet er enig i at tilsynsomfanget bør økes ut fra det risikobildet som vi ser. Derfor ble det planlagt med flere tilsyn i 2019 enn det som ble gjennomført. Manglende kapasitet og økt saksmengde innenfor håndhevingsordningen er årsaken til at planen bare delvis ble gjennomført.

Rapportering saksbehandlingstid i skolemiljø saker (fra kapittel 7.3.8.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid i håndhevings sakene per 31.12. Dere skal kun rapportere på saker som gjelder brutt/ikke brutt aktivitetsplikt.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid: 95 dager

Saksbehandlingstiden er beregnet på saker som kom inn i 2018 med vedtak i 2019 samt alle saker som kom inn i 2019 og er ferdigbehandlet med vedtak i 2019.

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (fra kapittel 7.3.8.3 i TB)

Rapportere på

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven, jf. VØI pkt. 5.3.2. Fylkesmannen skal redegjøre for valg av tilsynsobjekt, omfang og innretning på tilsyn. I denne sammenheng må dere redegjøre for hvordan ulike kilder er brukt i vurderingen av tilsyn som virkemiddel. Dere skal vise hvilke vurderinger som har vært avgjørende for valg av tilsynsystema, tilsynsobjekt og innretningen på tilsynet. Dere skal synliggjøre hvordan risikoen for regelverksbrudd er redusert ved bruk av tilsyn som virkemiddel.

Valg av tilsynsystema

Tilsynsplanen for 2019 ble bl.a. utarbeidet på bakgrunn av omfangskrav gitt av Utdanningsdirektoratet som sa at omfanget skulle være på nivå med kravet i 2018. Arbeidet med planen startet med en generell gjennomgang av områder i opplæringsloven og barnehageloven der regelverksbrudd ville ha en stor konsekvens for barn og unge, og en generell gjennomgang av sannsynlighet for brudd på disse områdene. Områder som ble vurdert som aktuelle, var voksenopplæring/fengselsundervisning, spesialundervisning, gratisprinsippet, skolemiljø, organisering av styrerfunksjonen i barnehager, barnehagemyndighetens påseansvar (risikovurdering, tilsyn og veiledning) når det gjelder pedagogisk bemanning og innhenting av politiattest i barnehager, godkjenning av barnehager.

Noen av de konkrete vurderingene vi gjorde på opplæringsområdet var følgende:

Voksenopplæring på grunnskolen område

GSI-tall viser at det gis lite voksenopplæring. Vi lurer på om dette kan skyldes at kommunene ikke gir informasjon om rettighetene til de det gjelder.

Spesialundervisning

I tilsyn som vi tidligere har gjennomført med Elevenes utbytte der spesialundervisning også har vært omhandlet, har det vist seg at det er på dette området de fleste regelbruddene har kommet. Sammenheng mellom sakkyndig vurdering, vedtak og IOP er ofte mangelfull. I mange tilfeller gjøres sakkyndig vurdering til en del av vedtaket, noe som kan være krevende.

De elevene som får spesialundervisning, er ofte sårbare elever. Det er derfor særlig viktig at regelverket som skal ivareta denne gruppas interesser og rettigheter, blir etterlevd.

Gratisprinsippet

For at retten til opplæring skal bli reell, må tilbudet være reelt gratis slik at alle har råd til å ta imot hele tilbudet. Dersom dette ikke overholdes, er det de med minst materielle ressurser det går ut over, og Fylkesmannen må derfor være spesielt oppmerksom på at dette prinsippet overholdes. Selv om gratisprinsippet er gammelt nå, viste henvendelser fra foreldre/ besteforeldre at det fortsatt blir arrangert skoleturer som delvis baserer seg på foreldrenes betaling eller innsats. Vi mottar også telefoner fra foreldre som er med og arrangerer der hensikten med telefonsamtalen er å finne ut hvordan man kan omgå gratisprinsippet.

Skolemiljø

Et godt skolemiljø er en nødvendig betingelse for at elever skal få tatt ut retten til skolegang. Antallet henvendelser i håndhevingsordningen og antallet saker som skolene håndterer, viser at det er viktig å holde fokuset oppe på dette i tilsynssammenheng. Fylkesmannen i Innlandet har svært mange saker og det er sjelden at det ikke oppdages brudd på aktivitetsplikten.

Opplæring til barn i barnevernsinstitusjon og i fengsel

Fylkesmannen i Oppland har en medarbeider som sitter i tilsynsrådet for fengslene i region ØST. Hun har observert og blitt informert om at skoletilbudet reduseres som følge av lavere bevilgninger til opplæring i fengsel.

Gjennom Helse- og sosialavdelingens tilsyn i barneverninstitusjoner blir vi med jevne mellomrom kontaktet pga av konkrete observasjoner av mangelfull/mulig mangelfull opplæring til barn i barnevernsinstitusjoner. Det er anerkjent at skolegang er en viktig faktor for at disse barna skal klare seg godt i samfunnet.

Da den konkrete tilsynsplanen skulle settes opp, prioriterte vi på opplæringsområdet skolemiljø som tema utfra vurderingen av konsekvens av regelbrudd. Vi valgte de deltemaene som gjelder aktivitetsplikten fordi vi har sett at det generelt er mange brudd på denne i saker i håndhevingsordningen.

På barnehageområdet ble påseansvaret (risikovurdering, veiledning og tilsyn) valgt som generelt tema utfra en erfaring om at barnehagemyndighetens kapasitet er under sterkt press i kommunene, noe som kan ha stor betydning for muligheten for å holde oversikt over regeletterlevelsen både i de private og offentlige barnehagene.

Valg av tilsynsobjekt

Vi gjennomgikk også hvilke indikatorer som finnes for regelbrudd innenfor de ulike temaene. Dette er en krevende øvelse og ikke lett å finne gode svar på. Gjennom generell kontakt med kommunene, skolene, barnehagene og med foresatte kommer det fram informasjon som går direkte på risiko for regelbrudd. Det samme gjelder gjennom vår egen saksbehandling på rettssikkerhetsområdet. Utover dette er det få indikatorer som sier noe direkte om regelbrudd. Det meste av det vi har når det gjelder statistikk, vil kunne si noe om kvalitet, men ikke direkte om regelbrudd. Dersom en kommune, skole eller barnehage scorer dårlig på flere kvalitetsindikatorer, så har vi likevel benyttet dette som grunnlag for valg av tilsynsobjekt.

Innenfor skolemiljø ble følgende indikatorer vurdert som relevante: antall 9a-saker og resultatet i disse sakene, henvendelser fra foreldre, egne observasjoner/inntrykk fra kontakt med kommunene, antall aktivitetsplaner, mobbetall i Elevundersøkelsen, forvaltningsrevisjonsrapporter.

Spesialundervisning: andel elever med vedtak, elever på alternativ opplæringsarena, størrelsen på vedtak (mange små vedtak vurderes som erstatning for tilpassa opplæring/ressursmangel), organisering av vedtak (i/utenfor klasse, små/store grupper), forvaltningsrevisjonsrapporter, funn i tidligere tilsyn.

Vi har også ellers vurdert statistikk som handler om elevenes utbytte, slik som resultater fra nasjonale prøver, eksamenskarakterer, grunnskolepoeng, klager på standpunkt karakter og resultater i elevundersøkelsen. Frafall i videregående skole har også vært sett hen til.

På barnehageområdet har vi brukt opplysninger både fra BASIL (voksentesitet, ped.norm., utdanning og om det er ført tilsyn), fra egen saksbehandling (klagesaker) og kunnskap om barnehagemyndighetens kapasitet og organisering.

Konkret vurdering av de tilsynene som vi valgte å gjennomføre:

Før tilsynsplanen ble satt opp, ble det utarbeidet «kommunebilder» for alle kommunene innenfor de indikatorene som er nevnt ovenfor. Som en del av prosessen fram til fastsettelse av tilsynsplanen gjennomgikk ulike faggrupper hos Fylkesmannen disse innenfor «sine» tilsynsystema., og de kom med forslag til kommuner som de mente det burde føres tilsyn med.

Flere av tilsynene som er rapportert om i 2019, ble varsle og igangsatt i Hedmark i 2018. Disse gjelder tilsynene på skolemiljø i Hamar og Sør-Odal og på barnehageområdet i Alvdal, Tolga, Våler, og Ringsaker. Det samme gjelder tilsynet i Sel i Oppland på barnehageområdet. Disse risikovurderingene ble gjort i 2018 og redegjøres ikke for her.

Nye tilsyn i 2019

Fylkesmannen hadde mottatt mange meldinger i håndhevingsordningen for skolemiljø saker i Kongsvinger kommune. Tall fra Elevundersøkelsen viste

dessuten at elever rapporterte at de ble mobbet i vesentlig større grad enn for lands- og fylkessnittet, særlig på 7. trinn, men også på 10. trinn, og i en periode over tre år (2016-2018). Fylkesmannen vurderte det til at dersom det skulle føres tilsyn med skolemiljø noe sted, så var det riktig å prioritere denne kommunen.

Tilsynet på skolemiljø i Gjøvik kommune ble gjennomført i etterkant av flere saker i håndhevingsordningen som ble vurdert som alvorlige, og der voksne var involvert. Kommunen hadde dessuten hatt høye «mobbetall», særlig på 7. trinn, i en treårsperiode.

Høsten 2018 skjedde det en alvorlig hendelse i ungdomsmiljøet i Nord-Fron kommune. I etterkant av dette ba både Nord-Fron kommune og Oppland fylkeskommune om at det ble ført et tverrfaglig tilsyn med både skole-, helse- og barnevernstjenestene. Fylkesmannen i Innlandet valgte å imøtekomme dette ønsket. På opplæringsområdet ble særlig aktivitetplikten etter opplæringsloven § 9a undersøkt, men også retten til rådgivningstjenester ble undersøkt. Meldeplikten og taushetsplikten ble også berørt i tilsynet.

Hamar kommune ble valgt som tilsynsobjekt innenfor påseansvaret etter barnehageloven fordi vi hadde observert at kommunen hadde hatt mange klagesaker hos Fylkesmannen i Hedmark. Fylkesmannen hadde dessuten registrert stor utskifting i barnehagemyndigheten, og de sektoromspennende kildene viste at kommunen utpekte seg med mangelfull oppfyllelse av normene for pedagogisk bemanning, utdanningskravet og styrerressurs.

Valg av innretning på tilsynene

Fylkesmannen i Innlandet har kun gjennomført stedlige tilsyn i 2019. Det har stort sett vært vår erfaring at stedlige tilsyn gir mer og ny informasjon i forhold til skriftlig. Det er også et poeng at stedlig tilsyn gir mulighet for innsyn i sektoren og kontakt med personalet, elever og foresatte. I 2020 vil vi i større grad vurdere å avslutte tilsynene på et skriftlig stadium.

Tilsyns innvirkning på regeletterlevelse

Av de 18 tilsynene som er gjennomført (foreløpig rapport) i 2019, er bare 5 avsluttet. I tre av disse ble det ikke varslet pålegg i foreløpig rapport, mens de i to andre er regelbruddene rettet. Årsaken til at de øvrige tilsynene ikke er avsluttet er ulike, men det er Fylkesmannens vurdering at tilsyn med regelverksbrudd blir rettet, og at de fører til endring i praksis.

Rapportering av antall klager på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere om antall klager, type klager og resultatet av behandlingen på barnehage- og opplæringsområdet.

Se tabeller med kommentarer. Tallet på klagesaker som er trukket

frem for sammenligning er hentet fra årsrapportene for Fylkesmannen i Hedmark og Fylkesmannen i Oppland for 2018.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	0				
Barnehageloven § 16	0				
Forskrift om familiebarnehager § 7	0				
Forskrift om foreldrebetaling § 5	1	0	0	0	1
Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager	7	0	3	4	0
Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 4	0				
Barnehageloven § 16 a	0				
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0				
Barnehageloven § 19 e	7	1	1	5	0
Barnehageloven § 19 g	7	1	1	5	0
Barnehageloven § 19 h	0				
	22	2	5	14	1

Fylkesmannen i Oppland mottok totalt 13 saker på barnehageområdet i 2018, mens for Hedmark var tallet ni saker. I 2019 behandlet Fylkesmannen i Innlandet totalt 22 saker som gjaldt barnehage. Størst økning er det i saker knyttet til tildeling av tilskudd til private barnehager, som økte fra to saker i 2018 til sju saker i 2019. Det er også en økning i saker knyttet til spesialpedagogisk hjelp (bhl. § 19e) og tilrettelegging (bhl. § 19g). Disse sakene økte fra henholdsvis tre til sju saker (§ 19e) og fra henholdsvis fem saker til sju saker (§ 19g). Fylkesmannen opplever at kommunene er flinkere enn tidligere til å skille §§ 19e og 19g fra hverandre i separate vedtak, og at dette kan være noe av grunnen til økningen i disse klagesakene.

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Inntak, § 3-1	1	0	0	1	0
Spesialundervisning, § 3-6	1	0	0	1	0
Skyss, § 3-7	4	4	4	0	0
	6	0	4	2	0

Fylkesmannen i Oppland mottok ingen klager på området i 2018, mens Fylkesmannen i Hedmark behandlet totalt fem klager vedrørende elever ved frittstående grunnskoler. Av disse fem sakene gjaldt fire av klagenes skyss etter friskoleloven § 3-6, mens en klage gjaldt spesialundervisning etter lovens § 3-7. I 2019 behandlet Fylkesmannen i Innlandet totalt seks klager som gjaldt frittstående grunnskoler, hvorav fire gjaldt skyss etter § 3-7, en gjaldt spesialundervisning etter § 3-6 og en klage gjaldt inntak etter § 3-1.

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Fylkesmannen i Innlandet har ikke mottatt noen saker på dette området i 2019. Fylkesmennene i Hedmark og Oppland mottok heller ingen klager på frittstående videregående skoler i 2018.

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Fysisk skolemiljø, § 9a-2	1	0	1	0	0
Spesialundervisning for voksne, § 4A-2	1	0	0	1	0
Bortvisning, § 2-10	2	0	2	0	0
Fremskutt skolestart, § 2-1 tredje ledd	1	0	1	0	0
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	5	0	5	0	0
Skoleplassering, § 8-1	23	3	14	6	0
Utsatt skolestart, § 2-1 tredje ledd	1	0	1	0	0
Spesialundervisning, § 5-1	7	1	1	5	0
Skys, § 7-1	41	8	24	9	0
Standpunkt i fag	65	0	10	55	0
Standpunkt i orden og oppførsel	1	0	1	0	0
Lokalt gitt muntlig eksamen	2	1	1	0	0
Sum	150	13	61	76	0

Fylkesmannen i Oppland behandlet 32 klager på skoleskyss i 2018, mens Fylkesmannen i Hedmark hadde 26 klager på samme saksområde. I 2019 behandlet Fylkesmannen i Innlandet totalt 41 klager vedrørende skyss, og en ser dermed en nedgang i tallet på klager. Flere kommuner endret skolekretsgrenser eller åpnet nye skoler i 2019, og det gjorde at Fylkesmannen i Innlandet behandlet 23 klager om skoleplassering etter § 8-1. Til sammenligning hadde Hedmark sju klager og Oppland fem klager i 2018. Klagesaker på avgjørelser om standpunkt i fag har hatt en liten økning; fra 21 (Oppland) og 34 klager (Hedmark) i 2018 til 65 klager i 2019.

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Sentralt gitt skriftlig eksamen	187	81	106	0	0
Spesialundervisning, § 5-1	2	1	0	1	0
Rettt til ett/to ekstra år i vgo, § 3-1 femte ledd	4	1	0	3	0
Sum	193	83	106	4	0

Fylkesmannen i Oppland behandlet i 2018 totalt tre klager for elever i videregående, alle på spesialundervisning. Fylkesmannen i Hedmark mottok ingen klager på området i 2018. I 2019 behandlet Fylkesmannen i Innlandet totalt seks saker, hvorav fem av klagen kom fra Oppland fylkeskommune og en klage kom fra Hedmark fylkeskommune.

Rapportering på egen kompetanse på regelverksområdet (fra kapittel 7.3.8.5 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for egen kompetanse på regelverksområdet og tiltak som er iverksatt for å sikre god kvalitet.

Enheten har medarbeidere med lang og variert erfaring fra offentlig forvaltning og som i tillegg har ulik utdanningsbakgrunn. Både pedagoger, jurister og personer med andre fagbakgrunner har den kompetansen som er nødvendig for at vi skal kunne løse våre oppdrag. Vi har hatt særskilt oppmerksomhet på regelverksområdet i 2019, og det ble bl.a. gjennomført et møte med Utdanningsdirektoratet i august. Embetet har hatt et oppdrag i 2019 om å ha særskilt oppmerksomhet på forvaltningsrett og regelverksforståelse av særlovgivning.

Flere saksbehandlere har sluttet i løpet av året, og i forbindelse med rekruttering ble det foretatt en vurdering av kompetansebehovet opp imot arbeidsoppgaver/ansvarsområder og prioriterte oppgaver. I den forbindelsen ble det bestemt å styrke regelverksområdet med to juriststillinger. Det er rekruttert to jurister i 2019 og vi er nå i gang med å rekruttere ytterligere to jurister i 2020 for å fylle opp vakanser. Vakansene har medført økt sårbarhet og redusert kapasitet.

Vi har iverksatt flere tiltak for å sikre god kvalitet. Det har vært jobbet med maler og rutiner for klagesaksbehandling og egne maler og rutiner for saksbehandlingen på skolemiljøområdet. Metodehåndboken for tilsyn har vært gjennomgått og diskutert i en egen tilsynsgruppe. Vi har også organisert oppgaveløsningen ved at personer som behandler klagesaker f.eks. spesialundervisning eller håndhevingssaker også har deltatt på tilsyn innenfor samme tema. Tanken er at dette skal bidra til kompetansebygging og lik forståelse av regelverket. I tillegg har vi stort fokus på tverrfaglig samarbeid i arbeidet med enkeltsaker.

Samarbeidsforum i desentralisert ordning for kompetanseutvikling (fra kapittel 7.3.8.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for roller og samhandling i partnerskapet for desentralisert ordning for kompetanseutvikling, og for hvilke prioriteringer som er gjort for bruk av kompetanseutviklingsmidlene, som det er enighet om i samarbeidsforumet.

I Hedmark består Oppvekstforum i Kultur for læring av 1-2 skoleeiere valgt fra hver region, PPT, 1 representant fra Hedmark fylkeskommune, 3 representanter fra Fylkesmannen i Innlandet, 3 fra Høgskolen i Innlandet (HINN), Utdanningsforbundet, KS

Alle skoleeiere/alle skoler i Hedmark arbeider skoleåret 2019/2020 med samme kompetansepakker: Læreplanforståelse og fagfornyelsen (SePu's nettressurs) og Fagfornyelsen (Udires nettressurs).

Oppland har 6 regionale samarbeidsforum. Hvert samarbeidsforum er sammensatt av 1 skoleeier fra hver kommune (variere fra tre til seks kommuner i regionene), 2 representanter fra Oppland fylkeskommune, 2 fra Høgskolen i Innlandet (HINN), 1-2 fra Fylkesmannen i Innlandet og en HTV. På gammelt fylkesnivå (Oppland) finnes en Koordineringsgruppe som består av 6 skoleeierrepresentanter, én fra hver region, 2 fra Høgskolen i Innlandet, en fra hver av Utdanningsforbundet i Innlandet, Oppland lektorlag og Skolelederforbundet, 2 representanter fra Oppland fylkeskommune, 3 fra Fylkesmannen i Innlandet, 1 fra KS Innlandet, FUG 1 repr., Elevorganisasjonen 1 repr.

Kompetanseutviklingsmidlene har i Oppland blitt benyttet til å arbeide med disse temaene: fagfornyelsen - overordnet del, dybdelæring og læreplaner i fag; kjemeelementene, og tverrfaglighet, skolebasert kompetanseutvikling – kollektivt orienterte skoler, ledelse av kompetanseutviklingsarbeid i en lærende organisasjon, ledelse av profesjonelle læringsfellesskap

Arbeidsformen har vært dialogkonferanse for skoleledere, teamledere, ppt-ledere, HTV og skoleeier (kommunale, fylkeskommunale og private). FMIN har vært observatør ved et par dialogkonferanser, plandager på skolene, ledernettemøter (kommunale og fylkeskommunale).

Vi opplever at samhandling er god.

Sammenheng mellom desentralisert og andre statlige ordninger komp.utv. (fra kapittel 7.3.8.7 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for hvordan etter- og videreutdanning (for eksempel lærerspesialister og veiledning av nyutdannede) blir benyttet i sammenheng med andre tiltak for kvalitetsutvikling.

Barnehage- og opplæringsenheten har i 2019 informert om veiledning av nyutdannede til kommunene som barnehagemyndighet og skoleeier.

Fagfornyelsen har i 2019 stått sentralt i kommunene og skolenes arbeid med kvalitetsutvikling, både innenfor og utenfor desentralisert ordning for kompetanseutvikling. Midlene til desentralisert ordning blir sett i sammenheng med andre statlige satsinger. I 2019 er midler til ordningen blant annet benyttet til prosjekter knyttet til nasjonale satsinger innenfor realfag og språkfag, som for eksempel realfagsløyper og språkløyper.

Flere kommuner i Innlandet deltar i satsingen Inkluderende skole- og barnehagemiljø.

Etter vår vurdering blir ulike statlige tiltak innen etter- og videreutdanning sett i sammenheng på kommune- og skolenivå, men det er store variasjoner i hvilken grad kommunene/skolene kobler og benytter de ulike virkemidlene som finnes. Vi er imidlertid av den oppfatning at desentralisert ordning har bidratt til større fokus på å styrke det profesjonelle læringsfellesskapet på skolen og i kommunen.

Regional ordning for kompetanseutvikling på barnehageområdet (fra kapittel 7.3.8.8 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for kompetansebehov i barnehagene i fylket og hvilke prioriteringer som er gjort i samarbeidsforumets kompetanseutviklingsplan. Videre skal det redegjøres kort for hvordan ordningen ses i sammenheng med andre nasjonale satsinger og kompetansetiltak.

Fylkesmannen skal også rapportere i tabell på deltakelse i kompetansetiltak i regional ordning for barnehage.

Fylkesmannen i Innlandet har i 2019 startet en intern prosess for å samordne gamle Hedmark sitt arbeid innenfor arbeidsformen "Kultur for læring" og gamle Oppland sitt arbeid knyttet til regional kompetanseutvikling for barnehage. Det er utarbeidet en felles kompetanseplan for Innlandet der regionenes mål og arbeid er skissert. Arbeidet vil fortsette i samarbeid med Høgskolen i Innlandet og kommunene i 2020, og dette ses også i sammenheng med den desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling i skole.

Kommuner fra gamle Hedmark samarbeider med Høgskolen i Innlandet avdeling SePU og har en felles satsning knyttet til barnehagene under arbeidsformen "Kultur for læring". Det er gjennomført to felles kartlegginger i 2017 og 2019. Kartleggingene gir bakgrunn for hvilke kompetansepakker barnehagene velger å arbeide videre med. Kompetansepakkene er utarbeidet av HINN/SePU. Oppvekstforum har ivarettatt både skole og barnehage knyttet til kompetanseutvikling i Hedmarkskommunene. Alle barnehagene har fått opplæring i pedagogisk analysemodell som grunnlag for å analysere kompetansebehov i egne barnehager. I 2019 viste kartleggingen av barnehagene at det er behov for å jobbe med utvikling av gode rutinesituasjoner.

Gamle Opplandskommuner har organisert seg i et samarbeidsforum på fylkesnivå kun for barnehagesektoren og består av regionkontakter i allerede etablerte regionsamarbeid. I de regionale samarbeidsforumene er Høgskolen i Innlandet representert. Fylkesmannen deltar også i stor grad i disse forumene.

Kartleggingsarbeidet har foregått ute i den enkelte kommune i samarbeid med barnehagelærerutdanningen ved Høgskolen i Innlandet. Fylkesmannens rolle har vært å legge til rette for samarbeidsforum og har brukt tid til å løfte opp intensjonen om samskaping mellom lærerutdanningen ved høgskolen og praksisfeltet. Vi ser at barnehagelærerutdanningen har i 2019 klart å etablere et barnehageteam knyttet til ordningen og deltar også med 4 deltakere fra lærerutdanningen i samarbeidsforumet i Oppland. I Opplandskommunene er det avdekt et behov for å utvikle ledelsen i barnehage når det gjelder å lede interne utviklingsprosesser. Høgskolen har bidratt med ulike faglig innfallsvinklinger i de ulike regionene med blant annet kompetanse innenfor analyse av egen virksomhet. Det har i 2019 i stor grad vært styrelser og pedagogiske ledere som har fått kompetanseløft i Opplandskommuner, og det er organisert i

dialogkonferanser og ulike nettverk med for- og etterarbeid. Målet med å starte med ledelsen har vært å øke kompetansen i å lede videre utviklingsarbeid i barnehagene.

I 2019 er 9 kommuner i Innlandet deltakere i pulje 3 i inkluderende barnehage og skolemiljø under ledelse av Utdanningsdirektoratet. Det framkommer i rapportering fra disse kommunene at satsingen ses i sammenheng med den regionale ordningen for kompetanseutvikling. Fylkesmannen har i 2019 påbegynt rekruttering for pulje 5 i det samlingsbaserte tilbudet og pulje 5 deltakerkommuner i Læringsmiljøprosjektet.

Kompetanseutvikling i barnehage - barnehagebasert tiltak

	Barnehagebaserte kompetanseutviklingstiltak
%-andel brukt av midler tildelt til regional ordning barnehage	36 %
%-andel kommunale barnehager i embetet som deltar i tiltak	86 %
%-andel private barnehager i embetet som deltar i tiltak	75 %
%-andel av alle deltatte barnehager som har deltatt på tema relatert til Barnehagen som pedagogisk virksomhet	63 %
%-andel av alle deltatte barnehager som har deltatt på tema relatert til Kommunikasjon og språk	16 %
%-andel av alle deltatte barnehager som har deltatt på tema relatert til Et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning	13 %
%-andel av alle deltatte barnehager som har deltatt på tema relatert til Barnehagens verdigrunnlag	12 %

Fylkesmannen ser at ordningen fortsatt er under utvikling. I 2019 ser vi at kommunene både i gamle Hedmark og gamle Oppland ikke har klart å dimensjonere bruken av kompetansemidler fullt ut. Midlene er utbetalt fra FMIN og står på prosjektkonti hos Høgskolen i Innlandet til bruk i videre kompetanseutvikling. Vi ser at kapasiteten på sikt vil øke både hos kommunene og Høgskolen til å kunne planlegge bruken av kompetansemidler på en bedre måte enn i 2019.

Kompetanseutvikling i barnehage - andre tiltak

Kompetansetiltak barnehage	%-andel brukt av midler tildelt til regional ordning barnehage	Antall deltakere totalt	%-andel deltakere fra kommunale barnehager	%-andel deltakere fra ikke-kommunale barnehager
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	6 %	30	57 %	43 %
Kompetansehevningsstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere				
Barnehagefaglig grunnkompetanse	1 %	41	78 %	22 %
Tilretteleggingsmidler for lokal prioritering	3 %	939	61 %	39 %

Rapportering på forvaltning av tilskuddsordningene (fra kapittel 7.3.8.10 i TB)

Rapportere på

Årsrapporten skal inneholde en egenvurdering av hvordan embetene forvalter tilskuddsordningene i henhold til retningslinjene og gjeldende regelverk. Fylkesmannen skal redegjøre for eventuelle avvik i utføringen av forvaltningen og gi en omtale av iverksatte tiltak.

Fylkesmannen i Innlandet forvalter tilskuddsordningene i tråd med retningslinjer gitt av Utdanningsdirektoratet i tildelingsbrev og informasjon på FM-nett. Vi informerer om tilskuddsordningene via hjemmesida vår, brev, epost og telefoner til kommunene. Det er ikke oppdaget avvik i forbindelse med tilskuddsordningene i 2019.

Særskilt krav til Fylkesmannen i Innlandet (fra kapittel 7.3.8.11 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjøre en egenvurdering av intern kompetanse på forvaltningsrett og regelverksforståelsen av barnehage-, opplærings- og friskoleloven. Egenvurderingen skal inneholde identifiserte kompetansebehov og hvilke tiltak som er satt i gang for å imøtekomme dette behovet. Fylkesmannen skal redegjøre for hvordan ledelsen gjør nødvendig kvalitetssikring av oppgaveløsningen og generell god kvalitet i saksbehandlingen på regelverksområdet.

Rapporteringen må sees i sammenheng med rapporteringskrav til kapittel 7.3.8.5 i TB.

Som skrevet tidligere er det i forbindelse med rekruttering gjort vurderinger av kompetansebehov. Det har vært utfordrende å bringe sammen to ulike kulturer som har hatt forskjellige måter å løse saker og oppdrag på. Det tar tid å bygge en felles kultur.

I 2019 er det tilsatt både ny avdelingsdirektør og ny underdirektør. Enhetsledelsen er tett på saksbehandlingen og deltar i drøftinger og møter med saksbehandlere og godkjenner alle saker.

Et av tiltakene har vært å skulle se på arbeidsfordelingen/oppgavefordelingen til hver enkelt på enheten, men tiltaket har blitt utsatt som følge av kapasiteten hos ledelsen. Vi er nå i gang med dette arbeidet.

Vi har også prioritert at ansatte kan delta på kurs i regi av Utdanningsdirektoratet. I tillegg er det fire saksbehandlere som deltar på studiet i barnehagejuss med 15 studiepoeng i 2019-2020. Det er Høgskolen i Innlandet som står for undervisningen. Forvaltningsrett, barnehagelov og barnekonvensjonen er

temaer på studiet.

I forbindelse med introduksjonsordning... (fra kapittel 7.3.8.13.1 i TB)

Rapportere på

I forbindelse med introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) skal fylkesmannen rapportere på antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

I 2019 var det totalt 17 klagesaker, 14 av sakene fikk ikke medhold, 2 saker ble opphevet og en sak ble avvist. Ni av klagenes gjaldt spørsmål om utvidet tid i introduksjonsprogrammet (§5), fire klager gjaldt stans av program (§7), to klager gjaldt avslag om deltakelse på intro.programmet (§2), og de to siste sakene gjaldt begjæring om gjenopptakelse og klage på ufullstendig opplæring.

På området opplæring i norsk... (fra kapittel 7.3.8.13.2 i TB)

Rapportere på

På området opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (introduksjonsloven) skal Fylkesmannen oppgi antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

I 2019 hadde Fylkesmannen i Innlandet to klagesaker som gjaldt klage på avslag om fritak fra avsluttende prøve i norsk (§ 17). Den ene klagen fikk ikke medhold hos FMIN, og den andre klagen ble opphevet.

Fylkesmannen skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.8.13.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjennomføre statsborgereremonier for alle nye statsborgere i fylket som har fylt 12 år, samt medvirke til at andelen av nye statsborgere som deltar på seremoniene øker.

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på antall statsborgereremonier som er avholdt, totalt antall utsendte invitasjoner til nye norske statsborgere og totalt antall nye statsborgere som har deltatt i statsborgereremoniene i fylket.

Det er gjennomført 2 statsborgereremonier 2019, totalt 455 invitasjoner ble sendt ut til nye statsborgere og 139 deltakere totalt i 2019.

Fylkesmannen skal også rapportere på.... (fra kapittel 7.3.8.13.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal også rapportere på antall deltakere i opplæring norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (også personer som ikke er omfattet av introduksjonsloven). I tillegg skal fylkesmannen rapportere på antall årsverk i kommunene som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap iht. introduksjonsloven.

Fylkesmannen har innhentet oversikt over antall elever i norskopplæringen samt antall årsverk i voksenopplæringen for Innlandet i 2019.

I første halvår 2019 er det rapportert inn 2719 elever i norskopplæringen, med 223,51 årsverk.

I andre halvår 2019 er det rapportert inn 2367 elever i norskopplæringen, med 204,38 årsverk.

En mer detaljert registrering fordelt på spor 1,2 og 3, antall asylsøkere og fordeling kvinner og menn ble rapportert til Kompetanse Norge 20.01.19.

Gevinstrealisering på barnehage- og grunnopplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.14 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre kort for status på arbeidet med gevinstrealisering, jf. oppdrag 3.1.7.2.

Det er foreløpig for tidlig å si noe om gevinstrealisering som følge av sammenslåingen av de to fylkene i Innlandet. I 2019 har det vært store utfordringer i forhold til saksbehandlingstid i håndhevingsordningen, og omfangskravet for tilsyn er ikke oppfylt. Dette begrunner vi med manglende kapasitet pga vakanser, både på saksbehandlernivå og ledernivå. Saksmengden innenfor 9a-området har dessuten økt mye. Det er heller ikke til å legge skjul på at det har vært krevende å samkjøre de to avdelingene, både kulturelt og faglig. Vi viser til dialogen med Utdanningsdirektoratet om dette..

Rapporter på antall årsverk mm (fra kapittel 7.3.9.1 i TB)

Rapportere på

- Antall årsverk i landbruksavdelingen per 31.12.2018, antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2018, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene i fylket.
- Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindriftsforvaltning
- Ressurser benyttet til kontrollarbeid

2018 Oppland: FM 21,2, Kommunene 69,8

2018 Hedmark: FM 23,0, Kommunene 66,1

2019 Innlandet: FM 40,0, Kommunene 127,7

Årsverk mm

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk i landbruksavdelingen hos FM per 31.12.2019	40,0
Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift hos FM per 31.12.2019 (gjelder FMTL, FMNO og FMTF)	0,0
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2019 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	2,4
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2019 på reindriftsområdet (gjelder FMTL, FMNO og FMTF), jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	0,0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2019 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	10,0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2019 på reindriftsområdet (gjelder FMTL, FMNO og FMTF), jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	0,0
Antall enheter/landbrukskontor i fylket per 31.12.2019	36,0
Antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2019	127,7

Fra 1.1.19 ble landbruks- og miljøvernavdelingene i Hedmark og Oppland slått sammen til ett virksomhetsområde oppdelt i 5 enheter. Årsverkene i de to tidligere landbruksavdelingene er fordelt på 3 av enhetene. Pr 31.12.19 utgjorde disse årsverkene ca 40 årsverk, hvorav 2 var vakante (under utlysning). Sammenlignet med året før (44 årsverk) er det redusert med tre årsverk p.g.a. oppgavereformen mens ett årsverk er overført til et annet virksomhetsområde.

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart. (fra kapittel 7.3.9.2 i TB)

Rapportere på

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart (AR5) skal det rapporteres i henhold til tabell:

- Eventuelle kommuner i fylket som ikke har ajourført AR5.
- Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart AR5.

Én kommune (Engerdal) har ikke gjort oppdateringer i AR5 i 2019. Dette er tre færre enn for Hedmark og Oppland samlet i fjor.

Kapasitetsutfordringer og manglende prioritering i kommunen er hovedårsaken til manglende eller mangelfull kontinuerlig oppdatering av AR5.

Følgende er gjennomført for å ivareta landbruksinteressene i det regionale kartsamarbeidet:

- Eget etatsmøte med Kartverket er gjennomført med tema kartleggingsbehov og AR5-oppdatering.
- Vedlikeholdsrutiner for AR5 er beskrevet i Geodataplanen.
- AR5 er satt på agendaen på alle regionmøter i Norge digitalt.
- Fylkesmannen har vært representert i alle regionale Norge digitalt-fora (FGU/Basis og Temadata).
- Fylkesmannen har gitt innspill geodataplan-arbeidet, eksempelvis plan for omløpsfotoprogrammet.
- Deltakelse i lederforum for Kart/GiS i Innlandet.
- Opprettet eget tverrfaglig AR5-team i embetet.

Kartsamarbeid og arealressurskart

	Kommuner uten ajourføring/oppdatering	Antall kommuner som ikke har ajourført/oppdatert	Antall kommuner i fylket
AR5 tilstand	2 %	1	48

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning... (fra kapittel 7.3.9.3 i TB)

Rapportere på

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak.

Fylkesmannen har ikke gjennomført noen forvaltningskontroller på det inntekts- og velferdspolitiske området i 2019, hovedsakelig på grunn av ressursmangel og tidkrevende rosesser mht. harmonisering mellom de to tidligere embetene i forbindelse med sammenslåing til nytt embete. Det vises til nærmere omtale av dette også tidligere i kapitlet. Fylkesmannen har generelt hatt en mindre aktiv rolle mht. oppfølging av kommunene på jordbruksområdet enn hva en har hatt tidligere.

Det er ei stor utfordring for kommunene å kontrollere areal (vekst, om arealet har vært drevet aktivt) etter at søknadsfristen for del 2 ble flyttet til 15. oktober. Kontrollen kan ikke gjennomføres før etter 29. oktober, og da har snøen ofte lagt seg i mange av kommunene i vårt fylke.

Kommunene er usikre på hva som kreves for å dokumentere at de har gjort et risikobasert utplukk til foretaks kontroll.

Fylkesmannen har gjennomført kontroll av to foretak og har satt i gang kontroll av to foretak vedr. driftsfellesskap. Resultatene viser at det er behov for å følge opp dette området videre, men at det er svært ressurskrevende.

Avkortinger produksjonstilskudd (fra kapittel 7.3.9.4 i TB)

Rapportere på

Gi en kort analyse/vurdering av kommunenes arbeid med avkorting ved feilopplysninger

Oversikt over avkortinger

14 av 22 kommuner i Hedmark har avkortet for feilopplysninger, i alt i 100 saker. I gjennomsnitt er det avkortet i 22 % av sakene der det er godkjent en mindre verdi enn omsøkt, med en variasjon fra 0-80 % mellom kommuner. Samlet avkortingsbeløp pga. feilopplysninger var ca. kr 653 000. 8 kommuner i Hedmark har ikke avkortet for feilopplysninger i det hele tatt.

15 av 26 kommuner i Oppland har avkortet for feilopplysninger, i alt i 38 saker. Dette utgjør 4 % av totalt antall saker med avvik. Andelen saker med avkorting pr. kommune varierer fra 0-29 %. Samlet avkortingsbeløp pga. feilopplysninger (38 saker) utgjorde ca. kr 608 000. 11 kommuner i Oppland har ikke avkortet for feilopplysninger i det hele tatt.

Generell vurdering

Hvis det er søkt om større areal/dyretall enn det kommunen godkjenner, må dette begrunnes i eStil-PT. Vanlige begrunnelser er at areal er justert iht. gardskart, dyretall iht. Husdyrregisteret, at opplysninger er rettet etter samtale med søker eller at det har vært en misforståelse/feilføring. Det er imidlertid store variasjoner mellom kommuner i om det blir vurdert avkorting eller ikke. Noen kommuner avkorter f.eks. for feilopplysninger om kyr som ikke har kalvet siste 15 mnd., om dyr på utmarksbeite og hvis det er søkt på areal som ikke er disponert, mens andre ikke vurderer avkorting i slike tilfelle. Det er også eksempler på store avvik som bare blir rettet opp uten at avkorting er vurdert. Det er vanlig at det ikke blir vurdert avkorting ved mindre feilopplysninger.

Der det avkortes settes avkortinga i de fleste sakene til et beløp tilsvarende merutbetalinga. I noen få saker er det avkortet mindre enn merutbetalinga, men dette er dårlig begrunnet.

Regionale jordvernkonferanser (fra kapittel 7.3.9.5 i TB)

Rapportere på

Gi en rapportering om bruken av tildelte midler til regionale jordvernkonferanser.

Jordvernkonferansen for Innlandet foregikk 12. desember og samlet om lag 100 deltakere og de fleste kommunene var representert. Fokus var hvorfor og hvordan tar vi hensyn til jordvern i arealplanleggingen? Det var lagt opp til faglige innlegg etterfulgt av paneldebatt. Filmopptak av foredragene og paneldebatten er gjort tilgjengelige på Fylkesmannens hjemmeside.

Ekstraordinær saksmengde - erstatning etter avlingssvikt (fra kapittel 7.3.9.6 i TB)

Rapportere på

Etter tørkesommeren 2018 har mange fylkesmenn også i 2019 måttet legge ekstra innsats i behandling av en ekstraordinær saksmengde for ordningen med erstatning etter avlingssvikt. Dette gjelder både erstatningssøknader og klager. På grunn av den spesielle situasjonen bes det om at fylkesmennene rapporterer på følgende:

- Kvantifiser forvaltningens ekstra innsats i 2019 grunnet ekstraordinær avlingssvikt i jordbruket i 2018.
- Beskriv kort hvilke andre oppgaver og ansvarsområder som eventuelt er nedprioritert eller forenklet for å gi rom for ekstrainsatsen.
- Gi en kort vurdering av hvilke av de ekstraordinære tiltakene som ble iverksatt i embetet og overfor kommunene i 2018 og 2019, som anbefales brukt i eventuelle lignende situasjoner.

For Innlandet vil vi anslå å ha brukt 3 årsverk ekstra i 2019 grunnet den ekstraordinære avlingssvikten i 2018. Mange fikk utbetalt forskudd i 2018 og endelig behandling i 2019. For de med korn og andre produkter på lager ved årsskiftet var det ikke mulig å sluttutbetale søknadene før de hadde levert hele avlinga. Det gikk langt utover høsten 2019 før vi fikk inn nødvendig dokumentasjon fra de siste. Oppfølging av kornoppgave 3 og kornoppgave 4 som kontrolltiltak er det også prioritert å bruke tid på. Arkivet har også hatt en stor jobb med erstatningssøknadene i 2019.

Fylkesmannen har hatt lengre saksbehandlingstid på andre forvaltningsoppgaver, spesielt klagesaker på regionale miljøtilskudd og produksjonstilskudd. Videre er det prioritert ned noen forvaltningkontroller, internt kompetanseoppbygging, deltakelse på møter og kurs.

I embetet ble det mobilisert til en god laginnsats for å få unna søknadene, spesielt i Oppland som hadde desidert flest søknader i hele landet, ble det satt på mange saksbehandlere.

Det ble holdt opplæringsmøte med kommune tidlig på høsten 2018, som ble fulgt opp med god løpende kontakt med kommunene gjennom hele perioden det ble arbeidet med erstatningssøknadene. Det var et meget godt samarbeid med både kommunene og Landbruksdirektoratet i dette arbeidet.

God organisering, tett oppfølging av kommunene, godt samarbeid og laginnsats er det viktigste å ta med seg til lignende situasjoner. Selv om det var mange søknader og fokus på rask saksbehandling, ble det lagt vekt på gode faglige vurderinger av søknadene.

Gylne Måltid (fra kapittel 7.3.9.7 i TB)

Rapportere på

Rapporter på bruk av midler til prosjekter under Gylne Måltid.

FM i Innlandet har vært ansvarlig for gjennomføringen av nasjonal pilot, Matgledekorpsset Innlandet. Det er sendt egen års- og evalueringsrapport til landbruks- og matdepartementet den 4 februar 2020. Rapporten viser både ressursbruk og gjennomførte tiltak. Vi viser derfor til denne.

Arbeidet for utsatte barn og unge (0-24) (fra kapittel 7.3.10.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for hvilke tiltak som er gjennomført i arbeidet for utsatte barn og unge, både for å samordne regionale innsatser og for å styrke samarbeidet mellom sektorer og tjenester i kommunen. Fylkesmannen skal også gi en vurdering av arbeidet: hva lykkes godt og hva er mer utfordrende.

Ledelsen hos Fylkesmannen i Innlandet opprettet i 2019 en intern Barn og unge – gruppe, der alle virksomhetsområder og tilnærmet alle enheter er representert. Organisatorisk er BU-gruppen forankret i Virksomhetsområde 1 (velferdssektorene).

Plan for arbeidet med utsatte barn og unge - 0-24 oppdraget rammer inn aktiviteten i BU-gruppen. Det ble utformet og lederforankret en felles plan for arbeidet «En barndom for hele livet» - Planen har fire langsiktige mål for planperioden 2019-2023 og 23 konkrete tiltak som BU-gruppen skal arbeide med. I tillegg kommer de konkrete tiltakene som avdelingene utfører som del av sin portefølje, og oppgaver som løses i fellesskap mellom flere avdelinger.

Pilot for programfinansiering - FMIN ble valgt ut som ett av tre embeter til deltakelse i Pilot for programfinansiering. Embetet har sammen med KS Innlandet etablert en regional ressursgruppe. 18 kommuner i Innlandet søkte om å få delta. Regional ressursgruppe deltok i utvelgelse av fire deltakerkommuner; Tynset, Elverum, Vestre Toten og Nordre Land. Kommunene satte i gang sine egne prosesser for å gjennomføre nullpunktsanalyse, og noen knyttet til seg kompetansemiljøer.

Barn og unge – panel - Som et ledd i arbeidet med å implementere FN's Barnekonvensjon, har FMIN i 2019 etablert et Barn og unge – panel. Regionrådene i Innlandet ble invitert til å foreslå kandidater til panelet, og seks av ti regioner har representanter. Rekrutteringen fortsetter i 2020. Barn og unge – panelet skal bistå, komme med råd og innspill til Fylkesmannen knyttet til ulike temaer på de områder som ligger i FMINs embetsoppdrag.

Barnekonvensjonen 30 år – for å markere at Barnekonvensjonen i 2019 var 30 år arrangerte Fylkesmannen en tverrfaglig samling for barnehage, skole og ppt om barnekonvensjonen. Innledere var Kjersti Botnan Larsen fra Barneombudet og Inger Bergkastet fra Oslo kommune.

Velferdsforum – Fylkesmannen i Innlandet tok initiativ til etableringen av Velferdsforum, som består av regionale og statlige regionale aktører på velferdsområdet; Sykehuset innlandet, Politiet, KoRus Øst, Bufetat, Husbanken, Statped, Nav, KS, Innlandet fylkeskommune.

Koordinering internt – Utfordringer knyttet til omorganisering av embetene har preget mye av arbeidet i 2019, også gjennomføringen av 0-24 oppdraget. De store avdelingene som har oppgaver rettet mot utsatte barn og unge har hatt representanter i gruppen, i tillegg til enhetene Jord og mat, Vergemål og Kommunikasjon. Klima- og miljøenheten eller Kommunal og regional samordningsenhet har pr i dag ikke deltakere i gruppen. Vi har hatt en god prosess internt for å få etablert og forankret Barn og unge – gruppen i organisasjonen, og levert saker til embetets ledergruppe og til lederteam på ansvarlig virksomhetsområde.

Kommunikasjon internt og eksternt – BU-gruppen har informert om 0-24 arbeidet på fellesmøter, i ledergruppen og i lederteam. Det har blitt publisert kronikker i flere regionaviser om Fylkesmannens arbeid for og satsing på utsatte barn og unge, vi bruker vår Facebook-side aktivt.

Fylkesmannen skal gi en samlet redegjørelse... (fra kapittel 7.3.10.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en redegjørelse for arbeidet og erfaringene embetet har gjort seg i det tverretattlige samarbeidsprosjektet «Forsøk med NAV-veileder i videregående skoler». Herunder bes det om en redegjørelse av konkrete tiltak i embetet og planer embetet har for det videre arbeid i fylket.

Fylkesmannen i Innlandet har hatt Nav-veileder i videregående skole både i gamle Hedmark og Oppland.

Erfaringer fra Hedmark/Hamar: Det var et forsøk (prosjekt) ved Nav Hamar, hvor 2 Nav-veileder var på 2 ulike videregående skoler i Hamar. Vi har erfart at forankring og reelt eierskap til prosjektet er nødvendig for å komme i mål, og vi hadde for dårlig forankring i vårt forsøk, både hos rektorer og Nav-leder. Det var også flere endringer i hvem som var ansvarlig for forsøket underveis, noe som var uheldig for fremdrift. Det tok lang tid å komme ordentlig i gang, og det var en del utfordringer mellom ansatte i skolen og Nav-veilederne fordi de ikke kjente hverandres roller eller kompetanseområde. Dermed ble det litt "konkurranse" og opplevelse av å "trække i hverandres bed". Det tok lang tid før samarbeidsklimaet og avgrensning av oppgaver ble avklart og akseptert. Nav-veilederne opplevde å sitte "på sida", og at de ikke var nok integrert i skolen. Ansatte ved skolen henviste flere ganger til sin forståelse av Nav-faget som noe som kun omhandlet økonomi. Det ble imidlertid også gjort gode erfaringer: De ansatte i skolen var veldig fornøyd med å ha en fast kontaktperson inn mot Nav, fordi de tidligere hadde hatt problemer med å nå fram. Nav-veilederne i videregående skole opplevde jobben meningsfull, og at det var behov for dem. Det var imidlertid ulik oppfatning av behovet: Nav-veilederne i v.g. skole mente det var behov for full stilling, mens skolen mente det var behov for 1-2 dager pr. uke. Det var også en utfordring av de to Nav-veilederne i v.g. skole satt på hver sin skole. I etterpåklokskapen, ser vi at de hadde hatt nytte av å være på samme skole (fellesskap). Etter forsøksperioden ble det bestemt å opprettholde en konkret kontaktperson ved Nav Hamar for disse to skolene, samt at de skulle sitte på de v.g. skolene en dag i uka, samt at de skulle kunne komme til skolene og ha møter med elevene der, i stedet for at elevene skulle komme til Nav-kontoret. Fylkesmannen i Innlandet har ingen planer om å følge opp forsøket i fylket framover. Vi er imidlertid kjent med at noen skoler/Nav-kontor på eget initiativ har Nav-veileder på sin videregående skole noen dager pr. måned, og det er innvilget prosjektmidler (Arbeids- og velferdsdirektoratet) til et prosjekt ved Nav Kongvinger som fokuserer på systemarbeid for et godt samarbeid mellom Nav-kontoret og v.g. skole.

Erfaringer fra Oppland/Raufoss: Det var forsøk ved Raufoss vdg.skole som involverte NAV Østre Toten og NAV Vestre Toten. Dette ble til slutt vellykket, men grunnet mange endringer i ledelsen ved skolen ble prosjektet forsinket. Det har blitt satt igang flere vellykkede prosjekter på skolen hvor blant annet NAV-veileder er inne i alle skoleklasser på starten av skoleåret og har en time. NAV veileder har også bidratt med å forberede til jobbintervju til de som skal ut å søke lærlingplasser. De fleste videregående skolene i Oppland har samarbeid med NAV. Viser ellers til rapporten for 2018.

Det todelt målet i rovviltpolitikken (fra kapittel 7.3.10.3.1 i TB)

Rapportere på

Rapporter på status i forvaltningen av det todelt målet for rovviltpolitikken

Rovviltområdet krever en stor innsats for å oppfylle den todelt målsætningen om at det skal sikres bærekraftige rovviltbestander, og en fortsatt aktiv og allsidig bruk av utmarksressursene og levende lokalsamfunn. For Innlandet som helhet er erstatningskravene for 2019 relativt lave, men i enkelte og ofte de samme beiteområdene har det likevel vært store tap til rovvilt. For Innlandet sett under ett har det i 2019 vært nedgang både i antall dokumenterte skader forårsaket av rovvilt, nedgang i antall dyr søkt erstattet og nedgang i antall søkere om erstatning for rovilltap.

Det er nedgang i antall sau på utmarksbeite i Innlandet fra 2018, men den klare trenden med nedgang i rovilltapene kan ikke forklares med endringer i totalt antall sau på utmarksbeite.

I Nord-Østerdalen, i områder som er prioritert til beitedyr, har en også i 2019 vært hardt rammet av ulveskader gjennom store deler av beitesesongen. Dette har vært en svært utfordrende situasjon, og som har krevd mye ressurser. Vi registrerer at beitebrukere legger ned drifta på grunn av belastningen over tid, og i enkelte kommuner, eks. Rendalen er det svært få sauebrukere igjen. I disse områdene må vi erkjenne at vi ikke har lykkes godt nok når det gjelder å skille beitedyr og rovvilt i tid og rom.

I de mest utsatte områdene har Fylkesmannen lagt stor vekt på å få gjennomført forebyggende tiltak (hjemmebeite, flytting av besetninger til mindre rovviltutsatte områder, gjerdning, radiobjeller, planlagt tidlig sank m.m.). I tillegg er vi i gang med et større prosjekt i Nord-Østerdalen for å effektivisere og profesjonalisere gjennomføringen av skadefellingsforsøk, og som kan vise til gode resultater i 2019.

Bestandsmålet er nådd for bjørn og kongeørn i både region 3 og 5, overoppfylt for jerv i både region 3 og 5, samt for ulv (i region 5). For gaupe ligger vi under bestandsmålet i region 5, mens vi ligger over bestandsmålet for gaupe i region 3.

3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Generelt har det ikke vært store endringer i ressursfordelingen på kapittel 0525.01/3525.02 i embetet.

Det er i år ikke enkelt å sammenligne embetenes ressursfordeling basert på tall, da noen embeter er i fusjon, andre er ferdig fusjonert og noen har hatt uendret drift i 2019. Det første året etter fusjon til Fylkesmannen i Innlandet gir også utfordringer i forhold til å sammenligne direkte med foregående år. Endringer på kapittel 0525.01 i 2019 kan skyllens vakanser som følge av fusjon. Endringen knyttet til KMD skyllens i hovedsak etableringen av FMFA.

Bruk av fagmidler er vanskelig å sammenligne mellom embetene, da tildelingene vil variere fra år til år både for det enkelte embete og mellom embetene. Se for øvrig kommentarer til tabellen.

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2019	Fagdep. 2019	Kapittel 0525, 2018	Fagdep. 2018
Arbeids- og sosialdepartementet	4 843	3 869	2 981	3 174
Barne- og familiedepartementet	7 567	1 065	8 820	688
Helse- og omsorgsdepartementet	25 748	4 832	28 269	4 390
Justis- og beredskapsdepartementet	9 652	16 632	8 658	15 871
Klima- og miljødepartementet	30 124	4 843	30 087	7 330
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	68 908	1 325	85 463	766
Kunnskapsdepartementet	16 021	10 190	14 520	7 690
Landbruks- og matdepartementet	27 556	462	32 557	0
Andre	606	0	765	194
Sum	191 025	43 218	212 120	40 103

Tallene stemmer med regnskapet. Kapittel 0525 viser forbruk lønn og driftsutgifter med fratrukk av inntekter på kapittel 352502. Fagdep. viser totalsum for lønnskonti 5000-5420 på alle fagkapitler unntatt kapittel 052501 og 052521. 0525, KMD: Hovedårsak til redusert andel er overføring av oppgaver til FMFA. Endringer på andre departementsområder må forklares med fusjonen. Dette er ikke knyttet til varige endringer i ressursfordeling/prioriteringer i embetet.

3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Sett i lys av det særskilte driftsåret 2019, fusjon og omstilling løser Fylkesmannen i Innlandet samfunnsoppdraget på en tilfredsstillende måte innenfor våre gitte økonomiske rammer.

Med flytteprosesser til/fra Hamar og Lillehammer, økte kostnader som følge av bruk av virkemidler i omstilling i 2019 osv. vurderes regnskapsresultatet med et overforbruk på ca. 500.000 kr (0,3% avvik) som et godt resultat. De totale og reelle kostnadene særskilt knyttet til omstilling var i 2019 på ca. 7. mill.

Det er meldt noen avvik i oppgaveløsningen, se kap. 3.1, 3.2 og 4.1.1. Dette er avvik som enten er oppstått som følge av særskilte hendelser eller vakanser eller på områder som det tar tid å rette opp avvik på. Gjennom internkontrollen og risikostyring har vi godt overblikk over dette, det følges opp med tiltak og det ses endringer i avvik.

For embetets regnskapsresultat for alle kapitler/poster viser vi til årsregnskapet i kapittel 6.

4 Styring og kontroll i embetet

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Våre viktigste styringsverktøy er tildelingsbrevet (TB) og Virksomhets- og økonomiinstruksen (VØI). Dette danner grunnlag for vår virksomhetsplanlegging hvor statens mål- og resultatstyring er grunnleggende styringsprinsipp. Styringen skal være helhetlig og tilpasset aktuelle risikoområder.

Den overordnede styringen i embetet skjer gjennom ledergruppen i ledermøte og i virksomhetsområdenes lederteam. For å få en helhetlig ledelse så har det vært viktig å knytte enhetsledere tettere sammen. Til dette har vi Lederforum, som er et utvidet lederorgan hvor overordnede mål og prioriteringer er tema i tillegg til å være en arena for lederutvikling.

Embetet utarbeider en overordnet virksomhetsplan med overordnede hovedmål og tiltakfokus. Dette er, i tillegg til TB og VØI, grunnplanke for videre strategi- og virksomhetsplanlegging i virksomhetsområder og enheter. Til virksomhetsplanlegging ligger også systematisk Risikostyring på alle nivå.

Det utarbeides som del av virksomhetsplanleggingen et årlig budsjett som sammen med overordnet virksomhetsplan og risikokart salderes to ganger og en økonomisk langtidsplan som viser hoveddisponeringer i et flerårig perspektiv.

Embetet utøver betydelig grad av delegering av fag-, personal- og budsjettansvar til direktørene og videre til enhetslederne. Nytt delegeringsreglement og fullmaktstruktur var klart ved oppstart av nytt embete januar 2019.

Vi mener våre rutiner for styring og kontroll er tilpasset den risiko og vesentlighet vi opererer under, og at de fungerer på tilfredsstillende måte.

4.1.1 Embetets risikostyring

Embetet har mal og retningslinjer for risikostyring som beskriver hvordan risikovurderinger skal gjennomføres og brukes i Fylkesmannen i Innlandets styring og internkontroll.

Risikovurderinger gjennomføres i alle nivå i forbindelse med virksomhetsplanleggingen, ved budsjettsalderinger og fortløpende gjennom året. Det er gjennomført *tre egne møter om risikostyring i ledergruppa*, samt at risikokartet gjennomgås i forbindelse med revidering av virksomhetsplan og budsjett to ganger årlig. Risikostyring er en integrert del av mål- og resultatstyringen i virksomhetsområdene og embetet.

Områder med høy risiko i 2019 har vært klagesaksbehandling innen byggesak, vergemål, klagesaker innen helse og barnevern. Det er gjort tiltak for å redusere risiko fortløpende gjennom året bl.a. har det vært satt inn ekstra ressurser for å kompensere på disse områdene.

Embetet bruker Risk-Manager innenfor modulene avvikhåndtering og ROS-analyse. Dokumentstyringsmodulen er tatt i bruk på overordnet nivå i nytt sammenslått embete, embetet vi ha økt fokus på denne modulen i virksomhetsområdene i 2020.

4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Økonomistyring, virksomhetsplanlegging og overordnet risikostyring følger et fastsatt årshjul. Årshjul skisserer roller, ansvar og frister og bidrar til internkontroll på området. Det er utarbeidet budsjettstyringsprinsipper som beskriver hvilke fullmakter som tilligger de ulike rollene, og som også bidrar til internkontroll på området. Det utarbeides ulike styringsrapporter fra UBW (Agresso) WEB som bidrar i regnskapsoppfølging. Lederne har tilgang til systemet og kan selv tilpasse egne rapporter for oppfølging av prosjekter osv. Det vurderes at embetet i 2019 hadde tilfredsstillende økonomistyring og kontroll jf. økonomireglementet.

Fylkesmannen i Innlandet bruker Risk Manager - system for informasjonssikkerhet, avviksystem og risikostyring. Embetet har klare rutiner for å melde avvik. Det er relativt få avvik som meldes i Risk Manager, men de avvik som er meldt i 2019 har bl.a. annet handlet om feilsending av utgående post, avvik på bruk av personopplysninger i utgående post, avvik i henhold til informasjonssikkerhet og HMS.

Vi ser etter fusjon at også embetets Intranettside er et viktigere verktøy enn tidligere i internkontroll, både hva gjelder informasjonsspredning, tilgjengelighet av styringsdokumenter og retningslinjer, referater osv.

Saksbehandlingsverktøyet ePhorte brukes av embetet og utgjør internkontroll av saksflyt, journalverdig dokumentasjon og arkivproduksjon. Ansvaret for kvalitet i arkivproduksjon og tilhørende rutiner og utvikling ble pr. 1. januar overført til Fylkesmennes Felles Administrasjon (FMFA).

I forbindelse med fusjon ble det våren 2019 også foretatt en gjennomgående restansekontroll som forsterket del av risikovurderinger. Bakgrunn for dette var ulike rutiner og forankring til internkontroll på saksområder hos de to tidligere embetene.

Fra 2019 har FMFA også ansvar for veiledning, tilrettelegging og koordinering av arbeidet med informasjonssikkerhet. Informasjonssikkerhet skal ivaretas i alle tjenester fra FMFA. Fylkesmannen har allikevel et selvstendig ansvar for å følge opp informasjonssikkerhetsarbeidet i det løpende arbeidet i embetet, rutiner for dette er etablert.

Ved årsskiftet opprettet vi sikkerhetsutvalg, ledet av fylkesberedskapssjef, sammensatt av medlemmer fra hvert virksomhetsområde. Sikkerhetsutvalget er ett av ledelsen virkemidler for å kvalitetssikre arbeidet med sikkerhet og personvern i embetet.

Det har i 2019 vært gjort verneunder i midlertidige kontorlokaler, og det foreligger rutiner for varsling av kritikkverdige forhold osv. Psykososialt arbeidsmiljø kartlegges alltid i forbindelse med verneunder.

Embetet vil utarbeide nye rutiner for HMS-arbeid første halve del av 2020 etter innflytting i nye kontorlokaler.

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet

Nye Fylkesmannen i Innlandet er blitt en stor organisasjon og arbeidsplass for ca. 250 medarbeidere. I første driftsår av det nye embetet har det vært spennende og utviklende å føre to kompetansemiljøer sammen. I harmoniseringshensyn oppstår diskusjoner om nye arbeidsmetoder, beste praksis, bruk av kompetanse på tvers osv.

Bemanningsfaktoren er moderat til høy iht. økonomiske rammer. Bemanning ble vurdert på nytt i forbindelse med ny bemanningsplan for nytt embete fra 1. januar 2019, ny budsjettfordelingsmodell for Fylkesmannsembetene og gevinstrealiseringsplaner. Foreløpig opprettholder Fylkesmannen i Innlandet sin bemanningsnormering.

Fylkesmannen i Innlandet sine ansatte har samlet sett svært høy kompetanse og embetet er en kompetansebedrift. Vi har i dag kompetanse til å løse de oppgaver og oppdragene vi skal, men har som andre også sårbarhet i form av på nøkkelpersoner på enkelte områder. Dette vurderes og rettes tiltak mot i forbindelse med risikostyring og virksomhetsplanlegging.

Omstillingsprosessen har som tidligere omtalt bidratt til at vi har mistet verdifull kompetanse. Det har gjennom hele 2019 vært gjennomført ansettelseprosesser for å erstatte medarbeidere som har sluttet, samt sørge for kompetanseoverføring til nye medarbeidere. Dette har vært krevende for organisasjonen parallelt med ordinær drift. Vi ser at søkermasse i rekruttering i hovedsak er god, og oppfatter at Fylkesmannen i Innlandet er en attraktiv arbeidsplass i vår region. Vi merker imidlertid også økende lønnskurransen med andre regionale etater og noen kommuner og økt press ved ansettelse innenfor enkelte stillingsgrupper. Dette er noe vi må jobbe med i videreutvikling av lokal lønnspolitikk.

Fylkesmannen i Innlandet vurderer at vi på noen saksområder kunne hatt nytte av styrket kompetanse, dette gjelder bl.a. erfarne jurister med bakgrunn fra flere rettsområder og andre med høy samfunnskompetanse.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Embetet benytter House of Control, et skybasert internkontrollsystem, hvor alle avtaler med eksterne, abonnement, husleieavtaler, serviceavtale, lisensavtale m.m. og eiendeler som IKT-utstyr, kunst, møbler m.m. ajourføres. Systemet House of Control bidrar til oversikter over eiendeler og gjeldende avtaler, melder fra om frister, generer oversikter og rapporter.

I forbindelse med flytting og ombygging til nye lokaler ble det i løpet av 2019 gjort en total gjennomgang av alle eiendeler/inventar. Dette gjelder også IKT-utstyr, som faller innen for FMFA sitt ansvarsområde.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Det er gjennomført to møter i sikkerhetsutvalget og sikkerhetstilstanden er gjennomgått av embetsledelsen. Det er gjennomført Nano-kurs i informasjonssikkerhet. Det er opprettet egen ansvarlig for informasjonssikkerhet og GDPR, og som er kontaktpunkt mot FMFA. Det har vært ett rapportert avvik i 2019, og som er håndtert. Tilstanden anses som tilfredsstillende, men gjennomgange av sikkerhetstilstanden avdekket forbedringspotensiale blant annet innen opplæring av nyansatte og dokumentasjon. Det er også et forbedringspotensiale i bruk av RiskManager. Det er besluttet at sikkerhetsutvalget skal møte oftere i 2020 for å være tettere på sikkerhet, herunder informasjonssikkerhet.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

Fylkesmannen i Innlandet har et partssammensatt arbeidsmiljøutvalg (AMU). I 2019 ble det gjennomført 5 møter. 2019 har vært et etableringsår for nytt AMU. De startet derfor året med å snakke om hva som er AMUs oppgaver og plikter, og har planlagt felles opplæring i 2020. De har videre jobbet med bl.a. valg av ny bedriftshelsetjeneste, ombygging av nye lokaler, frisklivsaktiviteter og medarbeiderundersøkelse. Ifm ombygging av lokaler ble det også nedsatt en HMS-gruppe.

Vi har gjennom året hatt jevnlig kontakt med bedriftshelsetjenesten. Det innebærer at vi bedre kan ivareta HMS-arbeidet og følge opp medarbeidere som har behov, samt å iverksette tiltak som forebygger sykefravær. Sykefraværet har vært lavt i 2019, men ble høyere mot slutten av året - og med stor forskjell mellom enhetene. Bedriftshelsetjenesten er aktivt inne i oppfølging, både på individnivå og med mer systematisk jobbing der det er behov for det.

Det er gjennomført verneverdier i 2019. Medarbeidere har også hatt mulighet til en arbeidsplassvurdering/ergonomigjennomgang.

Vi gjennomførte medarbeiderundersøkelsen høsten 2019, og vi er godt i gang med å følge opp resultatene.

FMIN skal, så langt det er mulig, legge til rette for at medarbeidere som får redusert sin funksjonsevne fortsatt skal kunne være i arbeid. Dette innebærer å ha fokus på arbeidsevne og tilrettelegging ved reduksjon av arbeidstakers funksjonsevne.

Ansatte over 60 år får tilbud om pensjonsforberedende kurs. Det er fremforhandlet lokal særavtale om seniordager jf. HTA 5.6.1 b. Det er lagt vekt på åpen dialog rundt arbeidssituasjonen for seniorene. Embetet stiller seg positivt til søknader om delpensjon så langt det er mulig.

5 Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Den offentlige forvaltningen av Norge er på mange måter «i spill» i flere reformer og Fylkesmannen i Innlandet merker omstillingsbehovet. Reformen er politisk ønsket, men er også påvirket av trender og holdninger innenfor og utenfor landegrensene.

Norge er blant de land i verden der tilliten mellom de styrte – «folket» og de styrende – «myndighetene» er størst. Samtidig kommer nye krav og forventninger til medvirkning, innsikt og dialog fra enkeltpersoner, pressgrupper, politiske partier og offentlige fora. Fylkesmannen må ha tillit og oppgaver og beslutninger må oppfattes som relevante og korrekte for at vi kan løse samfunnsoppdraget.

Våre oppdragsgivere endrer Fylkesmannen gjennom formelle politiske beslutninger. Forvaltningen i våre oppdragsdepartement- og direktorater vil også påvirke embetene gjennom de enkelte oppdrag og resultatmål. Vi ønsker i samarbeid med våre oppdragsgivere å videreutvikle tjenester og arbeidsmetoder som sikrer Fylkesmannens legitimitet og troverdighet også i framtidens samfunn. Samfunnsoppdrag, virksomheter og byråkrati må stadig defineres på nytt.

Vårt samfunnsoppdrag er – overordnet og langsiktig - å bruke Fylkesmannens rolle for å sikre at folk bor og trives i hele «vår del» av Norge - det store Innlandet. Det betyr å sikre at vi har sterke kommuner - som leverer gode tjenester til innbyggerne. Innlandet har 46 kommuner med store forskjeller i innbyggertall, areal, naturgitte forhold, kommuneøkonomi og demografi. Vi må altså drive betydelig grad av «skreddersøm». Fylkesmannen – med hele bredden i oppgaver – skal «se» alle kommunene og være på tilbudssiden som samarbeidspartner for alle. Disse ambisjonene kan utfordres i framtida.

Fylkesmannen har en viktig og synlig rolle når det gjelder samordning. Selv om administrative grenser er relativt like i Innlandet, er regional stat likevel noe forskjellig organisert. Vi har også erfaring for at praktisk samarbeid på tvers noen steder er mangelfullt. Dette kan bli en utfordring.

For Fylkesmannens oppgaveløsning er det vesentlig at vi rekrutterer nok folk med god kompetanse, men det er også viktig at vi evner å effektivisere og utnytte de digitale verktøy vi har. Det forutsetter tett samhandling med de som forvalter tjenester embetet ikke lenger har – altså FMFA. Digitalisering og robotisering vil på sikt påvirke fylkesmannsembetet som virksomhet og hvordan oppgaveløsning skjer. Dette bør FMFA ha høyt fokus på i tett samarbeid med embetene som brukergruppe.

I forbindelse med etableringen av Fylkesmannen i Innlandet er det forventet gevinstrealisering. Gevinstrealisering knyttet til sammenslåing er det for tidlig å trekke konklusjoner av, selv om vi allerede etter 2019 ser kvalitative stordriftsfordeler og redusert sårbarhet. Hvordan dette vil slå ut lengre fram, er usikkert. I denne sammenheng må det bemerkes at beslutning om å opprettholde to tjenestesteder fratrer embetet noe gevinstrealisering, ikke bare innen adm. kostnader, men også i utvikling av samarbeid på tvers, samordning, ledelse, innovative moment osv. En løsning med to lokasjoner er ikke bærekraftig på sikt.

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

Utfordringene nevnt i pkt. 5.1 vil gjelde også på lengre sikt. Det gjelder ressurser, kompetanse, teknologi – og det gjelder evne og vilje til endring.

Fylkesmannen i Innlandet utfordret rådmenn og ordførere i fylket til å «se inn i glasskula» ti år fram i tid. 70 prosent svarte. Svarene gir indikasjon på hva sentrale aktører tror om Innlandet på lengre sikt:

- Snaut en tredel tror kommunen deres har litt eller vesentlig færre innbyggere enn nå
- To tredeler tror på vekst i private arbeidsplasser
- Over halvparten tror det blir dårligere kommuneøkonomi
- De som svarte tror at å få kompetanse til helseområdet blir den største utfordringen.

Fylkesmannens oppgaver er tett knyttet til kommunenes evne til å levere gode tjenester. Kommuner under press vil gi økte og nye oppgaver til Fylkesmannen. Både innen tjenesteproduksjon og innen samfunnsutvikling er utfordringene store mange steder – noe som vil forsterkes. Dette kan innebære utfordringer og økt behov for utvikling for Fylkesmannen.

Fra 2020 gjelder ny budsjettfordelingmodell som grunnlag for rammefinansiering av Fylkesmannen i Innlandet. Modellen tilsier en mindre tildeling til Fylkesmannen i Innlandet enn det embetet i Hedmark og embetet i Oppland ville fått hver for seg. Endringen er imidlertid ikke kritisk og vil med justering over tre år gi mulighet til tilpasning, justering og harmonisering til nye rammer.

Denne vurderingen knytter vi også til ambisjonen med organisasjonsmodellen i Fylkesmannen i Innlandet. Større virksomhetsområder og tiliggende enheter gir bedre forutsetninger for økt samhandling, oppgaveløsning på tvers, økt evne til å omdisponere ressurser og å utvikle nye arbeidsformer og metoder.

Vi ønsker å bli målt på hvor effektive og relevante vi er for våre oppdragsgivere og for Innlandssamfunnet. Uten relevans svekkes troverdighet og legitimitet. Vår viktigste kapital for å være relevante er kunnskap om kommunene og deres tjenester. Vi utfører oppdragene gjennom våre høyt kompetente ansatte. Fokus på medarbeiderskap, kompetanseutvikling og tillit i kultur og ledelse anser vi som vesentlig for embetets evne til å nå mål og resultater.

5.3 Andre forhold

Vi har i gjennom hele 2019 vært i prosesser for ombygging av nye kontorlokaler. Vi har lagt til grunn beslutning og styringssignaler gitt av KMD,

samarbeidet med Statsbygg og utformet de nye kontorlokalene i tråd med retningslinjer for utforming for statlige arbeidsplasser.

Bygget på Lillehammer, Rosenlund Kontorbygg er ferdig og vi flytter inn 3. mars 2020 til åpne arbeidsoner, aktivitetsbaserte multirom, stillerom og møterom. På Hamar vil innflytting til ombygde lokaler skje i april 2020. Her er underdekning og free seating hovedprinsipper.

Dette er i seg selv er omstilling, å gå fra cellekontor for alle til åpne arbeidsoner, delte arealer, free seating og underdekning.

Det er stor spenning knyttet til dette, også fordi utforming av slike kontorarbeidsplasser debatteres heftig i fagpresse, det er knyttet usikkerhet til arbeidsmiljøaspekter osv. Vi mener imidlertid at dette på sikt vil føre til ny utvikling av arbeidsmetoder og forbedret samhandling. Samtidig må vi ta på alvor de ansattes opplevelse av nye omgivelser og vie dette særlig oppmerksomhet de neste årene.

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Innlandet.pdf](#)

FYLKESMANNEN I INNLANDET
Org. nr.: 974761645

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Fylkesmannen i Innlandet sitt årsregnskap for 2019. Årsregnskapet består av ledelseskomentarer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2019.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 548 850 650 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening gir Fylkesmannen i Innlandets årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2019 og kapitalposter pr 31. desember 2019, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI's etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som den mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten

Vi kommuniserer med ledelsen, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen, og informerer det overordnede departementet om dette.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo; 28.05.2020

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Kari Kay
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur